

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

STANOVISKÁ

Európsky hospodársky a sociálny výbor

496. plenárne zasadnutie EHSV z 26. a 27. februára 2014

2014/C 214/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Na ceste k vyváženejšiemu územnému rozvoju v EÚ“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)	1
2014/C 214/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Integrovaná výroba v Európskej únii“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy).	8
2014/C 214/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Obchodné vzťahy medzi EÚ a Marokom“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy).	13

III Prípravné akty

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

496. plenárne zasadnutie EHSV z 26. a 27. februára 2014

2014/C 214/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Smernica Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o jednotné daňové priznanie k DPH“ COM(2013) 721 final – 2013/0343 (CNS).	20
2014/C 214/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach“ COM(2013) 554 final – 2013/0268 (COD)	25
2014/C 214/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Otváranie systémov vzdelávania: nové technológie a otvorené vzdelávacie zdroje ako prostriedky inováčného vyučovania a vzdelávania pre všetkých“ COM(2013) 654 final	31

2014/C 214/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh odporúčania Rady o rámci kvality pre stáže“ COM(2013) 857 <i>final</i>	36
2014/C 214/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov s cieľom znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek“ COM(2013) 761 <i>final</i> – 2019/0371 (COD)	40
2014/C 214/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 525/2013, pokiaľ ide o technické vykonávanie Kjótskeho protokolu k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy“ COM (2013) 769 <i>final</i> – 2013/0377 (COD)	44
2014/C 214/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie – Ročný prieskum rastu na rok 2014“ COM(2013) 800 <i>final</i>	46
2014/C 214/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti“ COM(2013) 932 <i>final</i> – 2010/0095 (COD).	55

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

496. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 26. A 27. FEBRUÁRA 2014

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Na ceste k vyváženejšiemu územnému rozvoju v EÚ“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2014/C 214/01)

Spravodajca: **M. NILSSON**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 9. júla 2013 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 svojho rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Na ceste k vyváženejšiemu územnému rozvoju v EÚ“.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 12. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) prijal 230 hlasmi za, pričom 4 členovia hlasovali proti a 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 **„Celá Európa musí žiť“** – toto vyhlásenie odznelo na zasadnutí prvého Európskeho vidieckeho parlamentu (fóra európskych a národných vidieckych organizácií), ktorý EHSV usporiadal 13. novembra 2013. Pomocou vhodných opatrení môžu vidiecke oblasti prosperovať a rovnakou mierou ako mestá prispievať k blahobytu Európy. Na zasadnutí sa požadovala politika, ktorá je geograficky zameraná, multidisciplinárna a založená na účasti občanov a na partnerstve.

1.2 Toto stanovisko z vlastnej iniciatívy sa tejto témy ujalo a vzhľadom na narastajúcu územnú nerovnováhu v rámci krajín a regiónov sa vyslovuje za vyváženejší rozvoj, aby všetky oblasti EÚ mohli prispieť k dosiahnutiu cieľa územnej súdržnosti, ktorý je zakotvený v Lisabonskej zmluve.

1.3 Vyludňovanie treba považovať za najväznejšiu hrozbu pre vidiecke hospodárstvo. Mnohé vidiecke regióny sú vážne postihnuté vyludňovaním. V niektorých krajinách a oblastiach sú zaznamenané údaje dramatické – počet obyvateľstva sa tam každoročne znižuje približne o jedno percento, niekedy dokonca o viac. Situácia je však veľmi nerovnomerná. Väčšina vidieckych oblastí v EÚ nezaznamenáva pokles počtu obyvateľstva a je naďalej atraktívnym miestom pre ľudí a podniky.

1.4 EHSV zdôrazňuje, že na každej úrovni sú naliehavo potrebné politické opatrenia zamerané na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov vyludňovania. Treba sa zameriavať na **pracovné miesta, infraštruktúru a služby** s podporou integrovanej politiky rozvoja vidieka na všetkých úrovniach (európskej, štátnej a regionálnej) a sústrediť sa na využívanie vlastných miestnych zdrojov. Mali by sa naplno využívať všetky programy EÚ, predovšetkým politika súdržnosti a jej nástroje vidieckeho a miestneho rozvoja, ako je napr. Leader a MRRS (miestny rozvoj riadený spoločenstvom). Členské štáty musia pridelovať finančné prostriedky oblastiam najviac postihnutým vyludňovaním.

1.5 Každé politické rozhodnutie s geografickým rozmerom by sa malo posudzovať z hľadiska jeho územného vplyvu. Existujúcim environmentálnym a sociálno-ekonomickým hodnoteniam by sa mala venovať väčšia pozornosť a mali by sa vypracovať nové špecifické kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele.

1.6 Súčasne s rozvojom primárnych odvetví je potrebný politický rámec pre diverzifikáciu a podporu podnikateľskej činnosti pomocou investícií, inovácie a poznatkov. Mali by sa podporovať krátke dodávateľské reťazce v takých oblastiach, ako sú potraviny a energia. Tiež by sa mali zväziť stimuly pre decentralizáciu.

1.7 Vytváranie pracovných miest je veľmi dôležité a je nevyhnutné zabezpečiť, aby bolo právo jednotlivca na vzdelávanie a odbornú prípravu v praxi zaručené, a to tým, že sa bude investovať do príslušných zariadení na podporu znalostí a technológií. Hlavnou starosťou by malo byť vytváranie atraktívnych pracovných miest a vzdelávanie pre mladých ľudí. Je potrebné vytvárať vhodné podmienky na uľahčenie usídlenia sa mladých poľnohospodárov ako faktora stability vo vidieckych oblastiach. Mal by sa uvoľniť potenciál žien ako pracovníčok a podnikateliek. Zamestnávanie legálnych prisťahovalcov – ak bude podporené sprievodnými opatreniami, ktoré účinne zabránia segregácii – by mohlo byť príležitosťou na ich aktívne zapojenie do rozvoja vidieka.

1.8 Na znižovanie územných rozdielov a zatriktívnenie vidieckych oblastí pre ľudí a podniky sú potrebné investície do infraštruktúry vo forme účinných dopravných, komunikačných (vrátane vysokorychlostného širokopásmového pripojenia) a energetických prepojení.

1.9 Primeraná ponuka služieb – tak komerčných, ako aj sociálnych služieb vo verejnom záujme – je jednou z hlavných podmienok zatriktívnenia vidieckych oblastí a zníženia územnej nerovnováhy. Naliehavo potrebné je investovať nielen do zdravotníctva, vzdelávania a zariadení na poskytovanie starostlivosti rôzneho druhu, ale aj do kultúrnej činnosti a aktivít v rámci voľného času.

1.10 EHSV zastáva názor, že participatívna demokracia je nevyhnutnou podmienkou dosiahnutia lepšej územnej rovnováhy v Európskej únii. Ľudia žijúci vo vidieckych oblastiach a ich organizácie by mali byť zapojení do plánovania a uplatňovania opatrení a činností v prospech územnej súdržnosti. Zásady partnerstva štrukturálnych fondov EÚ by sa mali využívať účinne a mali by sa rozšíriť aj na ďalšie oblasti politiky.

1.11 EHSV vo svojej úlohe mosta spájajúceho občiansku spoločnosť a inštitúcie podporuje myšlienku, aby sa zasadnutia „Európskeho vidieckeho parlamentu“ – t. j. európskeho vidieckeho fóra so širokým zastúpením – konali opakovane v partnerstve s výborom.

2. Kontext stanoviska z vlastnej iniciatívy

2.1 Hlavným zámerom tohto stanoviska EHSV je zasadiť sa za posudzovanie územného dosahu príslušných opatrení EÚ s cieľom riešiť dramatické vyludňovanie určitých vidieckych oblastí.

3. Úvod

3.1 Rôzne kultúry, jazyky a dejiny – rozmanitosť Európskej únie je pestrá, ale zároveň nás všetkých spájajú spoločné zásady a ideály zakotvené v článku 2 Zmluvy⁽¹⁾. Dôstojné pracovné miesta, prístup k sociálnym službám a službám všeobecného hospodárskeho záujmu a prísne environmentálne normy sú základnými potrebami vo všetkých regiónoch.

3.2 Podmienky v rámci Európy však nie sú všade rovnaké. K rozdielom medzi jednotlivými oblasťami môžu patriť historické rozdiely a zdedené kultúrne štruktúry, odlišné politické systémy, rozdielne modely sociálno-ekonomického vývoja, ako aj množstvo kombinácií týchto faktorov. Je potrebná dôkladnejšia znalosť zložitého fenoménu geografických nerovností a jeho účinku na opatrenia a prax.

⁽¹⁾ V článku 2 sa uvádza, že EÚ „je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.“

3.3 Vidiecke oblasti stoja pred rovnakým problémom: za mestskými oblasťami zaostávajú vo svojej schopnosti vytvárať vysoko kvalitné udržateľné pracovné miesta⁽²⁾. Priemerné príjmy sú o 25 – 30 % nižšie než v mestských oblastiach, ale v strednej a východnej Európe môžu byť v niektorých prípadoch nižšie až o 50 %. Je v nich menej pracovných príležitostí, a tie sú v užšom spektre hospodárskych aktivít. Nevyhovujúca infraštruktúra, vrátane nízkej kvality širokopásmovej komunikácie, slabá prístupnosť ku komerčným a sociálnym službám a nedostatok ustanovizní vzdelávania a odbornej prípravy, kultúrnych zariadení a zariadení na trávenie voľného času prispievajú k značnému odlivu obyvateľov vidieckych oblastí, najmä mladých ľudí a prevažne mladých žien.

3.4 Celková situácia však nie je taká neradostná. V priemere dosiahli v období rokov 2000 – 2010 v prevažnej miere vidiecke oblasti o niečo vyšší rast ako mestské oblasti⁽³⁾. To tiež odzrkadľuje mnohé zaujímavé spôsoby, akými vidiecke komunity dokázali zvládnuť problémy a dosiahli kladné výsledky využívaním vlastných a iných miestnych zdrojov⁽⁴⁾. Počas nedávnej krízy boli vidiecke oblasti stabilnejšie a preukázali vyššiu mieru odolnosti. Nedávna štúdia tiež ukázala, že v dôsledku nákladov na dopravné preťaženie a vysokých poplatkov za nájom začínajú hospodárske aktivity prenikať do menej vyvinutých – často vidieckych – oblastí⁽⁵⁾.

3.5 Existencia nevyváženého územného rozvoja medzi štátmi, regiónmi a vidieckymi resp. mestskými komunitami a v rámci nich je veľkým problémom. Krajiny strednej a juhovýchodnej Európy v procese prístupu k EÚ znovu objavili pre svoje regióny a miestne komunity úlohu **zodpovedných územných subjektov**, a tým sa regionálny a miestny rozvoj stal hlavnou oblasťou ich záujmu. Aj v ostatných regiónoch Európy sa obnovil záujem o miestny a regionálny rozvoj.

3.6 Riedko osídlené oblasti a opustené dediny sa nachádzajú v celej Európe a toto je častý problém, dokonca aj pre najmenšie členské štáty. Tieto riedko osídlené oblasti majú svoje špecifické črty a potreby. Napriek rozdielom však musia čeliť najmenej štyrom spoločným problémom, a to sú: geografická izolovanosť a s tým spojené vysoké náklady na dopravu, demografické problémy emigrácie, starnutie obyvateľstva a nízkej miery pôrodnosti, slabá a skostnatená hospodárska štruktúra a napokon nízka priemerná mzda v niektorých prípadoch spojená s veľkou chudobou na vidieku.

3.7 Zámerom tohto stanoviska je načrtnúť, ako môžu vidiecke oblasti prispieť k územnej a sociálnej súdržnosti využívaním vnútorných zdrojov v rámci integrovanej politiky rozvoja, a tak prekonať hospodársku krízu, udržať a vytvárať pracovné miesta a chrániť životné prostredie. Poľnohospodársky a potravinársky sektor zohráva vo viacerých regiónoch rozhodujúcu úlohu. Potrebná je však diverzifikácia. Všetky odvetvia musia byť schopné prispievať, ak sú podporované cieľovými politickými opatreniami.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Výzvy pre politických činiteľov EÚ

4.1.1 Opatrenia týkajúce sa hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti uvedené v článkoch 174 až 178 Lisabonskej zmluvy stanovujú harmonický rozvoj EÚ, sledujú cieľ zmenšovať rozdiely v rozvoji, zameriavať sa na oblasti zasiahnuté znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, a vyzývajú členské štáty, aby riadili a koordinovali svoje hospodárske politiky tak, aby tieto ciele dosiahli.

4.1.2 Podľa Komisie je cieľom územnej súdržnosti zabezpečiť harmonický rozvoj Európy ako celku a tiež to, aby jej občania mohli vyťažiť maximum z charakteristík, ktoré sú pre tieto územia typické. Územná súdržnosť je prostriedkom na to, aby sa z územnej rozmanitosti stala prednosť, ktorá prispieje k udržateľnému rozvoju celej EÚ⁽⁶⁾.

4.1.3 Regióny zahŕňajú tak dynamické, ako aj problémové oblasti. Je ťažké dosiahnuť rovnováhu medzi politickou koherentnosťou a územnou súdržnosťou, keďže regióny sú už svojou podstatou heterogénne. Je preto potrebná politická perspektíva založená na spolupráci medzi regiónmi a koordinácia medzi jednotlivými sektorovými politikami v partnerstve s územnými subjektmi. Zásada subsidiarity je tiež hlavným prvkom každého prístupu regionálnej politiky, pretože je vždy lepšie riešiť konkrétne problémy komunity priamo na mieste.

⁽²⁾ Pozri napr. informačnú správu EHSV 425/2011 (spravodajca: Narro) a U. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 25 – 31.

⁽³⁾ Piata správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

⁽⁴⁾ U. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 82 – 86.

⁽⁵⁾ ESPON 2013 Program CAEE – The case for agglomeration economies in Europe Project 2013/2/1.

⁽⁶⁾ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku, 2008.

4.1.4 Pokiaľ ide o politiku EÚ, spoločná poľnohospodárska politika je najdôležitejším nástrojom pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Nemala by však byť jediným nástrojom – pri vypracúvaní operačných programov iných fondov by sa členské štáty mali zamerať aj na udržateľnosť vidieckych oblastí.

4.2 Vyludňovanie

4.2.1 Štatistiky EÚ⁽⁷⁾ ukazujú, že v rokoch 2008 a 2009 zaznamenali vidiecke oblasti v Európe malý nárast obyvateľstva (0,1 - 0,2 %). V rokoch 2010 a 2011 počet obyvateľov stagnoval, avšak v mestských oblastiach sa v uvedených rokoch zvýšil asi o 0,5 %. Situácia je však veľmi nerovnomerná. V mnohých vidieckych oblastiach počet obyvateľov v posledných piatich rokoch narástol. V roku 2011 sa zvýšil priemerný počet obyvateľov v ôsmich krajinách z 27. Veľmi negatívne čísla boli v tom istom roku naopak zaznamenané najmä v Lotyšsku a Litve, kde sa znížil počet vidieckeho obyvateľstva o 2 %, a ďalej v Bulharsku (-1 %), zatiaľ čo v Portugalsku, Nemecku, Rumunsku a Maďarsku klesol asi o 0,5 %.

4.2.2 Keď analyzujeme regióny jednotlivo (NUTS 3), dospejeme k dramatickým číslam. V rokoch 2007 až 2011 došlo v 100 z celkovo 1 300 týchto oblastí k poklesu obyvateľstva o 5 % (v niektorých prípadoch dokonca ešte viac). Tieto oblasti sa nachádzajú hlavne vo vyššie uvedených krajinách. Bulharsko, Litva a Lotyšsko sa obzvlášť vynímajú so všeobecne vysokou mierou vyludňovania. V Nemecku sú tieto oblasti sústredené v jeho východnej časti, zatiaľ čo v Portugalsku vo vnútrozemí.

4.2.3 Zo štatistík vyplýva, že rozmiestnenie obyvateľstva EÚ je značne nerovnomerné, čo sa prejavuje veľkými rozdielmi medzi priemernou hustotou obyvateľstva v rôznych regiónoch a medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Hľadám najznepokojujúcejším demografickým rysom je prekvapujúco nízka hustota obyvateľstva v niektorých regiónoch v porovnaní s hustotou, ktorá tu bola pred 50 až 100 rokmi. Vyludňovanie sa musí považovať za najväčšiu hrozbu pre vidiecke hospodárstvo, a to nielen preto, lebo obmedzuje možnosti rastu, spôsobuje environmentálne problémy, ovplyvňuje sociálne štruktúry a komplikuje poskytovanie verejných služieb, ale aj preto, lebo môže ohroziť samotnú existenciu malých miest a obcí ako obývaných sídiel.

4.2.4 Tento trend pretrváva. Rýchle rozširovanie miest ako lokalít priemyslu a služieb priťahuje pracovné sily z vidieckych oblastí. Reštrukturalizácia v poľnohospodárstve podnecuje ďalšiu migráciu z vidieka do miest. Aj veľké investície do infraštruktúry môžu spôsobovať presídlenie. Keď je únik z vidieka väčší než prirodzený prírastok obyvateľstva, vyludňovanie znižuje počet obyvateľstva na kritickú úroveň a spôsobuje demografické starnutie.

4.2.5 Vyludňovanie vidieka spôsobuje celú škálu rôznych vplyvov na životné prostredie. Napríklad, keď ľudia opustia nejakú oblasť, rozmanitej mozaiky ľuďmi udržiavanej krajiny sa zmocní dominantný biotop. Táto „ekologická homogenizácia“ môže viesť k poklesu biodiverzity na miestnej úrovni. Medzi ďalšie druhy ekologického dosahu patrí znehodnocovanie pôdy spôsobené nevhodnou údržbou terás v horských oblastiach, ako je to v prípade širokých pásiem Stredozemia a juhovýchodnej Európy.

4.2.6 V súvislosti s vyludňovaním sa objavili aj ďalšie obavy týkajúce sa okrem iného obhospodarovania lesov a rizika požiarov v stredomorských oblastiach a potenciálnych bezpečnostných problémov pozdĺž vonkajších hraníc EÚ.

4.3 Úloha organizovanej občianskej spoločnosti

4.3.1 EHSV zdôraznil, že **participatívna demokracia**, ktorá je považovaná za jednu zo zásad demokratického fungovania Únie, je nevyhnutnou podmienkou dosiahnutia lepšej územnej rovnováhy v Európskej únii⁽⁸⁾. Preto by organizovaná občianska spoločnosť na regionálnej a miestnej úrovni mala mať možnosť zodpovedne a transparentne sa podieľať na formovaní a realizácii opatrení a krokov v oblasti územnej súdržnosti. Zásady partnerstva štrukturálnych fondov EÚ by sa mali využívať účinne a mali by sa rozšíriť aj na ďalšie oblasti politiky, ktoré majú vplyv na vidiecke oblasti.

4.3.2 Na jednej strane tradiční sociálni partneri a spoločensko-profesijné organizácie zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri zvládaní územnej nerovnováhy prostredníctvom podpory zamestnanosti a podnikov, ktoré zlepšujú pracovné a životné podmienky.

⁽⁷⁾ Rozvoj vidieka v „Yearbook on Regional statistics“, strana 238 a ďalej, Eurostat.

⁽⁸⁾ U. v. EÚ C 228, 22.9.2009, s. 123 – 129.

4.3.3 Na druhej strane v celej Európe silnie hnutie vidieckej komunity. V niektorých krajinách sa toto hnutie objavilo iba nedávno, zatiaľ čo v iných existuje už veľa rokov (predovojom je hlavne severná Európa). Tieto hnutia sú v jednotlivých krajinách organizované v združeniach a sieťach, ku ktorým patria tradičné spoločensko-profesijné organizácie a nové iniciatívy samotných občanov. Prístupom zdola nahor poskytujú ľuďom žijúcim na vidieku priestor na vyjadrovanie ich názorov, podporujú zakladanie nových podnikov a organizujú miestnu výrobu a služby.

4.3.4 V novembri 2013 usporiadal EHSV prvý tzv. „Európsky vidiecky parlament“⁽⁹⁾, fórum národných a európskych organizácií zapojených do riešenia otázok vidieka, ktorého cieľom je posilniť vidiecke hnutie v Európe a umožniť mu vystupovať jednotne. Zameriava sa hlavne na ovplyvňovanie európskej politiky týkajúcej sa vidieka, zlepšenie dialógu medzi tvorcami politiky a miestnou úrovňou a na výmenu osvedčených postupov.

4.3.5 EHSV vo svojej úlohe mosta medzi občianskou spoločnosťou a inštitúciami by mohol umožniť ľuďom žijúcim vo vidieckych oblastiach a ich organizáciám, aby zohrávali vedúcu úlohu v procese formovania a uplatňovania politiky týkajúcej sa vidieka. Výbor preto podporuje myšlienku, aby sa zasadnutia „Európskeho vidieckeho parlamentu“ – t. j. európskeho vidieckeho fóra rozšíreného aj o spoločensko-profesijné organizácie a sociálnych partnerov – konali opakovane v partnerstve s výborom. Parlament by mohol slúžiť ako prepojenie s kontaktnou skupinou výboru.

4.4 Posudzovanie územného vplyvu

4.4.1 EHSV už skôr navrhol, aby sa právne predpisy, opatrenia a programy Európskej únie hodnotili z hľadiska ich dôsledkov na územnú súdržnosť. Komisia je obzvlášť zodpovedná za toto hodnotenie dosahu, do ktorého by mali byť aktívne zapojení všetci zainteresovaní aktéri⁽¹⁰⁾.

4.4.2 Tento návrh nedávno zopakoval Výbor regiónov, ktorý žiadal, „aby sa pri odvetvových politikách už od začiatku posudzoval územný rozmer ich opatrení rovnako, ako sa posudzujú ich hospodárske, ekologické a sociálne vplyvy“, a vyzval na „spoluprácu s miestnymi a regionálnymi samosprávami na nasmerovanie konzultácií k zainteresovaným a zúčastneným stranám“⁽¹¹⁾.

4.4.3 Konceptia posudzovania vplyvu je už obsiahnutá v rôznych horizontálnych doložkách Zmluvy o fungovaní Európskej únie (články 8 až 12). V týchto doložkách sa uvádza, že „pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politík a činností Únia“ prihliada na požiadavky spojené so sociálnym rozmerom, rovnosťou medzi mužmi a ženami, životným prostredím, ochranou spotrebiteľa a bojom proti diskriminácii.

4.4.4 Pri prijímaní akéhokoľvek rozhodnutia by si politici mali položiť otázku: Aký je predpokladaný dosah tohto nariadenia? Zvýši počet ľudí odchádzajúcich do miest alebo ich udrží vo vidieckych oblastiach? Politiky, ktoré zlepšia celkovú územnú rovnováhu alebo ju aspoň nezmenia, by boli okamžite akceptované. Každé rozhodnutie, ktoré túto rovnováhu naruší zvýšením koncentrácie ľudí v mestách, by sa malo posúdiť prostredníctvom hodnotenia vplyvu, z ktorého musí vyplývať, že jeho prínosy prevážia nad touto nevýhodou.

4.4.5 Územný vplyv sektorových politík by sa mal posudzovať hlavne v oblasti dopravy, IKT, energetiky, životného prostredia, poľnohospodárstva, obchodu, hospodárskej súťaže a výskumu⁽¹²⁾.

4.4.6 V záujme toho je potrebné, aby Komisia zabezpečila, že územnému rozmeru sa v strategickom environmentálnom hodnotení (SEA)⁽¹³⁾ a v usmerneniach pre hodnotenie vplyvu bude venovať náležitá pozornosť. Mali by sa však vypracovať ďalšie špecifické kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele, nielen zo sociálno-ekonomického a environmentálneho hľadiska, ale aj z hľadiska ďalších ťažšie merateľných rozmerov, ako je napr. strata tradičných zručností.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Vyvážený územný rozvoj znamená rovnomernejšie a udržateľnejšie využívanie prírodných zdrojov, čo prináša hospodársky úžitok vyplývajúci z menšieho dopravného zaťaženia a nižších nákladov. Prosperita vo vidieckych oblastiach bude závisieť od schopnosti mobilizovať ľudí a miestne zdroje a súčasne rozvíjať miestne faktory, ktoré robia životné a hospodárske podmienky atraktívnejšími pre ľudí a podniky. Nehospodárnosť a negatívne externé vplyvy mestskej aglomerácie bránia vyhlídkam na dobrú kvalitu života pre všetkých.

⁽⁹⁾ Európsky vidiecky parlament je založený na koncepcii švédskeho vidieckeho parlamentu, ktorý existuje už viac ako 20 rokov. Toto fórum sa koná dvakrát ročne a skladá sa na jednej strane z národných vidieckych organizácií, tak spoločensko-profesijných, ako aj iných, a na strane druhej zo skupín z miestnej úrovne.

⁽¹⁰⁾ U. v. EÚ C 228, 22.9.2009, s. 123 – 129.

⁽¹¹⁾ U. v. EÚ C 280, 27.9.2013, s. 13 – 18.

⁽¹²⁾ U. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 15 – 18.

⁽¹³⁾ U. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30 – 37 [nedostupné v slovenskom jazyku].

5.2 Veľa vidieckych oblastí má nevyužitý potenciál rozvoja, zatiaľ čo mestské a prímestské oblasti sú nadmerne využívané. V odľahlých oblastiach, ktoré sú ďaleko od veľkých miest, zohrávajú malé a stredne veľké mestá kľúčovú úlohu pri poskytovaní prístupu k službám, a tým zabezpečujú, že tieto oblasti naďalej zostávajú atraktívnymi miestami pre život. Podporovanie takýchto vidieckych centier bude mať veľký význam pri riešení problému rušenia služieb a prílivu ľudí z menších obcí v okolitých oblastiach za predpokladu, že bude fungovať efektívna verejná doprava.

5.3 Trhové sily nemôžu same osebe poskytnúť stimuly na odvrátenie súčasného trendu. Preto sú na každej úrovni naliehavo potrebné politické opatrenia zamerané na riešenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov vyľudňovania a zatraktívnenie vidieka pre ľudí a podniky. Potrebný je dobre vyvážený súbor stimulov na podnietenie investícií, inovácie a poznatkov a na zachovanie a vytváranie príležitostí na život a prácu vo vidieckych oblastiach. Treba sa zameriavať na pracovné miesta, infraštruktúru a služby s podporou integrovanej politiky rozvoja vidieka na všetkých úrovniach (európskej, štátnej a regionálnej).

5.4 Mali by sa naplno využívať všetky programy EÚ, predovšetkým politika súdržnosti a jej nástroje vidieckeho a miestneho rozvoja, ako je napr. Leader a MRRS (miestny rozvoj riadený spoločenstvom). Členské štáty musia pridelovať finančné prostriedky oblastiam najviac postihnutým vyľudňovaním.

5.5 Právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže by sa mali náležite upraviť s cieľom umožniť udelenie potrebných výnimiek. Pokiaľ navrhované zmeny ovplyvnia náklady na mzdy, treba ich riešiť v rámci obvyklého sociálneho dialógu medzi sociálnymi partnermi.

5.6 Najdôležitejší konkrétny prejav územnej súdržnosti je záruka prístupu k službám všeobecného záujmu pre všetkých európskych občanov bez ohľadu na to, kde žijú alebo pracujú. Na zmenšovanie územných rozdielov sú pre rozvoj najzraniteľnejších a najodľahlejších oblastí potrebné investície vo forme účinných dopravných, komunikačných (vrátane vysokorýchlostného širokopásmového pripojenia) a energetických prepojení.

5.7 Treba zlepšiť životné podmienky ľudí vo vidieckych oblastiach, vrátane tých najviac znevýhodnených, a to primeranou ponukou služieb, ktorá je ďalšou hlavnou podmienkou zníženia územnej nerovnováhy, čo platí tak pre komerčné, ako aj sociálne služby vo verejnom záujme. Investovanie nielen do zdravotníctva, vzdelávania a zariadení na poskytovanie starostlivosti rôzneho druhu, ale aj do kultúrnej činnosti a aktivít v rámci voľného času, zatraktívni vidiecke oblasti nielen pre ľudí, ale aj pre podniky.

5.8 Využívanie vlastných zdrojov tiež znamená vytvárať krátke dodávateľské reťazce, ktoré sú z hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho hľadiska prínosom nielen pre poľnohospodárov, ale aj pre iné podniky, spotrebiteľov a vidiecke oblasti vo všeobecnosti. Dobrým príkladom sú v tejto súvislosti potraviny a energia. Tento model výroby treba podporovať, čo ukazuje aj skutočnosť, že nadnárodné maloobchodné reťazce veľmi zriedka odoberajú tovar od miestnych výrobcov, dokonca ani vtedy nie, keď dobre organizovaná strana ponuky môže zaručiť spoľahlivý tok výrobkov.

5.9 Vytváranie pracovných miest je veľmi dôležité a je nevyhnutné zabezpečiť, aby bolo právo na vzdelávanie a odbornú prípravu v praxi zaručené. Naliehavo potrebná je odborná príprava s cieľom prispôsobiť pracovnú silu potrebám nového výrobného modelu⁽¹⁴⁾. Hlavnou starosťou by malo byť obmedzenie odlivu mladých ľudí z vidieckych oblastí, hlavne mladých žien, ktoré majú vyššiu tendenciu vystáňovať sa. Spoločnosť tým môže len získať, ak zabezpečí pracovné miesta, ktoré mladým rodinám umožnia využívať prírodné prostredie vidieka ako vhodné miesto na výchovu detí. EHSV sa už zasadzoval za rozhodné opatrenia na uvoľnenie potenciálu žien ako pracovníčok a podnikateľiek, ktoré im umožnia stať sa hnacou silou rozvoja a inovácií, ak budú mať k dispozícii potrebné poznávacie a technologické nástroje⁽¹⁵⁾.

5.10 Kvalitné pracovné miesta v moderných, kreatívnych odvetviach by mohli rozbehnúť pozitívnu reťazovú reakciu, pritiahli by nielen hospodárske aktivity, ale aj kultúrne iniciatívy a iné druhy služieb, ktoré by urobili život vo vidieckych oblastiach pre mladých ľudí zaujímavejším a odradili by ich od odchodu.

⁽¹⁴⁾ U. v. EÚ C 347, 18.12.2010, s. 41 – 47.

⁽¹⁵⁾ U. v. EÚ C 299, 4.10.2012, s. 29 – 33.

5.11 Na vytvorenie nových pracovných miest vo vidieckych oblastiach najviac postihnutých vyludňovaním sú potrebné radikálne opatrenia zamerané na diverzifikáciu a decentralizáciu⁽¹⁶⁾. Preto sa musia pre tieto oblasti zaviesť programy s presne stanovenými financovaním. Osvedčené postupy vidieckych oblastí, ktorým sa podarilo zvládnuť problém vyludňovania a ktoré naďalej ostali dobrým miestom pre ľudí a podniky, by sa mali šíriť ďalej.

5.12 Vnútroštržný trh a právo na slobodný pohyb umožňujú poľnohospodárom vykonávať ich činnosť v iných členských štátoch, kde sú lepšie možnosti než v ich domovskej krajine, tak ako je to v prípade holandských poľnohospodárov, ktorí sa usadili v Rumunsku. Tieto možnosti mobility a nadobudnutia pôdy by nemali znevýhodňovať existujúci systém poľnohospodárstva a drobných vlastníkov.

5.13 EHSV požadoval rovnaké zaobchádzanie s migrujúcimi pracovníkmi vo vidieckych oblastiach zavedením minimálnych noriem pre pracovné a životné podmienky. Do tohto procesu by mali byť zapojení aj sociálni partneri⁽¹⁷⁾. Integrovaný proces podporený sprievodnými opatreniami, ktoré účinne zabránia segregácii, by mohol byť príležitosťou urobiť z legálnych prisťahovalcov zdroj rozvoja vidieka.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ Výborným príkladom decentralizácie je nové stredisko spracovania údajov telefónnej spoločnosti Portugal Telecom pri meste Covilhã v horskom regióne Serra da Estrela.

⁽¹⁷⁾ U. v. EÚ C 120, 16.5.2008, s. 25.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Integrovaná výroba v Európskej únii“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2014/C 214/02)

Spravodajca: **Pedro NARRO**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 12. februára 2013 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Integrovaná výroba v Európskej únii“.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 12. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) prijal 143 hlasmi za, pričom 6 členovia hlasovali proti a 9 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závěry a odporúčania

1.1 Integrovaná výroba je názorným príkladom poľnohospodárstva uplatňujúceho rozsiahle hospodárske, ekologické a sociálne aspekty udržateľnosti. EHSV by privítal, keby sa rozšírili modely produkcie potravín, ktoré kladú dôraz na racionálne využívanie prírodných zdrojov a rešpektovanie prísnych environmentálnych noriem.

1.2 EHSV sa domnieva, že poľnohospodárska činnosť sa musí snažiť dosiahnuť rovnováhu medzi ochranou životného prostredia, výnosnosťou a požiadavkami spoločnosti. Udržateľné poľnohospodárstvo je základnou požiadavkou občianskej spoločnosti, ktorú možno splniť pomocou rôznych modelov produkcie. Európski poľnohospodári preukazujú prostredníctvom integrovanej výroby svoj záujem o ešte lepšie dodržiavanie pravidiel udržateľnej výroby.

1.3 Pri uplatňovaní novej spoločnej poľnohospodárskej politiky na vnútroštátnej úrovni musia členské štáty dbať na to, aby integrovaná výroba získala prostredníctvom plánov rozvoja vidieka nové stimuly, a takisto by mali podporiť jej začlenenie do nových systémov ekvivalencie certifikácie, ktoré budú stanovené v súvislosti s tzv. ekologickou platbou.

1.4 EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby vypracovala podrobnú analýzu, v akom stave je integrovaná výroba v jednotlivých krajinách EÚ. Prekážkou rozvoja tohto modelu produkcie je rôznorodosť právnych predpisov, vznik súkromných systémov certifikácie či rozdiely medzi krajinami a dokonca aj regiónmi. Oznámenie Komisie o integrovanej výrobe by mohlo na úrovni EÚ vniesť nové prvky do posudzovania rozsahu integrovanej výroby v Európe.

1.5 V záujme jednotnosti a istého zosúladenia tohto systému by bolo potrebné otvoriť na európskej úrovni diskusiu o možnom stanovení minimálnych noriem EÚ. Takéto usmernenia zo strany EÚ by prispeli k väčšiemu rozšíreniu modelu integrovanej výroby medzi poľnohospodármi a spotrebiteľmi, pričom by sa mali opierať o nástroje európskej propagačnej politiky, ktorá sa v súčasnosti reviduje.

1.6 EHSV konštatuje, že spotrebiteľia nie sú dostatočne informovaní a je potrebné lepšie pochopiť realitu poľnohospodárskeho podnikania. Keďže existencia mnohých značiek kvality vyvoláva u konečných príjemcov zmätok, je potrebné zintenzívniť snahu o oboznámenie občanov s poľnohospodárskymi výrobkami, ktoré spĺňajú prísne hospodárske, sociálne a environmentálne normy.

1.7 V záujme rozvoja integrovanej výroby je potrebné vyvinúť dodatočné úsilie v oblasti výskumu, odbornej prípravy, podpory kolektívnych iniciatív a v neposlednom rade i priamej komunikácie so spotrebiteľmi a poľnohospodárskym sektorom, ktorí nepoznajú potenciálne výhody výrobného modelu umožňujúceho využívanie prírodných zdrojov profesionálnym spôsobom a v súlade s potrebami životného prostredia.

1.8 EHSV je zástancom dobrovoľného charakteru systému integrovanej výroby v Európe. I keď sa mnohé prvky integrovanej výroby stanú povinnými, povedomie poľnohospodárov o životnom prostredí a výnosnosť ich výroby sa zvýši len v prípade, ak systém bude naďalej dobrovoľný.

2. Úvod

2.1 EHSV vo svojich stanoviskách uviedol niektoré hlavné výzvy súvisiace s výrobou potravín, ktorým čelí európska spoločnosť: zabezpečenie dodávok, výskum a inovácia v poľnohospodárstve, klimatické zmeny, úbytok prírodných zdrojov alebo zachovanie biodiverzity. Je preto žiaduce zaoberať sa modelom produkcie, ktorý zodpovedá očakávaniam poľnohospodárov a spotrebiteľov, t. j. integrovanou výrobou.

2.2 Súčasný poľnohospodárstvo ponúka nové príležitosti a technologický pokrok, ktoré môžu zlepšiť jeho vplyv na životné prostredie a zároveň priniesť výhody pre poľnohospodárov zlepšením riadenia a výnosnosti ich fariem. Poľnohospodárstvo čelí obrovskej výzve spočívajúcej v požiadavke dodávania bezpečných potravín pre celosvetovú populáciu, ktorá do roku 2050 narastie na viac ako 9 miliárd osôb.

2.3 Práca v poľnohospodárskej výrobe je veľmi komplexná a zložitá činnosť, vyžadujúca od poľnohospodárov lepšiu prípravu, odborné a environmentálne poznatky, ktoré im umožnia prispievať k ochrane životného prostredia, transparentnosti produkcie a potravinovej bezpečnosti. Poľnohospodárstvo je strategické odvetvie vyžadujúce ucelený a koordinovaný vývoj hospodárskych, sociálnych a environmentálnych požiadaviek.

2.4 Poľnohospodárske a lesné plochy zaberajú 80 % územia EÚ. Pri využívaní prírodných zdrojov poľnohospodári nesú zodpovednosť za ich zachovanie a udržateľné využívanie. Tomuto spoločnému cieľu poľnohospodárov a spotrebiteľov slúžia inovácia a výskum v podobe vývoja nových techník integrovanej výroby, ktoré umožnia racionálnejšie využívanie zdrojov.

2.5 Model integrovanej výroby predstavuje formu udržateľného poľnohospodárstva, ktorá umožní zvýšiť výnosnosť poľnohospodárskej výroby, pričom sa zachovávajú vysoké sociálne a environmentálne ukazovatele. V každom prípade by mal byť nástrojom, ktorý pomôže inštruktívne vysvetliť spotrebiteľovi nový vzťah medzi životným prostredím a výrobou potravín. Sektor distribúcie by mal podporovať a uznávať tento výrobný model. Rozhodujúci je záujem zo strany trhu, pretože vďaka nemu integrovaná výroba získa hodnotu.

2.6 Účinnosť systému je v mnohých prípadoch znížená v dôsledku komplexných certifikačných postupov, ktoré sú v niektorých krajinách mimoriadne zložité.

3. Koncepcia integrovanej výroby

3.1 Medzinárodná organizácia pre biologickú kontrolu škodcov (IOBC) definuje integrovanú výrobu ako poľnohospodársky systém výroby potravín, ktorý optimalizuje využívanie prírodných zdrojov a regulačných mechanizmov, pričom dlhodobo zabezpečuje životaschopné a trvalo udržateľné poľnohospodárstvo. V tomto systéme sú v snahe o dosiahnutie rovnováhy medzi životným prostredím, výnosnosťou a sociálnymi požiadavkami starostlivo volené biologické metódy, pestovateľské techniky a chemické procesy.

3.2 Tento pojem v zásade označuje dobrovoľný systém, založený na praktickej a priebežnej aplikácii inovatívnych nástrojov a technológií (prostredníctvom výmeny znalostí a výsledkov testovania medzi technickými službami, poľnohospodármi a samotnými poľnohospodárskymi podnikmi), ktorých efektívne využívanie umožňuje dosiahnuť normy v oblasti kvality, bezpečnosti a ohľaduplnosti k životnému prostrediu vyžadované dnešnou spoločnosťou.

3.3 Koncepcia „integrovannej výroby“ sa často používa ako synonymum pre „integrované poľnohospodárstvo“ a v mnohých krajinách sa oba pojmy používajú bez rozdielov. Avšak napriek tomu, že sú to paralelné systémy s mnohými spoločnými prvkami, vzťahujú sa na rôzne skutočnosti a predstavujú dva odlišné modely, z ktorých si poľnohospodári môžu vybrať. Zatiaľ čo integrovaná výroba je špecifická pre rôzne druhy produkcie a právne predpisy v tejto oblasti sa líšia v závislosti od výrobkov, integrované poľnohospodárstvo sa vzťahuje na celkové riadenie poľnohospodárskej výroby.

3.4 Integrovaná výroba v sebe zahŕňa ekologické, etické a sociálne aspekty poľnohospodárskej výroby, ako aj aspekty kvality a bezpečnosti potravín. V súčasnosti sa pokladá za jednu z najprísnejších medzinárodných noriem výroby potravín. Usmernenia pre integrovanú výrobu a súvisiace nástroje sa osvedčili a stali sa zdrojom inšpirácie pre poľnohospodárske organizácie, ktoré sú zamerané na výrobu kvalitných potravín a zároveň sa snažia dodržiavať prísne environmentálne a sociálne normy.

3.5 Okrem uvedených cieľov integrovaná výroba tiež podporuje štrukturálne posilnenie poľnohospodárstva prostredníctvom začlenením odborných služieb kvalifikovaného poradenstva, zameraných na plánovanie pestovateľských aktivít, ktoré poľnohospodári musia na svojich farmách vykonávať podľa metód stanovených predpismi o integrovanej výrobe. Ide o priebežné a praktické uplatňovanie všeobecných koncepcií, akými sú inovácia a technológia.

3.6 Integrovaná výroba spája tradičné metódy s modernou technológiou. Zároveň využíva nové poznatky a techniky, vyplývajúce z priebežného a dynamického preverovania a hodnotenia. Ako príklad možno uviesť precízne poľnohospodárstvo, v ktorom sú poľnohospodári pomocou najmodernejšej technológie GPS schopní ušetriť finančné náklady a znížiť znečistenie používaním menšieho množstva výživných látok a pesticídov. Pred tým, než sa poľnohospodár rozhodne, kedy, ako a kde pestovať určitú plodinu, vykonajú sa analýzy podmienok pôdy, podnebia, vody, výživných látok atď.

3.7 Integrovaná výroba umožňuje rýchlu výmenu informácií medzi poľnohospodármi, odbornými poradcami a orgánmi verejnej správy, vďaka čomu obmedzuje dosah určitých rizík riadenia výrobných prevádzok.

3.8 Tento model produkcie ponúka spotrebiteľom vyššiu kvalitu a bezpečnosť, a tým v nich vzbudzuje dôveru vo výrobky, ktoré kupujú a konzumujú; ide o optimalizáciu zaobchádzania s flórou a faunou pomocou menej agresívnych metód a zachovanie biodiverzity vhodným riadením prírodných zdrojov.

3.9 Pre poľnohospodárov môže tento systém znamenať zníženie výdavkov na produkciu a zlepšenie a modernizáciu riadenia fariem. Takým spôsobom možno dosiahnuť vyššiu výnosnosť prostredníctvom zvýšenia hodnoty výrobku, vyššiu kvalitu života vo vidieckych oblastiach a tiež zabrániť odchodu obyvateľov z vidieka.

3.10 Integrovaná výroba je bez pochyb centrálnym prvkom uplatňovania koncepcie udržateľného poľnohospodárstva a môže sa stať orientačným bodom pre budúci rozvoj modelu poľnohospodárskej výroby v EÚ.

4. Integrovaná výroba v EÚ

4.1 Na rozdiel od pravidiel pre ekologické výrobky alebo spravodlivý obchod neexistuje v súčasnosti európsky právny rámec pre integrovanú výrobu a ani usmernenia dobrovoľného charakteru pre tento výrobný model na úrovni EÚ.

4.2 V posledných rokoch sa však vyskytli mnohé verejné iniciatívy v oblasti integrovanej výroby, v niektorých prípadoch v národných alebo regionálnych právnych rámcoch (Portugalsko, Francúzsko, Spojené kráľovstvo, Belgicko alebo Španielsko) a v iných na základe súkromných iniciatív, kontrolovaných veľkými distribučnými sieťami.⁽¹⁾ Z tejto rôznorodej situácie vznikli rozdiely v definícii, cieľoch a rozvoji integrovanej výroby.

4.3 Z týchto dôvodov vznikla v roku 2001 Európska iniciatíva za trvalo udržateľný rozvoj v poľnohospodárstve (*European Initiative for Sustainable Development in Agriculture*) s cieľom podporovať a obhajovať konzistentné princípy integrovanej výroby v EÚ. Jedným z prvých poslání tejto organizácie bolo vytvorenie európskeho kódexu integrovaného poľnohospodárstva⁽²⁾, podľa ktorého FAO definovala udržateľné postupy v poľnohospodárstve. V roku 2002 organizácia AREFLH (Európske zhromaždenie ovocinárskych, zeleninárskych a záhradníckych regiónov) vyjadrila svoj súhlas s právnou úpravou na európskej úrovni a v apríli 2013 publikovala príručku európskych postupov integrovanej výroby⁽³⁾.

4.4 Podobne ako v prípade iných výrobných modelov, sú i produkty pochádzajúce z integrovanej výroby kontrolované a certifikované akreditovanými certifikačnými orgánmi, aby takto vyrobené produkty disponovali certifikovaným označením. Certifikované označenie sa udeľuje výrobnému, ktoré spĺňa všetky všeobecné požiadavky a špecifické požiadavky pre každú plodinu. V niektorých prípadoch (Dánsko, Holandsko) sa označenie neudeľuje pre konkrétny výrobok, ale pre výrobný celok, ktorý aplikuje tento výrobný model. Naďalej sa zatiaľ používajú i známky kvality na národnej a regionálnej úrovni.

⁽¹⁾ EUREP-GAP, QS, QSGAP, BRC, *Nature's choice*...

⁽²⁾ *A Common Codex of Integrated Farming*. Systém integrovaného poľnohospodárstva iniciatívy EISA zverejnený v roku 2006 a prepracovaný v roku 2012.

⁽³⁾ www.areflh.org

5. Kľúčové otázky integrovanej výroby

V súčasnosti sa vynárajú rôzne pochybnosti a otázky o úlohe tohto výrobného modelu v európskom poľnohospodárstve. EHSV pokladá za potrebné objasniť niektoré z najspornejších aspektov, ktoré môžu v dôsledku neznalosti alebo skreslených informácií spôsobiť v spoločnosti zmätok.

5.1 Vzťah medzi konvenčným a integrovaným poľnohospodárstvom

5.1.1 Modely konvenčného, ekologického a integrovaného poľnohospodárstva majú svoje opodstatnenie, spoločné znaky a rozdiely a predstavujú v každom prípade uznávané spôsoby výroby potravín.

5.1.2 Konvenčné poľnohospodárstvo zahŕňa niektoré praktiky a techniky, existujúce v integrovanom poľnohospodárstve. Napríklad i povinnosť, ktorú od roku 2014 stanovuje smernica o udržateľnom používaní pesticídov⁽⁴⁾ pri integrovanej ochrane proti škodcom, je ďalším spoločným prvkom týchto dvoch výrobných modelov. Integrovaná výroba určuje smer, ktorým sa postupne ubera konvenčné poľnohospodárstvo. Je to pozitívny vplyv, ktorý je potrebné zachovať.

5.1.3 Existuje však dôležitá pridaná hodnota integrovanej výroby, spočívajúca v dobrovoľnom rozhodnutí poľnohospodára zvoliť si model, ktorý v sebe zahŕňa dôslednú certifikáciu s prísnyimi kontrolami, ktoré vyžadujú poradenstvo vysoko kvalifikovaných odborníkov, odbornú prípravu na mieru, energetickú účinnosť a zníženie uhlíkovej stopy, využívanie technologických riešení pre zavlažovanie, hnojenie, prezrávanie stromov, obrábanie pôdy a pod.

5.1.4 V súčasnosti prechádza mnoho poľnohospodárov na integrovanú výrobu s cieľom optimalizovať výrobnú kapacitu svojich fariem a zároveň zvýšiť úrodnosť pôdy, odstrániť alebo znížiť zvyšky pesticídov a zlepšiť zdravie plodín.⁽⁵⁾

5.1.5 Konvenčné a ekologické poľnohospodárstvo sú regulované na európskej úrovni, pričom v oblasti ekologického poľnohospodárstva existuje i značka kvality. Integrované poľnohospodárstvo sa naopak vyvíja nerovnomerne, výlučne na úrovni členských štátov alebo regiónov a s pribúdajúcimi rozdielmi v právnych predpisoch.

5.1.6 Vzhľadom na rastúci význam integrovaného poľnohospodárstva by sa malo vyvinúť väčšie úsilie s cieľom účinne oboznámiť európskych občanov s týmto výrobným modelom.

5.2 Úloha EÚ v rozvoji integrovanej výroby

5.2.1 EÚ by mala vykonať podrobnú analýzu integrovanej výroby v Európe, na základe ktorej by zistila, aký je jej súčasný stav a aké má možnosti rozvoja. Spomedzi mechanizmov, ktoré má EÚ k dispozícii, by bolo obzvlášť vhodné vypracovanie oznámenia Komisie o výzvach tohto modelu a úlohe EÚ v tejto sfére.

5.2.2 Vzhľadom na rôznorodosť právnych predpisov o integrovanej výrobe na národnej a regionálnej úrovni by sa bolo potrebné zamyslieť nad tým, či by sa nemalo na úrovni Spoločenstva pristúpiť k harmonizácii existujúcich právnych predpisov. V súčasnosti EÚ koncentruje svoju podporu na integrovanú výrobu prostredníctvom plánov rozvoja vidieka a operačných programov spoločnej organizácie trhov, napr. pre ovocie a zeleninu. Nová SPP bude založená na udržateľnosti; je preto logické, aby mala integrovaná výroba prostredníctvom delegovaných aktov vplyv na konkrétnu formuláciu nových tzv. ekologických platieb. Nové európske partnerstvo v oblasti inovácií tiež môže priniesť nové príležitosti pre tento výrobný model⁽⁶⁾.

5.2.3 Systémy ekologického poľnohospodárstva a spravodlivého obchodu boli v minulosti predmetom podobnej diskusie o potrebe právnej regulácie v tejto oblasti. Keďže v súčasnosti existuje množstvo označení kvality pre integrovanú výrobu na regionálnej alebo národnej úrovni, vedie sa otvorená debata o tom, či by bolo vhodné vytvoriť nové logo na úrovni Spoločenstva alebo zjednodušiť existujúci systém označovania. Najprv by bolo potrebné, aby EÚ zlepšila oboznamovanie spotrebiteľov o rôznych existujúcich označeniach používaných na zviditeľnenie kvality alebo pôvodu výrobkov.

⁽⁴⁾ Smernica 2009/128, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov.

⁽⁵⁾ V Španielsku podľa plánov rozvoja vidieka využívajú integrovanú výrobu prevažne poľnohospodári, obhospodarujúci pôdu s rozlohou menej ako 10 hektárov, a to hlavne v oblastiach so špecifickým znevýhodnením.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/eip/index_en.htm

5.2.4 Odvetvie integrovanej výroby je rôznorodé a heterogénne, ale jednohlasne žiada minimálne usmernenia Spoločenstva pre danú oblasť, ktoré by vytvorili súlad a zvýšili povedomie o ňom.

5.3 Úsilie o lepšiu komunikáciu medzi spotrebiteľmi a poľnohospodármi

5.3.1 Integrovaná výroba v súčasnosti zažíva rozmach, pretože stále viac poľnohospodárov si uvedomuje, že dosahovanie výnosnosti musí ísť ruka v ruke so zlepšením vplyvu poľnohospodárstva na životné prostredie a zachovanie prírodných zdrojov. Napriek rastúcemu záujmu zo strany poľnohospodárskeho sektora možno konštatovať, že spoločnosť si neuvedomuje, čo integrovaná výroba znamená a ako môže prispieť k modelu udržateľného poľnohospodárstva.

5.3.2 EHSV konštatuje nedostatočné rozšírenie tohto výrobného modelu a nabáda k zlepšeniu odbornej prípravy poľnohospodárov a podnecovaniu výrobcov k tomu, aby vyvíjali kolektívne iniciatívy pre zachovanie životného prostredia. Poľnohospodári musia spotrebiteľom ponúknuť maximálnu možnú transparentnosť výrobných postupov a pokúsiť sa ukázať, ako môže inovácia slúžiť na prospech udržateľného poľnohospodárstva. V mnohých krajinách EÚ sa uskutočňujú iniciatívy s cieľom priblížiť spotrebiteľom realitu poľnohospodárskej výroby a zvýšiť ich informovanosť o takej zásadnej činnosti, akou je výroba potravín.

5.4 Smerom k vyšším výrobným normám?

5.4.1 Integrovaná ochrana proti škodcom je súčasťou integrovanej výroby a podľa článku 14 smernice 2009/128 o trvalo udržateľnom používaní pesticídov sa od roku 2014 stane povinnou. Jej povinné dodržiavanie vo všetkých poľnohospodárskych prevádzkach je dôležitým krokom v rozvoji integrovanej výroby v EÚ a predstavuje novú normu európskej produkcie v oblasti ochrany proti škodcom.

5.4.2 I keď sa niektoré zaužívané prvky integrovanej výroby pomaly menia na povinné prvky poľnohospodárskej činnosti, nemal by sa tým zmeniť dobrovoľný charakter systému integrovanej výroby, aby mali poľnohospodári možnosť prispôsobiť svoje prevádzky v závislosti od hospodárskych, environmentálnych a geografických podmienok. Rozhodnutie poľnohospodára prejsť na integrovanú výrobu vyžaduje podstatné zmeny spôsobu riadenia farmy a predovšetkým značné investície do technického poradenstva, odbornej prípravy, kontrol, materiálu a špecifických výrobkov.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Obchodné vzťahy medzi EÚ a Marokom“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2014/C 214/03)

Spravodajca: **Pedro NARRO**

Pomocný spravodajca: **Juan MORENO**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa na plenárnom zasadnutí vo februári 2013 rozhodol v súlade s článkom 29 ods. 2 rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Obchodné vzťahy medzi EÚ a Marokom“.

Odborná sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 4. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) prijal 179 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 EHSV konštatuje, že došlo k prehĺbeniu obchodných vzťahov medzi EÚ a Marokom. Žiada však o väčšiu účasť občianskej spoločnosti na príprave a implementácii dohôd a zasadzuje sa za efektívnu a rozsiahlu integráciu udržateľného rozvoja.

1.2 EHSV konštatuje, že na strane Maroka existujú obavy z toho, že nové obchodné dohody s EÚ by mohli naďalej negatívne vplyvať na obchodnú bilanciu krajiny. EÚ by mala reagovať na rastúcu skepsu marockej občianskej spoločnosti pomocou obchodnej stratégie, ktorá okrem podpory vzájomného obchodu položí základy pre vytváranie dôstojných a kvalifikovaných pracovných miest, podporu združení, konsolidáciu práv pracovníkov⁽¹⁾ a rešpektovanie životného prostredia.

1.3 V snahe zabezpečiť dodržiavanie noriem v oblasti trvalo udržateľného rozvoja po vstupe dohody DCFTA do platnosti EHSV nabáda GR Európskej komisie pre obchod, aby trvalo na tom, že do dohody musí byť zahrnutá samostatná časť o trvalo udržateľnom rozvoji zahŕňajúca mechanizmy monitorovania, ktoré bude mať občianska spoločnosť k dispozícii.

1.4 EÚ bude môcť v plnej miere využívať potenciál nového obchodného rámca s Marokom len vtedy, ak dôjde k pokroku v oblasti ochrany investícií a investori budú mať zaručenú právnu istotu. EHSV konštatuje, že nový mechanizmus urovnávania obchodných sporov predstavuje impulz pre priaznivejšie obchodné prostredie.

1.5 EHSV však trvá na tom, že monitorovanie časti o trvalo udržateľnom rozvoji v rámci dohody DCFTA, ktoré bude vykonávať občianska spoločnosť, by mali koordinovať Hospodárska, sociálna a environmentálna rada Maroka a Európsky hospodársky a sociálny výbor, keďže tieto organizácie sú v potrebnej miere reprezentatívne a majú v tejto oblasti dostatočné odborné poznatky a skúsenosti.

1.6 EÚ a Maroko by sa mali snažiť o dosiahnutie plného potenciálu takejto dohody tým, že čo najskôr zvýšia objem investícií do všetkých oblastí vzdelávania a opatrení pre rovnosť žien a mužov. Prioritne by sa mali zohľadniť špecifické potreby mladých ľudí, žien a osôb pochádzajúcich z najviac znevýhodnených oblastí. EHSV sa domnieva, že programy finančnej podpory zo strany EÚ by mali pomôcť dosiahnuť pokrok v oblasti ľudských práv, pracovných práv, ako aj právnych predpisov v prospech rovnosti.

1.7 Implementáciou partnerstva v oblasti mobility medzi EÚ a Marokom sa vytvoria nové perspektívy pre rozvoj v najzraniteľnejších oblastiach, ak bude k dispozícii silná finančná podpora na posilnenie právnych a operačných kapacít a nástrojov. Riadenie migračných tokov a voľného pohybu osôb sa môže zlepšiť pomocou aktívnejšej účasti organizácií občianskej spoločnosti.

⁽¹⁾ V súlade s ustanoveniami Medzinárodnej organizácie práce (MOP).

1.8 Poľnohospodárstvo je jedným z hlavných nosných prvkov marockej ekonomiky. Nové príležitosti marockého poľnohospodárstva na európskom trhu nesmú spôsobiť závislosť krajiny od základných surovín z dovozu, zníženie biodiverzity a zánik rodinných fariem⁽²⁾. Maroko a EÚ musia spolupracovať, aby zabezpečili potravinovú bezpečnosť.

1.9 Rokovania o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode by mali umožniť priblíženie marockých právnych predpisov k *acquis communautaire*. Tento proces bude komplexný a bude vyžadovať úzku a priebežnú spoluprácu s realistickými lehotami, pokiaľ ide o také dôležité oblasti, akými sú duševné vlastníctvo alebo sanitárne a fyto-sanitárne predpisy.

1.10 EHSV žiada, aby sa hospodárski a sociálni aktéri Maroka a EÚ aktívnejšie zúčastňovali na koncipovaní, monitorovaní a príprave obchodných dohôd. EHSV navrhuje, aby sa na základe článku 85 dohody o pridružení v tomto rámci vytvoril zmiešaný poradný výbor, pozostávajúci z členov Hospodárskej, sociálnej a environmentálnej rady Maroka a EHSV, ktorý by umožnil organizovanej občianskej spoločnosti monitorovať dosah všetkých dohôd medzi EÚ a Marokom, vrátane celkového vplyvu obchodných dohôd medzi EÚ a Marokom. Zároveň je potrebné posilniť priame vzťahy medzi podobnými organizáciami v Maroku a EÚ a podporiť ich iniciatívy na úrovni sociálneho dialógu medzi zamestnávateľmi a zamestnancami a v iných oblastiach.

2. Úvod

2.1 EÚ a Maroko sa tešia intenzívnym bilaterálnym vzťahom, ktorých výsledkom boli dôležité dohody, pričom podpora obchodných vzťahov tvorila jeden z ich hlavných pilierov. EÚ nie je len hlavným obchodným partnerom Maroka, ale túto krajinu tiež zvolila za svojho prioritného strategického partnera na dosiahnutie demokracie a prosperity v oblasti Stredozemného mora.

2.2 Pre obchodné vzťahy medzi EÚ a Marokom sú tradične typické intenzívne a niekedy problematické rokovania o prístupe na trh a postupnej liberalizácii colných taríf. Doposiaľ sa mnohé z týchto rokovaní sústredili na poľnohospodárstvo, ale vzhľadom na takmer úplnú liberalizáciu poľnohospodárstva v súčasnosti bol zvolený širší prístup pomocou nových nástrojov, ktorého cieľom je celkové zlepšenie obchodného prostredia.

2.3 Maroko v súčasnosti prechádza zložitým procesom približovania sa k *acquis communautaire*. Toto úsilie by mu malo umožniť lepšie využívať nástroje, ktoré ponúka nová európska susedská politika a vyšší stupeň integrácie. Marocké kráľovstvo je naďalej hlavnou krajinou určenia európskych fondov v oblasti technickej a finančnej spolupráce.

2.4 Reakcia EÚ na arabskú jar sa sústredila na podporu obchodných vzťahov so štyrmi krajinami Stredozemia: Egyptom, Tuniskom, Jordánskom a Marokom. EÚ na jednej strane zrýchlila proces rokovaní s Marokom a ďalšími stredomorskými partnermi a na strane druhej zmenila spôsob vnímania politickej a sociálnej reality v regióne a dôkladne revidovala svoju politickú stratégiu pre celú oblasť Stredozemia.

2.5 Maroko zase začalo celý rad reforiem, ktoré vyústili do novej ústavy, odzrkadľujúcej úsilie prispôbiť sa zmenám v oblasti Stredozemia a európskym požiadavkám s cieľom prehĺbenia integrácie. Avšak EHSV sa nazdáva, že výzvy sú aj naďalej obrovské a budú si dlhodobo vyžadovať nepretržité a koherentné opatrenia.

2.6 Vzhľadom na toto nové vnímanie obchodných vzťahov je nevyhnutné zamyslieť sa nad tým, ako zabezpečiť efektívnu účasť občianskej spoločnosti EÚ a Maroka na príprave a implementácii obchodných dohôd v súlade so zásadou zapojenia občianskej spoločnosti uplatnenou v iných nedávno uzavretých obchodných dohodách EÚ. Táto spoločná reflexia by tiež mala zohľadniť sociálne a environmentálne obavy spoločnosti, ktorá stále viac žiada, aby bola udržateľnosť vedúcim princípom budúcich obchodných dohôd.

⁽²⁾ Pozri definíciu rodinného poľnohospodárstva na stránke FAO: www.fao.org/family-farming-2014.

3. Dlhá tradícia obchodných vzťahov medzi EÚ a Marokom

3.1 EÚ je hlavným obchodným partnerom Maroka a jeho hlavným zahraničným investorom. So značným odstupom nasledujú veľmoci ako USA a Čína, ktoré v posledných rokoch vyvinuli úsilie na zintenzívnenie obchodných vzťahov s partnermi zo Stredomoria.

3.2 Hospodárstvo Maroka je postavené na sektore služieb, ale v posledných rokoch vyvinulo značné úsilie pre rozvoj ďalších sektorov. Hlavná časť obchodu medzi EÚ a Marokom sa uskutočňuje v sektore spracovaných výrobkov, dopravnej techniky a strojov, potravín a chemických látok. Potenciál marockej ekonomiky je veľmi vysoký; v minulom roku bol však zaznamenaný pokles hospodárskeho rastu.

3.3 V EÚ je jeho najdôležitejším obchodným partnerom Francúzsko, tesne nasledované Španielskom a Spojeným kráľovstvom, ktorých investície sa sústreďujú najmä na odvetvia, ako napríklad cestovný ruch, služby, bankovníctvo a doprava. I keď medzinárodná hospodárska kríza nezasiahla Maroko priamo, táto krajina začína pociťovať vedľajšie účinky neistého hospodárskeho prostredia, ktoré sa prejavujú napríklad v sektoroch cestovného ruchu, dopravy alebo na prevodoch finančných prostriedkov emigrantov. Chudoba a všeobecne rozšírená nezamestnanosť spôsobujú ekonomické, migračné a bezpečnostné problémy v regióne. Spomalenie európskeho hospodárstva tiež vplýva na túto situáciu.

3.4 Vďaka nadobudnutiu platnosti zmluvy o pridružení v roku 2000 a prijatiu akčného plánu v júli 2005 ako integrálnej súčasť európskej susedskej politiky sa za posledné desaťročie konsolidovali obchodné vzťahy. Posilnený štatút, udelený Maroku v roku 2008, začal novú, ambicióznejšiu a rozsiahlejšiu fázu pridruženia. V roku 2012 bol spustený nový mechanizmus riešenia obchodných sporov. V tom istom roku sa rybolov a poľnohospodárstvo stali predmetom kontroverzných obchodných dohôd. EÚ začala v roku 2013 rokovania s Marokom o dohode o vzájomnej ochrane zemepisných označení, ktorej podpísanie strany očakávajú do roku 2014.

4. Arabská jar a rozvoj novej obchodnej koncepcie

4.1 Arabská jar obnovila aktivitu Európskej únie, ktorá sa snaží znovu zaujať svoje miesto v tomto regióne prostredníctvom dôslednej revízie svojej činnosti, nástrojov a vzťahov. EÚ sa pomocou nových nástrojov usiluje dať rýchlu a koordinovanú odpoveď, aby sa pomocou vyrovnanej a progresívnej liberalizácie obchodu vytvorila zóna mieru a prosperity v Stredomorí.

4.2 V máji 2012 Komisia uverejnila stratégiu na implementáciu európskej susedskej politiky vo vzťahu k jej partnerom v Stredozemí v rámci novej európskej susedskej politiky.

4.3 Posilnenie obchodných vzťahov s partnermi v Stredozemí, a obzvlášť s Marokom, sa stalo dôležitým cieľom EÚ v rámci tejto novej stratégie, pomocou ktorej sa EÚ usiluje prekonať politický a ekonomický kontext plný neistôt.

4.4 EÚ začala 1. marca 2013 formálne rokovania s Marokom o ambiciózne a rozsiahlej novej dohode o liberalizácii obchodu. Cieľom je prekročiť doterajší rámec, a vytvoriť tak väčšiu regulačnú súdržnosť medzi EÚ a jednotlivými susedskými krajinami, podobne ako vo vyjednávaných (ale ešte neuzavretých) dohodách s krajinami Východného partnerstva susediacimi s EÚ, konkrétne Ukrajinou, Gruzínskom a Moldavskom. Dohoda má rozšíriť tradičné otázky spojené s obchodom a zaoberať sa zásadnými témami zlepšovania celkovej obchodnej klímy (ochrana investícií, verejné obstarávanie, služby atď.), priblížiť Maroko k pravidlám európskeho vnútorného trhu a bližšie sa zaoberať špecifickými otázkami, ktorým sa v rámci predchádzajúcich rokovaní nevenovala veľká pozornosť (duševné vlastníctvo, sanitárne a fytosanitárne opatrenia atď.).

Európska komisia si uvedomuje dôležitosť otázok sociálnej a environmentálnej udržateľnosti pri príprave tejto novej dohody, a nasleduje tak príklad všetkých obchodných dohôd, ktoré v poslednom čase uzavrela Európska únia. EHSV tiež v mnohých svojich stanoviskách požadoval od EÚ, aby sa i na rokovaníach o liberalizácii obchodu prioritne zohľadňovali sociálne a environmentálne otázky.

5. Obchodné aspekty trvalo udržateľného rozvoja. Rokovania medzi EÚ a Marokom o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode

5.1 Posledná etapa obchodných vzťahov medzi EÚ a Marokom sa nesie v znamení otvorenia rokovaní o prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode. Po zrušení colných taríf v sektoroch poľnohospodárstva a priemyselného tovaru je hlavným cieľom zlepšiť klímu rokovaní a priblížiť marocké právne predpisy *acquis communautaire*.⁽³⁾ Táto dvojstranná dohoda je mimoriadne dôležitá, pretože bude slúžiť ako model pre podobné dohody medzi EÚ a niektorými z jej najdôležitejších partnerov v južnej časti Stredozemia.

5.2 Európska komisia sa rozhodla zahrnúť do rokovaní samostatnú časť venovanú udržateľnému rozvoju. Na žiadosť EÚ preto konzultačná spoločnosť ECORYS vypracovala štúdiu o hodnotení vplyvu vzhľadom na aspekt „udržateľného rozvoja“⁽⁴⁾ dohody.

5.3 Daná štúdia sa zaoberá veľmi dôležitými otázkami, ku ktorým by sa EHSV chcel konštruktívne vyjadriť, aby obe rokujúce strany mali na pamäti, že obchodný styk má slúžiť udržateľnému rozvoju. Nižšie sú podrobne rozpísané niektoré dôležité prvky, ktorým podľa EHSV musia EÚ a Maroko venovať pozornosť, aby prehĺbenie ich obchodných vzťahov bolo v súlade s ich hospodárskym, sociálnym a environmentálnym rozvojom.

Hospodársky rozvoj

5.4 Obchodný deficit Maroka s EÚ v posledných rokoch vzrástol, do určitej miery v dôsledku uzavretia dohôd o liberalizácii obchodu, a spôsobil, že Maroko sa stavia k „výhodám“ novej dohody skepticky. Skúsenosti z doterajších dohôd s USA a Tureckom len zvyšujú opatrnosť a strach z príliš silnej závislosti od externých zdrojov. Tradičný sektor poľnohospodárstva je dôkazom rastúcej závislosti Maroka od dovozu surovín ako mlieka alebo obilnín, čo má negatívne dôsledky na jeho potravinovú sebestačnosť. Obchodná stratégia oboch strán by mala podporovať **rozmanitosť výroby**.

5.5 Európsky sektor naďalej žiada väčšiu ochranu investícií, ktorá by zabezpečila potrebnú **právnú istotu** umožňujúcu priame zahraničné investície. Pokroky dosiahnuté v posledných rokoch by sa mali odzrkadliť v ďalších zmenách marockých právnych predpisov. Európske podniky naďalej pokladajú Maroko za krajinu, do ktorej je výhodné premiestniť určité etapy výroby „*off shore*“. Odvetvia súvisiace s automobilovým priemyslom, aeronautikou a elektronikou boli v tomto smere priekopníkmi, ale transparentná právna úprava a nové formy spolupráce s národnými podnikmi môžu priniesť nové príležitosti.

5.6 EÚ vidí v tejto oblasti veľký potenciál pre európske podniky, ktoré by mohli profitovať z nových možností v odvetví služieb a financií. Maroko zase žiada viac európskych fondov na uľahčenie zložitého procesu harmonizácie právnych predpisov.

5.7 Ekonomické výhody voľného obchodu s Marokom sa často koncentrovali na určité odvetvia alebo oblasti krajiny, čím prispievali k marginalizovaniu najviac znevýhodnených území. Štúdie o hodnotení vplyvu by mali v prvom rade analyzovať výhody a riziká dohôd v **lokálnom a regionálnom rozsahu**.

Sociálny rozvoj

5.8 Nový obchodný impulz nesmie mať za následok stratu práv pracovníkov. Je potrebné posilniť práva odborov a stanoviť základy pre vytvorenie **dôstojných a kvalitných pracovných miest v súlade s požiadavkami Medzinárodnej organizácie práce (MOP)**. Jednou z tradične slabých stránok v obchodnom vzťahu medzi EÚ a Marokom bol zriedkavý vznik nových pracovných miest.

5.9 EÚ a Maroko musia **investovať do vzdelávania**, aby nové príležitosti priniesli výhody pre sociálne vrstvy s nízkou kvalifikáciou, pracovníkov v znevýhodnených regiónoch, mladých ľudí a ženy. Podpora podnikateľov, posilnenie družstiev a rozvoj malých a stredných podnikov by mali byť pilierom novej stratégie v oblasti vzdelávania. Ďalej treba rozšíriť iniciatívy súvisiace so sociálnym hospodárstvom.

⁽³⁾ Predpokladá sa, že Maroko v roku 2015 predloží plán na zosúladenie svojich právnych predpisov s *acquis communautaire*.

⁽⁴⁾ „Trade sustainability impact assessment (TSIAs) in support of negotiations of DCFTAs between the EU and the kingdom of Morocco and the Republic of Tunisia“.

5.10 **Partnerstvo v oblasti mobility** medzi EÚ a Marokom ⁽⁵⁾ je výsledkom intenzívnej práce obidvoch strán s cieľom umožniť voľný pohyb osôb a riadenie migračných tokov. EHSV víta záväzok EÚ a Maroka prisúdiť dôležitejšiu úlohu organizáciám občianskej spoločnosti pri monitorovaní rôznych prvkov zmlúv dohodnutých stranami.

5.11 Uvedené partnerstvo by sa malo prejavovať v zintenzívnení výmen akademických pracovníkov, výsledkov výskumu a podpore kultúrnych a turistických tokov. Únik mozgov predstavuje zjavný problém, ktorému sa treba venovať v samostatných ustanoveniach.

5.12 Finančná pomoc EÚ na uľahčenie zblížovania právnych predpisov by mala podporiť praktické uplatňovanie právnych predpisov v prospech **rodovej rovnosti a základných práv**. Nestačí len zvyšovať počet nástrojov v prospech žien, zároveň je potrebné overovať, či boli dosiahnuté pokroky v praxi, a podporovať činnosť, ktorú rozvíjajú organizácie občianskej spoločnosti.

Environmentálny rozvoj

5.13 **Zachovanie prírodných zdrojov a rešpektovanie biodiverzity** nie sú v rozpore so zvýšenou obchodnou aktivitou. Liberalizácia obchodu nemôže slúžiť na zintenzívnenie určitých činností s potenciálne negatívnym vplyvom na životné prostredie. Napriek finančným nákladom, ktoré môže vyžadovať priblíženie právnych predpisov v oblasti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, nakladania s priemyselným odpadom alebo znečistenia vôd, by sa EÚ a Maroko mali v prvom rade zamerať na postupnú harmonizáciu environmentálnych otázok podľa stanoveného časového plánu.

5.14 Štúdie hodnotenia vplyvu z hľadiska udržateľnosti, ktoré EÚ realizuje v rámci svojich obchodných vzťahov s Marokom, doposiaľ neodstránili veľkú medzeru týchto dohôd; **dôkladné monitorovanie** ich environmentálneho dosahu podľa toho, ako bude napredovať liberalizácia obchodu. Je nevyhnutné poskytnúť občianskej spoločnosti v EÚ a Maroku nástroje, pomocou ktorých môžu podporiť orgány verejnej moci v ich neľahkej úlohe zabezpečiť, aby hospodársky rast a intenzívnejšie obchodovanie neboli na úkor požadovanej ochrany životného prostredia.

5.15 Rokovania o **dohode o rybolove** medzi EÚ a Marokom ⁽⁶⁾ sú príkladom toho, že je potrebné, aby všetky obchodné iniciatívy v sebe zahŕňali rešpektovanie ľudských práv, udržateľnosť životného prostredia a prospešnosť pre príslušných miestnych obyvateľov. Takéto dohody sú legitímne len v tom prípade, ak sú spojené so sprievodnými nástrojmi a ukazovateľmi, ktoré zaručujú ich udržateľnosť.

6. Poľnohospodárstvo – hrozba alebo príležitosť?

6.1 Poľnohospodársky sektor je dôležitým prvkom marockej sociálnej a ekonomickej štruktúry. V roku 2012 tvoril 15% HDP a je naďalej hlavným zdrojom zamestnanosti v krajine, keďže zamestnáva 43% celkového počtu pracujúcich, pričom vo vidieckych oblastiach sa na zamestnanosti podieľa 78%. Priemerná mzda v Maroku sa pohybuje v rozmedzí 0,55 až 0,65 EUR za hodinu ⁽⁷⁾, sezónni pracovníci nemajú možnosť v plnej miere uplatňovať svoje pracovné práva a detská práca je v marockých poľnohospodárskych podnikoch naďalej rozšírená. Chov dobytka, ktorý predstavuje 30% pridanej hodnoty poľnohospodárstva a zamestnáva 20% pracovnej sily vo vidieckych oblastiach, je pre poľnohospodárstvo Maroka tiež podstatný.

6.2 Ďalším strategickým odvetvím hospodárstva Maroka je potravinársky priemysel. Patrí sem viac ako 1^o700 podnikov, ktoré predstavujú štvrtinu celkovej priemyselnej výroby krajiny.

7. Dohoda o poľnohospodárstve medzi EÚ a Marokom

7.1 Hlboké vzťahy medzi EÚ a Marokom v oblasti poľnohospodárstva začali podpísaním Euro-stredomorskej dohody o pridružení medzi Európskym spoločenstvom a Marokom 26. februára 1996 a nasledovnými zmenami a doplneniami na základe nových dohôd. Posledná etapa sa završila v roku 2012 novou dohodou o poľnohospodárstve, ktorú Európsky parlament schválil väčšinou hlasov.

7.2 V rámci samotnej dohody o poľnohospodárstve boli vzťahy medzi stranami zložité, najmä čo sa týka krajín južnej Európy, a to v dôsledku konkurencie najmä v obchode s ovocím a zeleninou, polemiky v otázke zníženia kvót a údajného nedodržovania vstupných cien marockých paradajok, teda hlavného výrobku, ktorého sa dohoda týka.

⁽⁵⁾ 3. júna tohto roku bolo v Bruseli podpísané spoločné vyhlásenie, ktorým sa zriaďuje partnerstvo v oblasti mobility medzi Marockým kráľovstvom, Európskou úniou a jej členskými štátmi.

⁽⁶⁾ Európska komisia a Marocké kráľovstvo podpísali 24. júla novú dohodu o rybolove, ktorou by sa mala ukončiť jeden a pol roka trvajúca paralýza európskej rybárskej flotily v marockých rybolovných oblastiach. Európsky parlament by mal pri svojom rozhodnutí o schválení alebo zamietnutí dohody dbať na environmentálnu udržateľnosť.

⁽⁷⁾ Zdroj: Národná federácia poľnohospodárstva Maroka (UMT).

7.3 EHSV sa nazdáva, že by sa do dohody o poľnohospodárstve medzi EÚ a Marokom mali zaviesť kritériá a ustanovenia, na základe ktorých by bolo možné overiť vplyv otvorenia trhov na obidve zmluvné strany, predovšetkým v oblasti životného prostredia a pracovných práv.

8. Plán pre zelené Maroko (Plan Maroc Vert)

8.1 Kontext dohody o poľnohospodárstve dotvárajú ďalšie dve úzko späté opatrenia do budúcnosti: Plán pre zelené Maroko a tzv. „posilnený štatút“.

8.2 Podľa Plánu pre zelené Maroko do roku 2020 by sa mala zvýšiť pridaná hodnota hrubého domáceho produktu (HDP) z poľnohospodárstva, produkcia olivového oleja by mala v roku 2020 vzrásť na štvornásobok, a dosiahnuť tak objem 340⁰000 ton; namiesto 1,5⁰milióna tony citrusov by sa ich malo vyprodukovať 3,7⁰milióna ton a taktiež 10⁰miliónov ton ovocia a zeleniny oproti súčasným 4,45⁰milióna ton. Zároveň sa zníži celková plocha určená na pestovanie obilnín z 5,3⁰milióna hektárov na 4,2⁰milióna ha. Marocká vláda mieni zvýšiť produktivitu napriek tomu, že zahraničné investície budú smerovať do odvetvia pestovania ovocia a zeleniny. Prioritou Maroka je zlepšiť svoju obchodnú bilanciu a na dosiahnutie tohto cieľa musí podporovať export.

9. Posilnený štatút

9.1 Komisia zverejnila 17. apríla 2013 návrh rozhodnutia Rady o akčnom pláne EÚ a Maroka, ktorým sa vykonáva posilnený štatút (2013 – 2017). V tomto pláne sa jasne stanovuje ako prvé opatrenie pre oblasť poľnohospodárstva: „Modernizovať a posilňovať kapacity v oblasti poľnohospodárstva v rámci liberalizácie obchodu a v súlade s perspektívami Plánu pre zelené Maroko“.

9.2 Do tohto plánu reforiem v oblasti poľnohospodárstva, ktoré stanovuje posilnený štatút, už smerujú prostriedky z EÚ, ktoré sú určené priamo a výlučne na podporu piliera II Plánu pre zelené Maroko: za posledných 10 rokov EÚ poskytla Maroku finančné prostriedky vo výške 1,33⁰miliardy EUR v podobe rozvojových fondov. V rokoch 2011 až 2013 už bolo vyčlenených ďalších⁰565 miliónov EUR, z toho 70⁰miliónov EUR prostredníctvom programu pre podporu politik v oblasti poľnohospodárstva („PAPSA“), na ktorý nadväzuje ďalší program dotovaný 60⁰miliónmi EUR. Táto finančná pomoc zo strany EÚ sa čiastočne aplikuje na rozvoj pestovania stredozemských drevín, predovšetkým olivovníkov.

10. Potravinová bezpečnosť

10.1 Všetky tieto opatrenia na rozvoj marockého poľnohospodárstva určite prispievajú k dosiahnutiu cieľov piliera I zeleného plánu: zvýšenému vývozu ovocia a zeleniny, predovšetkým zo zavlažovaných oblastí. Nie náhodou nasvedčujú výsledky modelov štúdie hodnotenia vplyvu, ktoré 17. októbra zverejnila spoločnosť ECORYS, možnému rozšíreniu sektora ovocia a zeleniny a spracovaných rastlinných produktov vďaka prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode (DCFTA).

10.2 Táto chvályhodná snaha zo strany Maroka o zlepšenie efektívnosti jeho poľnohospodárstva je v kontraste s obmedzenou plochou poľnohospodárskej pôdy. Obilniny sa pestujú na 65⁰% poľnohospodárskej pôdy, nasledujú ovocné sady (citrusy, olivovníky) s 11⁰%, priemyselné plodiny (cukrová repa, cukrová trstina) so 4⁰%, strukoviny s ďalšími 4⁰% a zelenina a ovocie (paradajky, jahody, melóny atď.) s 3⁰%. Ovocie a zelenina sú na špici vývozu Maroka.

10.3 Nevýhoda pre rozvoj piliera II zeleného plánu je podstatná: len 12⁰% územia tvorí obrábatelná poľnohospodárska pôda, z ktorej značná časť je nezavlažovaná. Malé rodinné farmy s menej ako 5⁰hektármi majú v rámci poľnohospodárstva dominantné postavenie (viac ako 70⁰% celkového počtu marockých fariem zaberá menej ako jednu tretinu poľnohospodárskej pôdy).

10.4 Prechod marockého poľnohospodárstva z pestovania obilnín na intenzívnu produkciu zvyšuje salinizáciu, ktorá je známa zo severného pobrežia Stredozemného mora a ktorá sa týka 5⁰% územia krajiny. EÚ by mala podporovať dosahovanie rovnováhy medzi oboma piliermi zeleného plánu a posilňovať poľnohospodárstvo zamerané na malých farmárov, ktoré je v súčasnosti vo výraznom nepomere k poľnohospodárskej výrobe určenej na vývoz, ku ktorej veľká väčšina marockých výrobcov neprispieva. Budúci program pilotných projektov pre vývoj marockého vidieka „ENPARD“ môže tiež poskytnúť nové príležitosti.

11. Úloha občianskej spoločnosti

11.1 Reformy, sloboda združovania a občianska spoločnosť

11.1.1 Zatiaľ čo v niektorých krajinách regiónu možno hovoriť o existencii viac či menej konsolidovanej slobody združovania až od súčasných demokratických reforiem, v Maroku existovali už pred týmito reformami nezávislé združenia zamestnancov, podnikateľov a iných segmentov občianskej spoločnosti, ktoré mali možnosť slobodne konať, i keď podliehali obmedzeniam zo strany politickej moci.

11.1.2 Keďže reformy uskutočnené v posledných rokoch zlepšili túto situáciu, je politická liberalizácia v Maroku často dávaná za príklad iným arabským krajinám. Existujú však ešte oblasti, v ktorých je možné dosiahnuť zlepšenie.

11.1.3 Organizácie občianskej spoločnosti prežívajú obdobie rozkvetu, i keď sa mnohí aktivisti sťažujú na pretrvávajúce administratívnych prekážok, predovšetkým v procese registrácie týchto združení.

11.1.4 Spomedzi inštitucionálnych nástrojov prijatých v rámci politickej reformy je potrebné poukázať na vytvorenie Hospodárskej, sociálnej a environmentálnej rady Maroka vo februári 2011, ktorého úlohou je poskytovanie konzultácií a poradenstva pre vládu, snemovňu reprezentantov a snemovňu radcov vo veciach hospodárskeho a environmentálneho smerovania a odborného vzdelávania. Ďalšími úlohami tejto rady je podpora a posilňovanie vzťahov medzi hospodárskymi a sociálnymi aktérmi.

11.1.5 Existujú tiež združenia, ktoré síce nie sú reprezentované vo výbore, ale sú uznávané v oblastiach ochrany práv žien, ľudských práv vo všeobecnosti a boja proti korupcii.

11.1.6 Ďalšími poradnými orgánmi regulovanými ústavou sú: Národná rada pre ľudské práva, Monitorovacie stredisko pre prevenciu korupcie, Rada mládeže, Rada marockej komunity v zahraničí, Rada pre hospodársku súťaž (Concurrence), Rada pre bezpečnosť. Pripravuje sa zriadenie Rady pre spravodlivosť, Rady pre rodinu, Rady pre rovnosť a Marockej národnej rady pre jazyky a kultúru.

11.2 *Účasť európskej a marockej občianskej spoločnosti na dohodách medzi EÚ a Marokom*

11.2.1 Ako EHSV podotkol vo svojom predchádzajúcom stanovisku o Maroku ⁽⁸⁾, rokovania o dohode o partnerstve boli vykonané bez dostatočného zapojenia hospodárskych a sociálnych organizácií.

11.2.2 Dohoda o pridružení v platnom znení neobsahuje konkrétny mechanizmus účasti občianskej spoločnosti na jej monitorovaní a rozvoji.

11.2.3 V Dohode o pridružení sa v článku 85 stanovuje, že rada pre pridružení ako jej najvyšší rozhodovací orgán prijme opatrenia na nadviazanie spolupráce medzi Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a zodpovedajúcou inštitúciou v Maroku.

11.2.4 Vzhľadom na to, že marocký HSEV už začal svoju činnosť a už je vytvorená spolupráca s EHSV, bolo by žiaduce, aby oba poradné výbory požiadali radu pre partnerstvo o zriadenie zmiešaného poradného výboru, ktorý by predkladal správy a žiadosti rade pre partnerstvo a výboru pre partnerstvo.

11.2.5 Zmiešaný poradný výbor by pozostával zo 6 zástupcov HSEV Maroka a 6 zástupcov EHSV Európskej únie, ktorí by sa stretávali dvakrát do roka, striedavo v Maroku a EÚ.

11.2.6 Podobne by bolo vhodné dohodnúť ďalšie mechanizmy na doplnenie účasti na rozvoji vzťahov medzi EÚ a Marokom, napríklad v oblasti sociálneho dialógu medzi zamestnávateľmi a zamestnancami.

V Bruseli, 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽⁸⁾ Stanovisko 264/2010, spravodajkyňa Margarita López Almendáriz.

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

496. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 26. A 27. FEBRUÁRA 2014

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Smernica Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o jednotné daňové priznanie k DPH“

COM(2013) 721 final – 2013/0343 (CNS)

(2014/C 214/04)

Spravodajca: **Viliam PÁLENÍK**

Rada sa 8. novembra 2013 rozhodla podľa článku 113 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Smernicu Rady, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o jednotné daňové priznanie k DPH“

COM(2013) 721 final – 2013/0343 (CNS)

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 13. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) prijal 130 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV víta zavedenie jednotného daňového priznania (JDP) k DPH, ktoré predstavuje nástroj umožňujúci, v prípade efektívnej implementácie, dosiahnuť zníženie administratívnej záťaže podnikov v EÚ a tým lepšie využitie potenciálu spoločného trhu, ako aj zvýšenie efektívnosti výberu dane a boja proti daňovým podvodom. Nabáda zároveň Komisiu, aby pri jeho implementácii nepoľavila zo svojho úsilia.

1.2 EHSV podporuje maximálnu štandardizáciu spôsobu a formy podávania jednotného daňového priznania k DPH, ktorá so sebou prinesie zníženie administratívnej záťaže, predovšetkým pre medzinárodne pôsobiace podniky, a tým zvýšenie ich konkurencieschopnosti. Obmedzenie narušania hospodárskej súťaže so sebou prinesie aj zachovanie pracovných miest. Tento návrh je však len drobným prvým krokom k vyriešeniu množstva rozdielov, ktoré existujú medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o pravidlá a formality v oblasti DPH. Treba dôkladne zvážiť náklady a prínos zmeny systému predkladania správ (a interné postupy) pre podniky, najmä MSP.

1.3 EHSV odkazuje na návrh, ktorý Komisia oznámila vo svojom pracovnom programe, nazvaný „Towards a definitive VAT system“ a zdôrazňuje skutočnosť, že mnoho rozdielov medzi jednotlivými členskými štátmi v pravidlách a formalitách v oblasti DPH vyplýva z rôznych možností, ktoré sú ustanovené v smernici o DPH. EHSV víta predložený návrh, ktorý predstavuje prvý a veľmi potrebný krok k zefektívneniu boja proti daňovým únikom a podvodom a k znižovaniu administratívnej záťaže spojenjej s uplatňovaním smernice. Pri snahe nájsť konečný systém DPH sa musí zohľadniť vplyv na systémy predkladania správ a zmeny interných postupov (vytváranie dodatočných nákladov pre podniky a orgány).

1.4 EHSV podporuje iniciatívu Komisie, pokiaľ ide o definovanie technických podrobností, postupov a pojmov, ako aj elektronického zabezpečenia, týkajúcich sa formy a podávania JDP. Vyjadruje však znepokojenie nad snahou určovať komitologickým postupom aj princípy opráv JDP a preto navrhuje, aby detaily týkajúce sa tejto činnosti boli obsiahnuté v konečnej podobe smernice.

1.5 EHSV vyzýva Komisiu, aby jednoznačnejšie komunikovala niektoré aspekty týkajúce sa predloženého návrhu, a to predovšetkým možnosť členských štátov (ČŠ) vyberať preddavky na DPH pri predĺžení zdaňovacieho obdobia na štvrtrok v prípade mikropodnikov s obratom do 2 000 000 EUR, ako aj s tým spojené zníženie nárokov na administratívne kapacity daňových orgánov jednotlivých štátov.

1.6 EHSV podporuje princíp „len raz“, ktorý by zabezpečil, že podnikatelia poskytnú určité údaje štátnym orgánom iba jedenkrát. Zber údajov by mal byť realizovaný takým spôsobom, aby ich štátne orgány mohli využiť na kontrolné účely (zabránenie daňovým únikom a podvodom), ako aj na štatistické účely. Takto by bolo možné vyhnúť sa duplicitnej povinnosti podnikateľov vyplňať rozličné formuláre aj daňové priznanie k DPH.

1.7 EHSV odporúča ČŠ efektívnejšiu implementáciu mechanizmov, ktoré prispievajú k efektívnemu fungovaniu podnikateľského prostredia, a to predovšetkým splatnosť dane až po úhrade faktúry odberateľom, aby sa predišlo úverovaniu štátu poctivými podnikateľmi, ako aj dodržiavanie primeraných lehôt na výplatu nadmerných odpočtov DPH. EHSV je toho názoru, že zavedenie takýchto mechanizmov nesmie byť spájané so zvyšovaním administratívnej záťaže.

1.8 Podľa názoru EHSV je nevyhnutné, aby EK dôraznejšie pristupovala aj k efektívnej štandardizácii lehôt a termínov vo vzťahu k celému spektru platieb súvisiacich s DPH (preddavky, platenie dane, vracanie nadmerných odpočtov), ako aj opráv daňových priznaní, a to tak, aby boli v plnom rozsahu naplnené ciele predloženého návrhu.

2. Zdôvodnenie

2.1 Znižovanie administratívnej záťaže zamerané predovšetkým na malé a stredné podniky predstavuje dôležitú otázku predovšetkým z pohľadu možnosti podnikov zameriavať sa na samotnú podnikateľskú činnosť. EHSV víta predložený návrh smernice, ktorá má ambíciu zvýšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť podnikov EÚ a zlepšiť fungovanie vnútorného trhu. Pozitívne vplyvy na chod podnikov sa následne môžu prejavíť na výbere daní, verejných a štátnych rozpočtoch, ako i na schopnosti financovať sociálnu súdržnosť, zvýšení dostupnosti verejných služieb a efektívnejšom fungovaní verejnej správy. Očakávaný celkový vplyv na priemerného občana Spoločenstva, ako i na malé a stredné podniky, je pozitívny.

2.2 Ako sa uvádza v predloženom návrhu EK, daň z pridanej hodnoty (DPH) predstavuje dôležitý zdroj príjmov do štátnych rozpočtov členských štátov EÚ (v priemere okolo 21 % národných daňových príjmov) avšak podľa odhadov EK ostáva približne 12 % potenciálnych príjmov z DPH každoročne nevybraných. Preto je nevyhnutné, aby sa EÚ a jej členské štáty snažili o zvyšovanie efektívnosti výberu DPH a boja proti daňovým podvodom a únikom, a súčasne podporovali všetky iniciatívy napomáhajúce zachovaniu pracovných miest.

2.3 Predložený návrh smernice, ktorého cieľom je zavedenie jednotného daňového priznania (JDP) k DPH, predstavuje nástroj umožňujúci, v prípade efektívnej implementácie, zvýšenie efektívnosti výberu dane a boja proti daňovým podvodom. Zároveň môže napomôcť čiastočne riešiť problémy podnikov pri vývoze v rámci spoločného trhu EÚ.

2.4 V súčasnosti je oblasť priznaní k DPH harmonizovaná len v minimálnej miere a členské štáty zohľadňujú pri definovaní obsahu daňových priznaní k DPH svoje národné špecifiká. Tento stav vedie k tomu, že podniky, ktoré realizujú svoju činnosť medzinárodne, znášajú pri súčasnom nastavení systému daňových priznaní k DPH zvýšené náklady spojené s komplikovanou administratívou a rôznymi jazykovými formami priznaní. EHSV podporuje maximálnu harmonizáciu spôsobu podávania daňového priznania k DPH.

2.5 Cieľom predloženého návrhu je zaviesť jednotné daňové priznanie k DPH, ktoré by uľahčilo podnikanie všetkým daňovým subjektom a znížilo administratívnu záťaž. Podniky podporili túto myšlienku, a predovšetkým malé a stredné podniky volajú po znížení frekvencie podávania daňových priznaní. Podľa odhadov PwC⁽¹⁾, čisté úspory vyplývajúce zo zníženia administratívnej záťaže pre EU-27 predstavujú 17,2 miliardy EUR, v prípade povinného jednotného daňového priznania pre všetky členské štáty a platcov DPH.

⁽¹⁾ PwC (2013): Study on feasibility and impact of a common EU standard VAT return

2.6 Harmonizácia daňového priznania k DPH by okrem úspor pre podniky na strane jednej znamenala aj dodatočné jednorazové výdavky pre daňové orgány jednotlivých štátov, na strane druhej. Podľa štúdie PwC (2013) by výdavky daňových orgánov na IT spojené s implementáciou jednotného priznania k DPH predstavovali približne 800 mil. až 1 mld. EUR. Tieto výdavky by mali byť v stredno- až dlhodobom horizonte vyvážené pozitívnymi vplyvmi na efektívnosť výberu dane a boja proti daňovým podvodom a únikom. Zároveň je potrebné prízvukovať, že implementácia tohto návrhu so sebou prinesie aj nevyhnutné náklady pre daňové subjekty (zmena účtovného softvéru).

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV pozitívne vníma návrh smernice Rady, ktorým sa navrhuje zavedenie jednotného daňového priznania k DPH. Týmto krokom dochádza k zlepšeniu podnikateľského prostredia na spoločnom trhu EÚ prostredníctvom zníženia administratívnej záťaže podnikov a zjednodušenia podávania priznania k DPH v rôznych krajinách. Rovnaká forma daňového priznania k DPH v jednotlivých štátoch uľahčí fungovanie daňových subjektov na viacerých trhoch a pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť jednotného trhu.

3.2 Podľa EHSV je to správny krok v snahe o predchádzanie narušaniu hospodárskej súťaže, zachovanie pracovných miest a zvýšenie efektivity kontrolných mechanizmov pri výmene informácií medzi daňovými orgánmi, ako aj medzi podnikmi a daňovými orgánmi, ktoré bude možné dosiahnuť vďaka zavedeniu jednotného priznania k DPH. Podľa názoru EHSV by bolo správne, aby nad rámec predloženého návrhu bolo možné požadovať iba tie informácie, ktoré sú nevyhnutné pre výkon daňovej kontroly, boj proti daňovým únikom a podvodom.

3.3 Je potrebné upozorniť na skutočnosť, že navrhovaná úprava predstavuje komplexnú zmenu, ktorá ovplyvní nielen daňové subjekty, ale aj daňové orgány všetkých členských štátov a vynúti si zmenu obsahu a formy (predovšetkým s ohľadom na elektronické podávanie) aktuálnych daňových priznaní k DPH v jednotlivých členských štátoch Spoločenstva. EHSV chce špeciálne poukázať na návrh s názvom „Towards a definite VAT system“ a prízvukovať EK, aby ciele tohto dokumentu boli brané do úvahy predovšetkým pri implementácii predloženého návrhu, aby sa tak zabránilo nutnosti zásadne meniť jednotlivé aspekty týkajúce sa JDP.

3.4 EHSV poukazuje na skutočnosť, že implementácia jednotného daňového priznania k DPH do systémov daňových orgánov môže byť, ak budú právomoci stanovenia technických podrobností delegované na Komisiu, v niektorých prípadoch zložitá z dôvodu využívania odlišných systémov na zber a spracovanie daňových priznaní. EHSV podporuje návrh článku 255a smernice EK v častiach, v ktorých sa prenášajú na EK tieto právomoci: definovanie technických podrobností (písm. a)), vymedzenia pojmov a postupov (písm. b)), a elektronických metód bezpečnosti (písm. d)). EHSV poukazuje aj na možnosť využitia iných ako legislatívnych opatrení pre naplnenie cieľov predloženého návrhu, ako napríklad nezáväzný prístup alebo príklady dobrej praxe. V prípade prenesenia právomocí na EK si EHSV želá, aby bol oslovený pri tvorbe podrobného návrhu k článku 255a predloženého návrhu a mal možnosť k nemu zaujať stanovisko.

3.5 Jednotné daňové priznanie k DPH umožní včasnú výmenu informácií medzi členskými štátmi a môže zohrať pozitívnu rolu pri znižovaní rozsahu daňových podvodov. Zároveň tým môže prispieť k zvyšovaniu efektivity výberu daní a fiškálnej konsolidácii.

3.6 Elektronické podávanie (e-filing) považuje EHSV za prínosné, avšak poukazuje na možné komplikácie v prípade niektorých členských štátov, pokiaľ ide o zjednodušenie zberu a spracovania údajov z daňového priznania k DPH, ako aj navrhovaného jednotného priznania k DPH. Avšak v prípade niektorých podnikov môže priniesť zvýšené náklady, a preto by malo byť podnikom umožnené, aby podávali daňové priznanie v papierovej podobe, ak sa tým neobmedzí schopnosť predchádzať daňovým únikom a podvodom.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Podľa názoru EHSV je hranica pre umožnenie zdaňovacieho obdobia troch mesiacov pre podniky s ročným obratom nižším ako 2 000 000 EUR, alebo jej ekvivalent v národnej mene, pre niektoré ČŠ prívysoká a navrhuje, aby bolo umožnené túto hranicu znížiť, čo by umožnilo členským štátom zohľadniť špecifiká svojho podnikateľského prostredia. V súvislosti s navrhovanými zmenami článku 206 by umožnenie štvrtročného zdaňovacieho obdobia mohlo mať negatívny vplyv na cash-flow toky verejných rozpočtov niektorých štátov. EHSV preto navrhuje, aby Európska komisia zachovala možnosť kompenzovania potenciálneho výpadku príjmov z DPH v dôsledku predĺženia zdaňovacieho obdobia pre značný počet daňových subjektov prostredníctvom platenia preddavkov na DPH.

4.2 EHSV pozitívne vníma štandardizáciu základných údajov v priznaní a víta rozšírenie údajov a položiek o časti odpočítania dane. Výbor víta snahu Európskej Komisie nezvyšovať administratívnu záťaž v súvislosti s implementáciou predloženého návrhu v prípade aplikovania iba povinnej časti JDP (v zmysle článku 250). EHSV vyzýva Komisiu, aby zaviazala ČŠ umožniť podávať JDP v ľubovoľnom jazyku Únie, čím by sa znížila administratívna záťaž.

4.3 EHSV vyjadruje podporu zavedeniu jednotného priznania k DPH, ktoré by malo štandardnú formu rovnakú pre všetky ČŠ. EHSV preto navrhuje aby jednotné priznanie k DPH bolo zložené z dvoch častí, pričom ČŠ by sa rozhodli, či použijú iba povinnú časť v zmysle článku 250 návrhu smernice, alebo budú požadovať aj vyplnenie vybraných údajov v zmysle článku 251. Zároveň je nevyhnutné umožniť daňovým orgánom požadovať dodatočné informácie v jednotlivých prípadoch, pri ktorých takéto informácie napomôžu efektívnejšiemu boju proti daňovým únikom a podvodom. Možnosť žiadať dodatočné informácie na vopred určené obmedzené obdobie, by bola implementovaná na základe žiadosti predloženej výboru Komisie zriadenému na tento účel. EHSV je toho názoru, že tieto informácie by mali byť obsahom ďalšej časti JDP, aby povinná (podľa článku 250) a voliteľná časť (podľa článku 251) mali štandardnú formu aj v prípade uplatňovania výnimky, o dodatočných informáciách požadovaných od daňových subjektov.

4.4 Zníženie administratívnej záťaže podnikov odstránením duplicitného poskytovania daňových informácií navrhované prostredníctvom zrušenia článku 261 smernice vníma EHSV pozitívne. EHSV nabáda Komisiu, aby prostredníctvom šírenia príkladov osvedčených postupov motivovala ČŠ k efektívnemu zberu a výmene informácií.

4.5 Pri implementácii konečnej podoby zmenenej smernice o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty musí byť zabezpečený dostatočný časový priestor na to, aby sa daňové subjekty informovali a oboznámili s novou formou daňového priznania. Podľa názoru EHSV predstavuje JDP k DPH dôležitú tému, a je preto nevyhnutné nájsť rovnováhu medzi kvalitou konečnej podoby smernice a termínom implementácie, avšak EHSV by uvítalo ambicióznejšie lehoty implementácie. Zároveň EHSV nabáda daňové orgány jednotlivých ČŠ, aby poskytli daňovým subjektom maximálnu podporu pri osvojení si jednotlivých prvkov smernice, a to napríklad formou online prípravných kurzov.

4.6 Je potrebné zdôrazniť, že predložený návrh nedostatočne zohľadňuje rozličné právne úpravy (termíny, pravidlá) pre vrátenie DPH platné v jednotlivých členských štátoch. Predložený návrh smernice nejasne reflektuje aj skutočnosť, že v jednotlivých členských štátoch sú systémy pre analýzu rizík, výber subjektov na daňovú kontrolu a odhaľovanie daňových podvodov naviazané na štruktúru daňového priznania a štruktúra daňových priznaní v jednotlivých štátoch je prispôbená miestnym špecifikám. EHSV vyzýva EK, aby jednoznačne dala ČŠ najavo, že by mali vyvinúť maximálne úsilie na zvýšenie efektívnosti zberu a výmeny informácií medzi národnými inštitúciami (napr.: colné úrady, štatistický úrad, a pod.).

4.7 EHSV podporuje princíp „len raz“, ktorý by zabezpečil že podnikatelia poskytnú danú informáciu iba jedenkrát. Zber údajov v detailnej podobe je v odôvodnených prípadoch možné realizovať jednotlivo, aby bolo možné vykonávať kontrolu nevyhnutnú pre boj proti daňovým únikom a podvodom. Predložený návrh umožňuje žiadať údaje, na základe ktorých je možné vykonávať kontrolu tak dobre, ako je len možné. Poskytnuté údaje by malo byť možné využiť aj na štatistické účely, aby sa zabránilo povinnosti pre podnikateľov poskytovať tie isté dáta na rôznych miestach a v rôznych dokumentoch a formátoch.

4.8 Podľa názoru EHSV by pre zefektívnenie fungovania vnútorného trhu EÚ bolo prospešné, keby vrácanie DPH daňové orgány realizovali v primeraných lehotách, pri zachovaní dostatočnej miery boja proti daňovým únikom a podvodom. Podobný efekt na malé a stredné podniky by bolo možné dosiahnuť v prípade efektívnejšej implementácie pravidla, že daň sa stáva splatnou až v momente uhradenia faktúry, čím by sa predišlo negatívnemu javu úverovania štátu podvedenými podnikmi. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby nabáдалa jednotlivé ČŠ, aby implementovali toto pravidlo, čo by prispelo k transparentnému podnikateľskému prostrediu.

4.9 V predloženom návrhu smernice sa navrhuje delegovanie vykonávacích právomocí súvisiacich s opravami daňových priznaní na Komisiu. Zároveň návrh dáva členským štátom právo umožniť opravy jednotného daňového priznania a stanoviť lehoty na vykonanie týchto opráv. Nakoľko podľa názoru EHSV, je vplyv komitológie na jednotlivé ČŠ v tejto otázke nejasný, mali by byť všetky náležitosti týkajúce sa opráv jednotného daňového priznania k DPH definované už v návrhu smernice, a ich následný výkon ponechaný v právomoci jednotlivých členských štátov. Zároveň EHSV žiada o aktívnu participáciu na procese tvorby implementačných aktov spojených s návrhom tejto smernice.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach“

COM(2013) 554 final – 2013/0268 (COD)

(2014/C 214/05)

Spravodajca: **Jorge PEGADO LIZ**

Rada (25. septembra 2013) a Európsky parlament (8. októbra 2013) sa rozhodli podľa článkov 67 a 81 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach“

COM(2013) 554 final – 2013/0268 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára) prijal jednomyseľne nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Predmetom návrhu nariadenia ⁽¹⁾, ku ktorému sa má vyjadriť Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV), je zmena nariadenia Rady (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

1.2 Návrh sleduje dva ciele: prvým cieľom je umožniť zlučiteľnosť Dohody o Jednotnom patentovom súde (Dohoda o JPS), ktorá bola podpísaná 19. februára 2013, so zmeneným štatútom Súdneho dvora členských štátov Beneluxu z 15. októbra 2012 ⁽²⁾ a s nariadením Brusel I (prepracované znenie). Druhým cieľom je vyriešiť otázku chýbajúcich pravidiel v oblasti právomoci voči žalovaným z tretích štátov.

1.3 EHSV podporuje iniciatívu Európskeho parlamentu a Rady, pretože je nevyhnutná pre právnu istotu v jednotnej patentovej ochrane v Európskej únii.

1.4 EHSV víta, že štyri nové ustanovenia, ktoré sa majú vložiť do nariadenia Brusel I, sú jednoduché a považuje ich za potrebné, primerané, riadne odôvodnené a z časového hľadiska vhodné.

1.5 EHSV však vyjadruje poľutovanie nad tým, že mu nebola zaslaná žiadosť vyjadriť sa o návrhoch nariadení zavádzajúcich posilnenú spoluprácu s cieľom vytvoriť jednotnú patentovú ochranu a o balíku opatrení, ktorými sa zriadi Jednotný patentový súd, a to vzhľadom na stanoviská o tejto téme, ktoré mal príležitosť vypracovať.

1.6 I keď oneskorene, pretože sa neuskutočnili žiadne predbežné konzultácie, EHSV nastoľuje niekoľko otázok týkajúcich sa štruktúry a fungovania súdu, o ktorých by sa podľa jeho názoru mala ešte uskutočniť dôkladná diskusia. EHSV najmä

- zdôrazňuje, že poplatky musia byť jasné a transparentné a musia sa uplatňovať bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom ohrozené právo na prístup k spravodlivosti,
- odporúča, aby sa článok 14 ods. 2 buď vypustil alebo zásadne zmenil a
- zdôrazňuje, že je potrebné, aby vymenovaní sudcovia mali vysokú odbornú spôsobilosť.

⁽¹⁾ COM(2013) 554 final.

⁽²⁾ Pozri rozhodnutie Výboru ministrov Hospodárskej únie štátov Beneluxu z 8. decembra 2011 o zriadení protokolu, ktorým sa mení zmluva z 31. marca 1965 o zriadení a štatúte Súdneho dvora členských štátov Beneluxu M (2011) 9 a uvedený protokol podpísaný v Luxemburgu 15. októbra 2012, Bulletin Benelux, 2012, č. 2 z 15.11.2012, http://www.benelux.int/wetten/Publicatieblad/Publicatieblad_2012-2_fr.pdf. Pozri tiež pôvodné znenie zmluvy z 31. marca 1965 zmenenej a doplnenej protokolmi z 10. júna 1981 a 23. novembra 1984 <http://www.courbeneluxhof.be/fr/basisdocumenten.asp>.

2. Súvislosti

2.1 Návrh Komisie Európskemu parlamentu a Rade je poslednou epizódou dlhej ságy o „európskom patente s jednotným účinkom“.

2.2 Na vytvorenie patentu s jednotnou právnou ochranou v rámci Európskej únie sa čaká už od šesťdesiatych rokov. Uskutočnilo sa mnoho neúspešných pokusov.

2.2.1 Na tejto komplikovanej ceste sa však dosiahol čiastočný úspech, ktorým bolo vytvorenie európskeho patentu na základe Mníchovskej dohody podpísanej 5. októbra 1973, ktorou sa tiež zaviedol spoločný postup pri podávaní európskeho patentu Európskemu patentovému úradu.

Právny režim tohto európskeho patentu pozostáva však z rovnakého počtu národných režimov, ako je počet krajín, ktoré označí žiadateľ. Táto situácia vysvetľuje, prečo členské štáty, inštitúcie a užívatelia sa už tak dlho dožadujú jednoduchého systému jednotnej patentovej ochrany v EÚ.

2.2.2 Uskutočnilo sa mnoho pokusov najskôr o vytvorenie tzv. patentu „Spoločenstva“ a potom patentu „Európskej únie“, avšak všetky sa skončili neúspechom. Napríklad Luxemburská dohoda z roku 1975 o patente Spoločenstva nikdy nevstúpila do platnosti, pretože sa na nej štáty nedohodli.

2.2.3 Napokon až v roku 2000 Európska rada začala diskusie o budúcim patente Spoločenstva pri príležitosti konania kongresu v Lisabone, na ktorom bol ohlásený všeobecný program, ktorého cieľom bolo zvýšiť konkurencieschopnosť európskych podnikov. Krátko po tomto stretnutí Európska komisia predložila návrh nariadenia, ktorého cieľom bolo vytvoriť nový jednotný titul priemyselného vlastníctva, t. j. patent Spoločenstva⁽³⁾.

2.2.4 V roku 2003 sa členské štáty dohodli na spoločnom politickom postupe, avšak nedosiahli dohodu najmä o jazykovom režime⁽⁴⁾. Po rozsiahlych konzultáciách v roku 2006 Komisia v apríli 2007 uverejnila oznámenie, v ktorom potvrdila odhodlanie zaviesť patent „Spoločenstva“⁽⁵⁾. V júli 2008 nasledovalo oznámenie „Stratégia v oblasti práv priemyselného vlastníctva v Európe“⁽⁶⁾ a obnovenie rokovaní s členskými štátmi.

2.2.5 Vzhľadom na chýbajúci konsenzus a rozhodnutie Rady z 10. marca 2011 Komisia 13. apríla 2011⁽⁷⁾ navrhla vytvoriť európsky patent s jednotným účinkom v rámci posilnenej spolupráce. Všetky členské štáty s výnimkou Talianska a Španielska súhlasili s týmto riešením⁽⁸⁾.

2.3 Balík opatrení týkajúci sa patentu pozostáva z dvoch nariadení (z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2012, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany, a nariadenia Rady (EÚ) č. 1260/2012, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany so zreteľom na platný režim prekladov⁽⁹⁾) – a z medzinárodnej dohody, ktorá je základom pre vytvorenie jednotnej patentovej ochrany v EÚ.

⁽³⁾ Ú. v EÚ. C 337, 28.11.2000.

⁽⁴⁾ Rada pre konkurencieschopnosť na svojej schôdzi v novembri 2003 (pozri MEMO/03/245) takmer dospela k dohode o nevyriešených otázkach, avšak nedohodla sa na termíne odovzdania prekladu požiadaviek.

⁽⁵⁾ COM(2007) 165 final.

⁽⁶⁾ COM(2008) 465 final.

⁽⁷⁾ Rozhodnutie Rady 2011/167/EÚ, ktorým sa povoľuje posilnená spolupráca na účely vytvorenia jednotnej patentovej ochrany.

⁽⁸⁾ Treba pripomenúť, že 22. marca 2013 Španielsko a Taliansko podali na Súdny dvor Európskej únie návrh na určenie neplatnosti nariadení, ktorými sa zaviedla posilnená spolupráca v oblasti vytvorenia jednotnej patentovej ochrany (C-146/13 a C-147/13). Tento návrh bol zamietnutý rozsudkom súdneho dvora zo 16. apríla 2013.

⁽⁹⁾ Ú. v EÚ L 361, 31.12.2012.

2.4 Medzinárodná dohoda medzi 25 členskými štátmi (s výnimkou Španielska a Poľska) o vytvorení jednotného patentového súdu bola podpísaná 19. februára 2013 v rámci zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť⁽¹⁰⁾ a mimo inštitucionálneho rámca EÚ⁽¹¹⁾. Tento súd bude príslušný zaoberať sa spormi týkajúcimi sa budúcich jednotných patentov a súčasných „klasických“ európskych patentov⁽¹²⁾.

2.4.1 Ide o *ad hoc* špecializovaný súd s miestnymi a regionálnymi divíziami v EÚ. Namiesto konaní súbežne vedených pred vnútroštátnymi súdmi by rozhodnutie o subjektoch podliehajúcich súdnej právomoci malo byť rýchle a na vysokej úrovni, pričom by malo platiť vo všetkých členských štátoch, v ktorých sa uplatňuje patent.

2.4.2 Európska rada na svojom zasadnutí v júni 2012 rozhodla, že sídlo ústrednej divízie súdu prvej inštancie bude v Paríži a sídlo jej dvoch sekcií v Londýne a Mníchove⁽¹³⁾.

2.4.3 V rámci tohto nového systému vznikne jednotné kontaktné miesto na predkladanie európskych patentov s jednotným účinkom na území štátov, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci, ako i súd s viacerými právomocami zahŕňajúcimi konania o skutočných porušeníach patentov, konania o vyhláseniach o neporušení patentov, konania o predbežných a ochranných opatreniach a súdnych príkazoch, konania o zrušení patentov atď. Súd bude mať tiež právomoc skúmať otázky vznesené podľa článku 32 ods. 1 písm. i) týkajúce sa rozhodnutí Európskeho patentového úradu.

2.5 EHSV bol medzi prvými, ktorí od začiatku žiadali a podporovali vytvorenie európskeho patentu, buď ako odpoveď na žiadosti o vypracovanie stanoviska na témy priemyselného vlastníctva a vnútorného trhu⁽¹⁴⁾ alebo prostredníctvom svojich stanovísk z vlastnej iniciatívy alebo prieskumných stanovísk⁽¹⁵⁾.

2.5.1 Na základe žiadostí o vypracovanie stanoviska prijal tiež stanoviská k dvom návrhom rozhodnutí Rady. Prvým bolo rozhodnutie, ktorým sa na Súdny dvor prevádza právomoc v súvislosti so spormi týkajúcimi sa patentu Spoločenstva⁽¹⁶⁾, a druhým rozhodnutie Rady o zriadení Súdu pre patenty Spoločenstva a o odvolaniach pred súdom prvého stupňa⁽¹⁷⁾.

2.6 EHSV však nebola zaslaná žiadosť, aby sa vyjadril o balíku opatrení týkajúcich sa patentu (návrhy nariadenia, z ktorých sa stalo nariadenie (EÚ) č. 1257/2012 a nariadenie (EÚ) č. 1260/2012 zo 17. decembra 2012⁽¹⁸⁾, ani o Návrhu dohody o Jednotnom patentovom súde, ktorá bola podpísaná 19. februára 2013⁽¹⁹⁾).

3. Návrh Európskeho parlamentu a Rady

3.1 V článku 89 Dohody o jednotnom patentovom súde sa ustanovuje, že táto dohoda „nadobúda platnosť

a) 1. januára 2014

alebo

⁽¹⁰⁾ Deň predtým Európsky parlament vyjadril svoj súhlas. Boli totiž prijaté tieto dokumenty: správa Bernharda Rapkaya o nariadení, ktorým sa zriaďuje jednotný patent, 484 hlasmi za, 164 hlasmi proti, pričom 35 hlasujúcich sa hlasovania zdržali (bol použitý spolurozhodovací postup); uznesenie Raffaella Baldassarra o režime prekladu, 481 hlasmi za, 152 hlasmi proti a 49 hlasujúcich sa hlasovania zdržali (v tomto prípade mal Európsky parlament iba poradnú úlohu); a uznesenie Klause-Heinera Lehneho, 483 hlasmi za, 161 hlasmi proti a 38 hlasujúcich sa zdržali hlasovania. Toto uznesenie týkajúce sa právneho systému sporov v oblasti patentov je nelegislatívny text.

⁽¹¹⁾ Pozri dokumenty Rady 16351/12 COR 1 a 6590/13 PRESSE 61 z 19.2.2013.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 175, 20.6.2013.

⁽¹³⁾ Článok 7 Dohody o jednotnom patentovom súde.

⁽¹⁴⁾ Pozri tieto stanoviská: Ú. v. ES C 155, 29.5.2001, s. 80 (neexistuje v slovenskom jazyku); Ú. v. EÚ C 61, 14.3.2003, s. 154 (neexistuje v slovenskom jazyku); Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, s. 3; Ú. v. EÚ C 306, 16.12.2009, s. 7; Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2011, s. 105; Ú. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 62; Ú. v. EÚ C 68, 6.3.2012, s. 28; Ú. v. EÚ C 234, 30.9.2003, s. 55 (neexistuje v slovenskom jazyku); Ú. v. EÚ C 234, 30.9.2003, s. 76 (neexistuje v slovenskom jazyku); Ú. v. EÚ C 255, 14.10.2005, s. 22; Ú. v. EÚ C 93, 27.4.2007, s. 25; Ú. v. EÚ C 204, 9.8.2008, s. 1; Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 15; Ú. v. EÚ C 132, 3.5.2011, s. 47; Ú. v. EÚ C 9, 11.1.2012, s. 29; Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012, s. 99; Ú. v. EÚ C 76, 14.3.2013, s. 24.

⁽¹⁵⁾ Pozri tieto stanoviská: Ú. v. EÚ C 100, 30.4.2009, s. 65; Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 68; Ú. v. EÚ C 143, 22.5.2012, s. 17; Ú. v. EÚ C 299, 4.10.2012, s. 165; CESE3154/2013 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽¹⁶⁾ Ú. v. EÚ C 112, 30.4.2004, s. 81 (neexistuje v slovenskom jazyku).

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ C 112, 30.4.2004, s. 76 (neexistuje v slovenskom jazyku).

⁽¹⁸⁾ Návrhy COM(2011) 215/3 final a COM(2011) 216/3 final z 13.4.2011.

⁽¹⁹⁾ Návrh dohody o Jednotnom patentovom súde a návrh štatútu – revidované konečné znenie predsedníctva 16074/11 z 11.11.2011.

b) v prvý deň štvrtého mesiaca po tom, ako sa uloží trinásť listina o ratifikácii alebo pristúpení v súlade s článkom 84 vrátane listín troch členských štátov, na ktorých území mal v roku predchádzajúcom roku, v ktorom sa dohoda podpísala, účinky najvyšší počet európskych patentov (Nemecko, Francúzsko a Veľká Británia)

alebo

c) v prvý deň štvrtého mesiaca po tom, ako nadobudli účinnosť zmeny a doplnenia nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 týkajúce sa vzťahu s touto dohodou, podľa toho,

ktorý dátum je najneskorší.“

3.2 Cieľom tohto návrhu Európskeho parlamentu a Rady je prijať nevyhnutné zmeny a doplnenia nariadenia (EÚ) 1215/2012, aby sa po prvé zaistil súlad Dohody o jednotnom patentovom súde s nariadením Brusel I a po druhé, aby sa vyriešil konkrétny problém týkajúci sa noriem právomoci voči žalovaným v štátoch, ktoré nie sú členskými štátmi Európskej únie ⁽²⁰⁾.

3.3 Zároveň vzhľadom na to, že Súdny dvor členských štátov Beneluxu má súbežné právomoci v rôznych oblastiach, ako je napr. oblasť duševného vlastníctva, sa v návrhu zohľadňuje aj protokol z 15. októbra 2012, ktorým sa mení zmluva z 31. marca 1965 týkajúca sa zriadenia a štatútu Súdneho dvora členských štátov Beneluxu a ktorý vyžaduje zmenu a doplnenie nariadenia Brusel I (prepracované znenie), pričom cieľom je po prvé zaistiť súlad revidovanej zmluvy s nariadením Brusel I a po druhé vyriešiť otázku chýbajúcich pravidiel v oblasti právomoci voči žalovaným z tretích štátov ⁽²¹⁾.

3.4 Skúmaný text navrhuje preto tieto zmeny a doplnenia nariadenia (EÚ) č. 1215/2012:

a) ustanovenia, ktorými sa rieši vzťah medzi Dohodou o Jednotnom patentovom súde a protokolom k zmluve členských štátov Beneluxu z roku 1965 na jednej strane a nariadením Brusel I na strane druhej;

b) ustanovenia, ktorými sa dopĺňajú jednotné normy právomoci vo vzťahu k žalovaným z tretích štátov v občianskych a obchodných veciach, ktoré sú predložené na Jednotný patentový súd a Súdny dvor členských štátov Beneluxu v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje Dohoda o Jednotnom patentovom súde alebo protokol k zmluve medzi členskými štátmi Beneluxu z roku 1965.

3.5 Tieto zmeny a doplnenia si konkrétne vyžadujú, aby sa do odôvodnenia 14 doplnila nová veta a do nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 štyri nové ustanovenia, t. j. články 71a až 71d.

4. Pripomienky

4.1 Z troch podmienok nevyhnutných na to, aby Dohoda o Jednotnom patentovom súde nadobudla platnosť, závisí jediná podmienka od prijatia opatrenia zo strany inštitúcií EÚ. Ide o podmienku týkajúcu sa zmien a doplnení nariadenia 1215/2012 ⁽²²⁾, ktorým sa zrušilo nariadenie 44/2001 (Brusel I) ⁽²³⁾.

4.2 Navrhované zmeny a doplnenia sú **potrebné, primerané, riadne odôvodnené a z časového hľadiska vhodné**.

Sú potrebné, pretože:

a) po prvé, bolo nutné jasne a výslovne spresniť, že Jednotný patentový súd a Súdny dvor členských štátov Beneluxu sa musia považovať za súdy v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1215/2012, aby sa zaručila právna istota a predvídateľnosť pre žalovaných, ktorí môžu byť predvolaní pred tieto súdy v inom členskom štáte, ako je súd určený podľa pravidiel tohto nariadenia;

b) po druhé, Jednotný patentový súd a Súdny dvor členských štátov Beneluxu musia vykonávať svoje právomoci voči žalovaným, ktorí nemajú bydlisko v členskom štáte; týmto nariadením by sa okrem toho mali stanoviť prípady, keď Jednotný patentový súd a Súdny dvor členských štátov Beneluxu môžu vykonávať subsidiárnu právomoc. Cieľ tohto návrhu je jasný: umožniť prístup k spravodlivosti a zabrániť tomu, aby súdy vydávali rôzne rozhodnutia k rovnakej problematike;

⁽²⁰⁾ Tento návrh bol zaslaný všetkým národným parlamentom členských štátov EÚ 17. septembra 2013 v súlade so zásadou subsidiarity (SG-Greffe (2013)D/14401).

⁽²¹⁾ Súdny dvor členských štátov Beneluxu, ktorý vznikol na základe zmluvy podpísanej 31. marca 1965, je spoločným súdnym dvorom Belgicka, Luxemburska a Holandska a jeho úlohou je dohliadať na jednotné uplatňovanie noriem spoločných pre členské štáty Beneluxu v rôznych oblastiach, ako je napríklad duševné vlastníctvo. Protokol z 15. októbra 2012 umožňuje doplniť súdne právomoci tohto súdu a zahrnúť do nich oblasti, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia Brusel I, zatiaľ čo jeho pôvodná úloha spočívala výlučne vo vydávaní rozhodnutí o prejudiciálnych otázkach o výklade spoločných noriem členských krajín Beneluxu.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1; pozri stanovisko Ú. v. EÚ C 218, 23.7.2011, s. 78.

⁽²³⁾ Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1, mimoriadne vydanie v slovenskom jazyku: Kapitola 19 Zväzok 04 s. 42; pozri stanovisko Ú. v. ES C 117, 26.4.2000, s. 6 (neexistuje v slovenskom jazyku).

- c) ustanovenia nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 o prekážke začatej veci a súvisiacich opatreniach sa musia uplatňovať nielen v konaniach prebiehajúcich na súdoch členských štátov, kde sa uplatňujú uvedené medzinárodné dohody, ale tiež počas prechodného obdobia uvedeného v článku 83 ods. 1 Dohody o Jednotnom patentovom súde v konaniach o niektorých typoch sporov, ktoré sa týkajú európskych patentov tak, ako sú definované v spomínanom článku, na Jednotnom patentovom súde na jednej strane a na vnútroštátnom súde členského štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Jednotnom patentovom súde, na strane druhej;
- d) rozsudky vydané Jednotným patentovým súdom a Súdny dvor členských štátov Beneluxu sa musia uznávať a vykonávať v členských štátoch, ktoré nie sú zmluvnými stranami príslušných medzinárodných dohôd v súlade s nariadením (EÚ) č. 1215/2012;
- e) rozsudky vydané súdmi členských štátov, ktoré nie sú zmluvnými stranami príslušných medzinárodných dohôd, sa musia naďalej uznávať a vykonávať v ostatných členských štátoch v súlade s nariadením (EÚ) č. 1215/2012.

4.3 Plánované zmeny a doplnenia sú **primerané k stanoveným cieľom**:

- a) presne stanoviť, že Jednotný patentový súd a Súdny dvor členských štátov Beneluxu sú „súdmi“ v zmysle nariadenia Brusel I;
- b) objasniť fungovanie noriem právomoci Jednotného patentového súdu a Súdneho dvora členských štátov Beneluxu v prípade žalovaných z bydliskom v príslušných členských štátoch a zaviesť jednotné normy v oblasti medzinárodnej právomoci v prípade žalovaných z tretích krajín v konaniach vedených proti týmto žalovaným na Jednotnom patentovom súde a Súdnom dvore členských štátov Beneluxu v situáciách, keď sa v samotnom nariadení Brusel I takéto normy nestanovujú, ale odkazuje sa na vnútroštátne právne predpisy;
- c) vymedziť používanie noriem o prekážke začatej veci (*lis pendens*) a o súvisiacich veciach vo vzťahu k Jednotnému patentovému súde a Súdny dvor členských štátov Beneluxu na jednej strane a k vnútroštátnym súdom členských štátov, ktoré nie sú zmluvnými stranami príslušných medzinárodných dohôd na strane druhej, a vymedziť tiež fungovanie týchto noriem počas prechodného obdobia uvedeného v článku 83 ods. 1 Dohody o JPS;
- d) objasniť fungovanie noriem o uznávaní a výkone rozsudkov vo vzťahoch medzi členskými štátmi, ktoré sú, a členskými štátmi, ktoré nie sú, zmluvnými stranami príslušných medzinárodných dohôd.

4.4 Navrhované zmeny a doplnenia sú **riadne odôvodnené** v časti „Dôvodová správa“, ktorá predchádza návrhu nariadenia a uvádza ho.

4.4.1 Na záver tieto zmeny a doplnenia prichádzajú **vo vhodnom čase**, pretože nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 sa bude uplatňovať od 10. januára 2015, Dohoda o JPS v prvý deň štvrtého mesiaca po tom, ako nadobudnú účinnosť zmeny a doplnenia nariadenia (EÚ) č. 1215/2012, ktoré tiež nadobudnú platnosť 10. januára 2015 (článok 2 návrhu).

4.5 **EHSV preto súhlasí s preskúvaným návrhom a podporuje ho**, pričom ho považuje za primeraný a potrebný pre zabezpečenie kombinovaného a jednotného uplatňovania Dohody o JPS, protokolu o rozšírení právomocí Súdneho dvora členských krajín Beneluxu a nariadenia Brusel I (prepracované znenie).

4.6 **EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že s ním nebolo konzultované** prijatie balíka opatrení týkajúcich sa patentu (nariadenie (EÚ) č. 1257/2012 a nariadenie (EÚ) č. 1260/2012), ako ani návrh medzinárodnej dohody, ktorou sa kladú základy pre vytvorenie jednotnej patentovej ochrany v EÚ.

4.6.1 EHSV by však chcel pri tejto príležitosti vyzdvihnúť pružnosť koexistencie európskeho patentu a patentu s jednotným účinkom, pretože takýto systém umožňuje vybrať si možnosť, ktorá najlepšie vyhovuje žiadateľom: európsky patent pre viacero označených krajín alebo európsky patent s jednotným účinkom pre všetkých 25 členských krajín zapojených do posilnenej spolupráce.

4.6.2 V súvislosti s plánovaným zjednodušením prostredníctvom balíka opatrení týkajúcich sa patentu sa však objavuje niekoľko otázok, pretože práce na zavedení tohto systému stále pokračujú.

Vo vyhlásení pripojenom k dohode sa totiž hovorí o zriadení výboru zástupcov členských štátov, ktorý navrhne praktické podrobnosti riadneho fungovania jednotného súdu. Hlavnou úlohou tohto výboru je pripraviť rokovací poriadok súdu a organizovať odborné vzdelávanie sudcov⁽²⁴⁾.

4.6.2.1 Koexistencia arbitrážneho systému riešenia sporov⁽²⁵⁾ a možnosť obrátiť sa na jednotný súd tiež vyvoláva otázku, pretože právomoci Jednotného patentového súdu sa budú meniť počas sedemročného prechodného obdobia.

4.6.2.2 Nadobudnutie platnosti balíka opatrení týkajúcich sa patentu je okrem toho z právneho hľadiska veľmi zložitá, pretože je podmienené nadobudnutím platnosti Dohody o JPS podľa spôsobu uvedeného v bode 3.1.

4.6.2.3 Samotná štruktúra Jednotného patentového súdu je nejasná. Ústredná divízia súdu prvej inštancie sa bude nachádzať v troch mestách: Paríž bude zodpovedať za veci v oblasti priemyselných techník, dopravy, textilu, papiera, stavebníctva, fyziky a elektrotechniky, Londýn za veci v oblasti chémie, hutníctva a „ľudských potrieb“, najmä v oblasti farmakológie, a Mníchov za veci v oblasti mechaniky, osvetľovania, vykurovania, zbraní a prác s trhavinami. V rámci jedného štátu sa potom budú môcť vytvoriť miestne divízie a v aspoň dvoch štátoch regionálne divízie. Odvolací súd bude mať sídlo v Luxemburgu.

4.6.2.4 Keďže žalovanej strane nebude vopred známa celková suma súdnych poplatkov, táto skutočnosť jej môže brániť v tom, aby konala pred JPS na ochranu svojich práv, čo môže oslabiť práva žalovanej strany na prístup k spravodlivosti.

4.6.2.5 Článok 14 ods. 2 navrhovaného rokovacieho poriadku JPS⁽²⁶⁾ je zložitý zosúladiť s článkom 49 Dohody o jednotnom patentovom súde, ktorú podpísali zmluvné členské štáty, najmä pokiaľ ide o právomoci divízie, pred ktorou sa vedie konanie podľa článku 33 ods. 1 písm. a). Mimoriadne zložitá je porozumieť tomu, ktorý jazyk bude jazykom konania. Podľa článku 49 ods. 3 dohody majú účastníci konania právo dohodnúť sa na jazyku konania, ak to schváli príslušný senát, zatiaľ čo v článku 14 ods. 2 sa ustanovuje, že žaloba je napísaná v jazyku, v ktorom žalovaná strana podniká vo svojom zmluvnom členskom štáte. EHSV odporúča, aby sa článok 14 ods. 2 buď vypustil alebo zásadne zmenil, aby sa zabránilo nesprávnym výkladom.

4.6.2.6 Úspech JPS závisí vo veľkej miere od výberu sudcov. Hoci sudcovia budú pochádzať z rôznych členských štátov a budú mať veľmi odlišné skúsenosti vyplývajúce z množstva rozdielov v procedurálnych systémoch členských štátov, musia dodržiavať nové procedurálne postupy JPS. Kvalita a rozsah odborného vzdelávania vymenovaných sudcov sú preto veľmi dôležité pre úspešné fungovanie JPS nielen z hľadiska uplatňovania nových procesných pravidiel, ale tiež z hľadiska jazykových schopností, ktoré sú pre súd nevyhnutné.

4.7 Vzhľadom na túto zložitú musíme iba uvítať zjednodušenie štyroch nových ustanovení, ktoré sa majú vložiť do nariadenia Brusel I.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽²⁴⁾ <http://www.unified-patent-court.org/>

⁽²⁵⁾ Článok 35 Dohody o JPS.

⁽²⁶⁾ Jednotný patentový súd (JPS).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Otváranie systémov vzdelávania: nové technológie a otvorené vzdelávacie zdroje ako prostriedky inovačného vyučovania a vzdelávania pre všetkých“

COM(2013) 654 final

(2014/C 214/06)

Spravodajca: **Gonçalo Lobo XAVIER**

Pomocný spravodajca: **Pavel TRANTINA**

Európska komisia sa 25. septembra 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Otváranie systémov vzdelávania: nové technológie a otvorené vzdelávacie zdroje ako prostriedky inovačného vyučovania a vzdelávania pre všetkých“

COM(2013) 654 final.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) prijal 226 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Nástroje IKT sa postupne čoraz viac využívajú vo všetkých oblastiach bežného života. EHSV sa domnieva, že digitálny prístup vo vzdelávacích systémoch môže napomôcť pri zlepšovaní kvality a tvorivosti poskytovaného vzdelávania, najmä ak sa používa rozumne.

1.2 EHSV je presvedčený, že pre úspech iniciatívy „Otváranie systémov vzdelávania“ je kľúčová úloha učiteľov. Ich zapojenie do tvorby a realizácie iniciatívy, spojené s vhodnou odbornou prípravou, je kľúčom k inovačnému „otváraníu vzdelávania“ prostredníctvom využitia nových technológií a otvorených vzdelávacích zdrojov pri výučbe a štúdiu problematiky životného prostredia, ktorá sa týka každého.

1.3 EHSV zdôrazňuje, že mobilizácia všetkých zainteresovaných strán a podpora tvorby „partnerstiev v oblasti vzdelávania“ v spoločnosti, ako aj zapojenie škôl, podnikov, mestských zastupiteľstiev, sociálnych partnerov, organizácií občianskej spoločnosti, mimovládnych mládežníckych organizácií, pracovníkov s mládežou a iných sociálnych pracovníkov, rodičov a žiakov do prípravy a vykonávania učebných osnov, sú kľúčové pre úspech iniciatívy a praktické výsledky v zdravom rámci pre zásadnú zmenu vo vzdelávaní.

1.4 EHSV poukazuje na to, že je potrebné efektívne využívať dostupné európske a najmä národné programy financovania na podporu optimálneho využitia nových technológií a otvorených vzdelávacích zdrojov primerane prispôbených osnovám. Osvedčené postupy, ktoré sa uplatňujú v niektorých štátoch, treba preštudovať, šíriť a podporovať, napr. so zreteľom na stimuly, ktoré by sa mali ponúknuť podnikom, ktoré chcú vybaviť školy novými informačnými a komunikačnými technológiami (IKT).

1.5 EHSV považuje za veľmi dôležité, aby nástroje na uznávanie zručností získaných prostredníctvom využívania IKT boli všetkým dobre známe a aby sa ich uplatňovanie pravidelne hodnotilo. Európsky priestor pre zručnosti a kvalifikácie, ktorý sa v súčasnosti buduje, by mal prispieť k tomuto úsiliu na ceste k transparentnosti a uznávaniu zručností. Je to nevyhnutné, ak chceme zabezpečiť, že všetci budú so systémom spokojní.

1.6 EHSV rozhodne súhlasí s tým, že je potrebný dobre naplánovaný komplexný prístup pri uplatňovaní opatrení na podporu využívania nových technológií pri učení so zreteľom na hromadné otvorené internetové kurzy, ako aj otvorené vzdelávacie zdroje. Učitelia budú nepochybne naďalej zohrávať kľúčovú úlohu v celom vzdelávacom procese prostredníctvom vhodnej odbornej prípravy a stimulov. Vzdelávanie založené na technológiách prináša pre Európu nové výzvy. Technológie bez učiteľov strácajú svoju vzdelávaciu hodnotu, zatiaľ čo digitálne zruční učitelia ostanú kľúčovými aktérmi v úsilí atraktívniť vzdelávanie pre študentov.

1.7 EHSV by chcel zdôrazniť, že do využívania nástrojov IKT vo vzdelávaní treba viac zapojiť najmä študentov zo znevýhodneného prostredia. Títo študenti nemajú možnosť zadovážiť si potrebné prístroje, mať vyhovujúci prístup na internet a platiť za obsah. V celej Európe možno nájsť množstvo príkladov osvedčených postupov ako prekonať tieto prekážky a zabezpečiť pre týchto študentov potrebné nástroje. Tieto osvedčené postupy je potrebné šíriť a podporovať.

1.8 EHSV sa tiež domnieva, že nové technológie založené na internete umožnia prenos vedomostí cez hranice, a tým sa podporí zblížovania vzdelávacích systémov v členských štátoch. Je to dôležité pre mobilitu budúcich zamestnancov a zamestnávateľov na zjednotených trhov Európskej únie, z ktorých bude mať úžitok.

1.9 EHSV verí, že Európska komisia by mala zabezpečiť potrebné mechanizmy podpory a koordinácie v záujme rýchleho a účinného zavedenia návrhov, o ktorých sa diskutuje v tomto dokumente, merania pokroku a podpory výmeny osvedčených postupov na úrovni EÚ. EHSV sa domnieva, že správne uplatňovanie návrhov v praxi prispeje aj k plneniu všeobecných cieľov stratégie Európa 2020.

2. Súvislosti

2.1 Európska komisia rozbehla iniciatívu „Otváranie systémov vzdelávania“ ako akčný plán zameraný na zlepšenie nedostatočného alebo neefektívneho využívania IKT, ako aj na iné digitálne problémy, ktoré bránia školám a univerzitám poskytovať kvalitné vzdelávanie, a digitálne zručnosti, ktoré budú do roku 2020 potrebné pre 90 % pracovných miest.

2.2 Táto spoločná iniciatíva, ktorú vedie Androulla Vassiliou, členka Komisie zodpovedná za vzdelávanie, kultúru, viacjazyčnosť a mládež, a Neelie Kroes, podpredsedníčka Komisie zodpovedná za digitálnu agendu, sa sústreďuje na tri hlavné oblasti:

- vytváranie príležitostí na inovácie pre organizácie, učiteľov a študentov,
- intenzívnejšie využívanie otvorených vzdelávacích zdrojov s cieľom zabezpečiť, aby vzdelávacie materiály, ktorých výroba sa financuje z verejných zdrojov, boli dostupné pre všetkých, a
- zlepšenie infraštruktúry IKT a pripojenia v školách.

2.3 Iniciatívy spojené s iniciatívou „Otváranie systémov vzdelávania“ sa budú financovať z prostriedkov programu Erasmus+, ktorý je novým programom pre vzdelávanie, odbornú prípravu, mládež a šport, a Horizont 2020, ktorý je novým programom pre výskum a inovácie, ako aj s pomocou európskych štrukturálnych fondov. Napríklad Erasmus+ ponúkne financovanie poskytovateľom vzdelávania s cieľom zabezpečiť, že podnikateľské modely budú prispôbené technologickým zmenám, a podporí vzdelávanie učiteľov prostredníctvom otvorených internetových kurzov. Všetky vzdelávacie materiály financované z prostriedkov programu Erasmus+ budú voľne prístupné verejnosti na základe otvorených licencií.

2.4 Iniciatívu „Otváranie systémov vzdelávania“ podporia odporúčania, ktoré má skupina na vysokej úrovni pre modernizáciu vysokoškolského vzdelávania uverejniť v lete. Skupina, ktorú vytvorila členka Komisie pani Vassiliou a ktorej predsedá bývalá írka prezidentka Mary McAleese, v súčasnosti hodnotí, ako možno nové spôsoby výučby a štúdia čo najlepšie uplatniť vo vysokoškolskom vzdelávaní.

2.5 Táto iniciatíva tiež súvisí s veľkou koalíciou pre digitálne pracovné miesta, mnohostrannou platformou, ktorá sa zameriava na nedostatočné IKT zručnosti a až 900 000 neobsadených pracovných miest súvisiacich s IKT.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 „Vzdelávanie je sociálnym procesom“ (John Dewey) a ostane ním aj keď sa v ňom budú v širokej miere využívať IKT. Jeho úlohou je nielen prenos vedomostí, ale aj formovanie občanov.

3.2 EHSV víta oznámenie Komisie na tému „Otváranie systémov vzdelávania“ ako spôsob propagovania moderného systému vzdelávania, ktorý podporuje rozvoj schopností študentov, učiteľov a celej spoločnosti, a tým uľahčuje využívanie nových digitálnych zručností a nových IKT riešení a zabezpečuje účinný prenos poznatkov.

3.3 Vzdelávanie je jedným z pilierov modernej spoločnosti a patrí medzi ľudské práva. Žiadna krajina nemôže prežiť alebo rozvíjať sa bez dobrého systému vzdelávania. V súčasnosti spočíva tajomstvo úspechu v uplatňovaní IKT pri prenose poznatkov prostredníctvom kombinácie moderných a tradičných metód. Vzdelávanie musí zaujať správny prístup so zameraním na integrovaný rozvoj každého jednotlivca a zároveň reagovať na skutočné trhové požiadavky na zručnosti. Navyše, bez toho, aby sme zanedbávali potreby trhov dosahujúcich zisk, európske systémy vzdelávania by mali slúžiť aj potrebám neziskových trhov, ako sú niektoré oblasti výskumu, vedy a umenia.

3.4 Školy stáli vždy v popredí inovácie. Pre EHSV je preto vyváženosť medzi „tradičnými“ vyučovacími metódami a využívaním nových technológií a prístupov kľúčom k úspešnému vzdelávaniu. Okrem toho sa EHSV domnieva, že systémy vzdelávania sa musia prispôbiť svetovým spoločenským zmenám a novým výzvam.

3.5 V minulosti sa EHSV venoval otázke inovačných prístupov vo vzdelávaní⁽¹⁾. Napríklad v nedávnom stanovisku na tému „Prehodnotenie vzdelávania“ EHSV poukázal na to, že vyučovaniu predmetov „STEM“ (veda, technológia, inžinierstvo a matematika) by sa mala naďalej venovať osobitná pozornosť v systémoch vzdelávania, pretože sú kľúčové pre rozvoj technologickej spoločnosti, v ktorej žijeme a v ktorej bude veľký dopyt po ľudských zdrojoch s vysokou úrovňou vedeckých a technologických poznatkov. Je však dôležité predstavovať tieto predmety študentom tvorivejšie a príťažlivejšie už od škôlky. Tento skorý prístup má dobré výsledky a v niektorých členských štátoch patrí medzi osvedčené postupy.

3.6 Digitálny a online prístup k vzdelávaniu sú oba dôležité. Avšak EHSV konštatuje, že pri využívaní nových materiálov, formátov a zručností s cieľom zabezpečiť prenos poznatkov je dôležité zlepšiť obsah, efektívnosť štúdia a výsledky učenia.

3.7 EHSV verí, že zapojenie učiteľov a sociálnych partnerov zastupujúcich ich záujmy je kľúčové pre efektívnosť procesu otvárania systémov vzdelávania. Z tohto pohľadu EHSV víta myšlienku podpory sietí učiteľov-dobrovoľníkov s cieľom vymieňať si osvedčené postupy a spúšťať nové iniciatívy.

3.8 Z podnikateľského hľadiska si EHSV uvedomuje, že nový digitálny prístup a prostredie ponúkajú množstvo príležitostí. EHSV sa však domnieva, že je potrebná opatrnosť, najmä pri využívaní „otvorených zdrojov“. EHSV si myslí, že hoci otvorené kurzy a zdroje majú v celom procese svoju úlohu, trh potrebuje určitú (dobrovoľnú) klasifikáciu a štandardizáciu, so zreteľom na certifikačný proces a práva duševného vlastníctva⁽²⁾. Dôležitá a odporúčaná je tiež kritická analýza kvality vzdelávacích zdrojov.

3.9 EHSV uznáva výhody tzv. priemyslu otvorených vzdelávacích zdrojov, pokiaľ sú relevantné pre vzdelávacie procesy a sú schopné podporiť štúdium jazykov. Nepretržitý univerzálny prístup ku kvalitnému voľne dostupnému vzdelávaciemu obsahu nemá význam, ak ho ľudia nemôžu využiť, pretože obsah je v jazyku, ktorý väčšina jednotlivcov neovláda.

3.10 Pre EHSV je jasné, že napriek politikám EÚ, ktoré sa propagujú v tomto dokumente, uplatňovanie riešení v praxi závisí od toho, aký rámec dajú svojej politike jednotlivé členské štáty. EHSV preto vyzýva, aby sa politickí lídri v členských štátoch skutočne zaviazali, že zabezpečia uplatňovanie riešení navrhovaných na európskej úrovni, a to bez ohľadu na rozdielne tempo v týchto otázkach v jednotlivých členských štátoch.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 143 – 149; Ú. v. EÚ C 68, 6.3.2012, s. 11 – 14 a Ú. v. EÚ C 68, 6.3.2012, s. 1 – 10.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 191, 29.6.2012, kapitola 4.

3.11 Tak ako každá veľká zmena, aj táto „revolúcia“ si, ako už boli spomenuté, vyžaduje od každého členského štátu politické vedenie. So zreteľom na uvedené skutočnosti EHSV vyzýva, aby sa dostupné európske, a najmä národné programy financovania vhodne využili na podporu navrhovanej „revolúcie“ vo vzdelávaní. Hoci program Erasmus+ a niektoré opatrenia programu Horizont 2020 napriek veľmi vítanému navýšeniu rozpočtu nedokážu vyriešiť všetky problémy, správna kombinácia prostriedkov z národných rozpočtov a týchto programov prinesie skutočné oživenie vzdelávacích systémov. Takýto prístup si od každého členského štátu vyžaduje správne stratégie a politické rozhodnutia, pričom si treba uvedomiť, že univerzálne riešenia vhodné pre všetkých neexistujú.

3.12 Napriek tomu, čo bolo povedané o význame digitálnych technológií, vzdelávanie sa musí otvoriť aj iným formám štúdia (napr. neformálne vzdelávanie mimo škôl). V tejto súvislosti by sme takisto mali uviesť, že médiá (ako zdroj neformálneho štúdia) majú naďalej pomerne malú váhu vo vzdelávacom procese napriek značnému potenciálu ich komplementárnosti s formálnym vzdelávaním a ich prínosu z hľadiska pochopenia digitálneho obsahu.

3.13 Podpora nových technológií musí vychádzať zo zásad prístupu a sociálneho začlenenia celej učiacej sa spoločnosti, pričom treba osobitnú pozornosť venovať rozličnej sociálnej situácii študentov a rozličným typom kontaktu s digitálnym prostredím, ktoré pramenia z tejto situácie.

3.14 EHSV opäť pripomína potrebu zapojiť nielen vzdelávaciu komunitu, ale aj širokú verejnosť do vymedzenia osvedčených postupov a prístupov, ktoré budú kľúčom k dosiahnutiu lepších študijných výsledkov.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Otvorené vzdelávacie prostredie

4.1.1 Treba viac a lepšie investovať do kvality vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom zlepšiť zručnosti študujúcich a umožniť im ľahšie sa zamestnať v krajinách EÚ. Priority musia byť jasné pre celú spoločnosť, najmä v niektorých členských štátoch. Nemá zmysel investovať do infraštruktúry, ak sa zároveň nebude dostatočne investovať do odbornej prípravy učiteľov. Investície musia slúžiť dvojitému účelu: i) posilniť logistickú kapacitu škôl a podporiť infraštruktúru a ii) zlepšiť „vedomostný“ prvok vzdelávacieho procesu. Táto otázka je dôležitá, aby sa zabezpečilo, že sa plne využijú príležitosti, ktoré ponúkajú rôzne európske a národné programy financovania.

4.1.2 V širokej miere si treba vymieňať osvedčené postupy. Hoci medzi členskými štátmi existujú rozdiely (nielen štrukturálne, ale aj kultúrne), nápady, postupy a prístupy sa môžu prispôsobiť konkrétnym podmienkam v praxi v príslušnej krajine. EHSV víta myšlienku Komisie vytvoriť na európskej úrovni sieť, ktorá bude propagovať tieto osvedčené postupy a sprístupní ich všetkým členským štátom.

4.1.3 Študenti môžu mať digitálne zručnosti od malička, ale napriek tomu, ak má byť digitálny vzdelávací proces úspešný, potrebujú usmerniť, aby sa naučili, ako využiť novú technológiu na vzdelávacie účely. Niektoré technologické zvyky sa budú musieť tiež zmeniť. Budú sa musieť prispôsobiť vykonávaniu úloh s použitím technológie, ktorá môže byť na začiatku výzvou, ale neskôr prínosom. V mnohých aspektoch sa budú musieť zmeniť nielen študenti, ale aj učitelia, a musia vyvinúť toto spoločné úsilie.

4.1.4 Technológia musí byť prostriedkom, nie cieľom. Ak učitelia a študenti nebudú odborne pripravení, budú používať nové nástroje starým spôsobom. Riaditelia škôl a orgány v oblasti vzdelávania musia zabezpečiť, aby boli rodičia informovaní o nových vyučovacích metódach, ak chcú, aby boli správne zavedené. Oblasť vzdelávania bude potrebovať lídrov s víziou.

4.1.5 Učitelia sú vo vzdelávacom procese dôležitejší ako veľkosť triedy a odučené hodiny, prítomnosť alebo absencia technológie a organizácia škôl a tried. Skutočnosť, že technológia „zaplavuje“ triedy možno považovať za príležitosť zlepšiť postavenie učiteľov, čo znamená uznať a posilniť ich dôležitú úlohu v spoločnosti. Integrovanie nových vzdelávacích postupov a vyučovacích technológií do tried nie je jednoduchou úlohou a bude si vyžadovať kvalifikovaných učiteľov, aby viedli proces zmien.

4.1.6 Politickí činitelia musia preto zabezpečiť, aby technológia nebola vnútenou súčasťou vzdelávania, ktorá bude podkopávať profesionalitu a obetavosť učiteľov. Technológia musí slúžiť vzdelávaciemu procesu, ktorý vedú učitelia, nie naopak.

4.1.7 Investície do odbornej prípravy učiteľov by mali byť vo všeobecnosti vyššie ako sumy vynaložené na samotnú technológiu.

4.1.8 Technológia zvykne byť najprospernejšia pre tých študentov, ktorí pomoc potrebujú najmenej. Štatistiky dokazujú, že študenti vysokých škôl a absolventi ukončia hromadné otvorené internetové kurzy s väčšou pravdepodobnosťou ako ostatní. Hromadné otvorené internetové kurzy najakútnejšie problémy v oblasti vzdelávania samy nevyriešia, ale bolo by prospešné zaviesť ich do stredoškolského vzdelávania a odbornej prípravy.

4.1.9 Veľký význam má transparentnosť a uznanie zručností získaných prostredníctvom IKT (či už v školách alebo mimo nich), ako aj zabezpečenie kvality postupov uznávania. Študenti, vyučujúci a zamestnávateľia musia byť zapojení do tvorby postupov uznávania a musia byť nimi motivovaní.

4.2 Otvorené vzdelávacie zdroje

4.2.1 V snahe rozšíriť využívanie digitálnych zdrojov a obsahu je nevyhnutné zvýšiť záujem o cudzie jazyky (najmä angličtinu) nielen medzi študentmi, ale aj učiteľmi.

4.2.2 Na vytvorenie digitálnych tried budú tí, ktorí ich navrhujú, potrebovať nevyhnutné pedagogické a organizačné zručnosti. V takýchto triedach sa bude môcť rozvíjať digitálne vyučovanie, ak budú navrhnuté ako aktívne vzdelávacie priestory, kde budú v centre pozornosti študenti, a ak budú vybavené zdrojmi, ktoré uspokoja vzdelávacie potreby všetkých typov študentov.

4.2.3 EHSV súhlasí, že internetová stránka „Open Education Europa“ je dôležitým prostriedkom ako umožniť spoločnosti držať krok s vývojom. Domnieva sa, že jej využívanie by malo byť primerane podporované a jej obsah neustále monitorovaný a hodnotený. Osobitnú pozornosť bude treba venovať jazykovej rozmanitosti zdrojov s cieľom uľahčiť ich použitie.

4.3 Konektivita a inovácie

4.3.1 EHSV si uvedomuje, že kapacita infraštruktúry IKT sa v jednotlivých členských štátoch líši, čo predstavuje dôležitú skutočnosť, ktorú treba zohľadniť pri zavádzaní rozličných návrhov. Avšak rozvoj širokopásmovej infraštruktúry, najmä vo vzdialených oblastiach by sa mal stať/by mal ostať prioritou.

4.3.2 Je dôležité zabezpečiť širší prístup k IKT pre znevýhodnené skupiny a umožniť im integráciu. Občianske služby/centrá ponúkajúce prístup na internet a online učenie sa, ako aj „elektronické knižnice“ na školách majú obrovský potenciál.

4.4 Spoločné úsilie pri využívaní príležitostí digitálnej revolúcie

4.4.1 EHSV sa domnieva, že je dôležité posudzovať účinky týchto politík. Ako už bolo spomenuté vyššie, existujú rozličné prístupy a rozličné úrovne zapojenia spoločnosti do vzdelávacieho procesu. Musí existovať možnosť zhodnotiť „digitálnu revolúciu“ s použitím kľúčových ukazovateľov výkonnosti, ktoré by zohľadňovali nielen praktické otázky (percento študentov vo vzdelávacom systéme, počet nových užívateľov otvorených zdrojov, počet počítačov a elektronických kníh v triedach atď.), ale tiež vplyv nových digitálnych metód na školy, študentov a učiteľov, aj pokiaľ ide o zlepšenie ich jazykových zručností.

4.4.2 Je absolútne nevyhnutné zapojiť do tohto procesu celú spoločnosť. Ústredná úloha učiteľov už bola náležite vyzdvihnutá, ale treba tiež uznať kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú rodiny a sociálne prostredie. Pri zavádzaní inováčnej a inkluzívnej vzdelávacej politiky budú rodiny vždy rozhodujúcim prvkom, ktorý pomáha študentom prispôbiť sa novým digitálnym vzdelávacím nástrojom. Je nevyhnutné, aby rodiny zohrávali v tomto procese zmien pozitívnu úlohu. EHSV tiež uznáva jedinečný prínos pracovníkov s mládežou a iných sociálnych pracovníkov, ktorí v rámci svojej odbornej práce pripravujú a motivujú osoby všetkých vekových kategórií, aby využívali rôzne iniciatívy v oblasti vzdelávania.

V Bruseli 26. februára 2014

Prededa
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh odporúčania Rady o rámci kvality pre stáže“

COM(2013) 857 final

(2014/C 214/07)

Spravodajkyňa: **Indrė VAREIKYTĖ**

Komisia sa 4. decembra 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh odporúčania Rady o rámci kvality pre stáže“

COM(2013) 857 final.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 27. februára 2014) prijal 196 hlasmi za, pričom 7 členovia hlasovali proti a 6 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 V ostatných dvoch desaťročiach sa stáže stali pre mladých ľudí dôležitou vstupnou bránou na pracovný trh. Hoci už stáže tvoria bežnú súčasť európskych pracovných trhov a mnoho podnikov začalo k tomuto procesu aktívne prispievať, ich rozširovanie sprevádzajú rastúce obavy týkajúce sa obsahu vzdelávania a pracovných podmienok. Ak majú stáže uľahčovať prístup k zamestnaniu, musia ponúknuť kvalitný obsah vzdelávania a vhodné pracovné podmienky, pričom by nemali byť náhradou za riadne pracovné miesta ani podmienkou ich získania.

1.2 Stáže predstavujú dôležitý spôsob, ako bojovať proti nezamestnanosti a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a ako zabezpečiť prechod zo vzdelávania na trh práce, no nemali by sa považovať za jediný spôsob, ako to dosiahnuť. Úspešné riešenie týchto problémov si vyžaduje komplexné a úzko prepojené politické opatrenia tak na európskej, ako aj vnútroštátnej úrovni. Vhodnými opatreniami, predovšetkým na vnútroštátnej úrovni, sa dá zvýšiť ponuka možností stáže pre mladých ľudí.

1.3 Popri konkrétnych odporúčaní uvedených v celom texte sú na vytvorenie lepších a prístupnejších programov stáží nevyhnutné tieto hlavné podmienky:

1.3.1 Odporúčanie by malo zahŕňať aj stáže spojené so vzdelávacími programami a stáže v rámci aktívnych politík trhu práce (určené nezamestnaným mladým ľuďom, ktorí zvyčajne nemajú žiadnu alebo len nízku kvalifikáciu), pretože sú najúčinnjšími formami stáží v EÚ.

1.3.2 Zaradenie stáží do študijných osnov by sa malo viac podporovať a stáže by podľa možnosti mali prebiehať počas štúdia, a nie po jeho ukončení.

1.3.3 Na európskej i vnútroštátnej úrovni treba vyvinúť spoločné úsilie na zlepšenie dostupnosti stáží, najmä v malých a stredných podnikoch.

1.3.4 V prípade stáží „v rámci otvoreného trhu“ by sa mal poskytovať balík základného sociálneho zabezpečenia (zdravotné a úrazové poistenie a pokiaľ ide o platené stáže aj voľno v prípade práceneschopnosti).

1.3.5 Stážistom by sa mala poskytovať nevyhnutná finančná podpora.

1.3.6 Je potrebné vypracovať sprievodné usmernenia, ktoré by členským štátom a podnikom a organizáciám ponúkajúcim stáže poskytli prehľad o možných spôsoboch podpory programov stáží prostredníctvom už dostupných zdrojov financovania na úrovni EÚ a členských štátov a pomohli im vytvoriť pružné systémy stáží so spoločnou finančnou zodpovednosťou.

1.3.7 V záujme zvýšenia mobility mladých ľudí v EÚ je potrebné poskytovať viac príležitostí na cezhraničné stáže. Rozšírenie služieb siete EURES o stáže treba privítať, mali by sa však naplánovať ďalšie kroky v snahe podniknúť otvorený a transparentný proces ponúkajúci voľných miest pre stážistov.

1.3.8 Potrebne sú presnejšie údaje o všetkých typoch stáží a ich hodnotenie tak na vnútroštátnej, ako aj európskej úrovni. Ide o kvantitatívne a kvalitatívne údaje, ktoré je možné využiť na vyhodnotenie kvantity, kvality, dosahu a účinnosti stáží.

1.3.9 Je dôležité zabezpečiť, aby sa na stážach mohli zúčastňovať osoby so zdravotným postihnutím, a to tým, že sa prijímú vhodné opatrenia na zvýšenie informovanosti a prístupnosti.

1.3.10 Je dôležité zapojiť všetkých príslušných aktérov (sociálnych partnerov, organizácie občianskej spoločnosti a najmä mládežnícke organizácie) do formulovania usmernení a monitorovania a vyhodnocovania vykonávania rámca.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 V decembri 2012 Európska komisia predložila balík pre zamestnanosť mladých, v ktorom uviedla tri hlavné návrhy, a to systém záruky pre mladých ľudí, rámec kvality pre stáže a združenie učňovskej prípravy, a zároveň rozšírila sieť EURES. EHSV aktívne sleduje proces zavádzania všetkých týchto nástrojov.

2.2 Výbor víta odporúčanie Rady o rámci kvality pre stáže ako opatrenie, ktoré má zabezpečiť kvalitný obsah vzdelávania a primerané pracovné podmienky počas stáží, a ako nástroj na zabránenie tomu, aby sa stáže využívali ako náhrada za riadne pracovné miesta alebo ako podmienka ich získania.

2.3 EHSV uznáva, že kvalitné stáže majú zásadný význam pre úspešné vykonávanie systému záruky pre mladých ľudí⁽¹⁾ (ktorého cieľom je zabezpečiť, „aby všetci mladí ľudia vo veku do 25 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže do štyroch mesiacov po strate zamestnania alebo ukončení formálneho vzdelania“) a pre dosiahnutie jedného z hlavných cieľov stratégie Európa 2020, teda aby do roku 2020 malo 75 % ľudí vo veku 20 – 64 rokov zamestnanie. Je dôležité poznamenať, že riadne využívanie programov stáží môže prispieť k riešeniu nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a súčasne slúžiť ako most pre prechod zo vzdelávania na trh práce.

2.4 Napriek vítanému pokroku v mnohých členských štátoch výbor súhlasí so záverom, že hlavnými prekážkami, ktoré majú v súčasnosti vplyv na stáže v EÚ, sú nedostatočný obsah vzdelávania a neprimerané pracovné podmienky. Potvrďuje to aj nedávny prieskum Eurobarometra⁽²⁾, podľa ktorého si viac ako 28 % stážistov myslí, že ich skúsenosti im neboli alebo nebudú na úžitok pri hľadaní si riadneho pracovného miesta.

2.5 EHSV sa domnieva, že stáže sú len jedným z nástrojov, ktoré je možné využiť na boj proti nezamestnanosti a nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami. Na riešenie týchto problémov je potrebné zaviesť komplexné a vzájomne prepojené politické opatrenia tak na európskej, ako aj vnútroštátnej úrovni.

2.6 Okrem toho výbor poznamenáva, že odporúčanie sa týka iba tzv. stáží v rámci voľného trhu a medzinárodných stáží a nevenuje zvláštnu pozornosť iným, bežnejším a účinnejším formám stáží v celej Európskej únii⁽³⁾, ako sú stáže spojené so vzdelávacími programami a stáže v rámci aktívnych politík trhu práce (určené nezamestnaným mladým ľuďom, ktorí zvyčajne nemajú žiadnu alebo len nízku kvalifikáciu).

2.7 Rámec by mal byť dostatočne flexibilný, aby zohľadňoval rozdielne východiskové pozície jednotlivých členských štátov a ich vnútroštátne právne predpisy a postupy, a zároveň by mal rešpektovať zásadu subsidiarity.

2.8 Rozsiahlejšie zaradenie stáží spojených so vzdelávacími programami do rámca kvality pre stáže by umožnilo systematickejší prístup v oblasti stáží „v rámci otvoreného trhu“, najmä s ohľadom na už existujúce metódy zabezpečenia kvality v odvetví vzdelávania, ktoré by mohli byť vzorom účinnej kontroly kvality všetkých systémov stáží. Zavedenie jednotného nástroja na zabezpečenie kvality pre všetky typy stáží by zlepšilo pochopenie a transparentnosť podmienok kvality a súčasne by pomohlo prispôsobiť stáže tak, aby prinášali študijné výsledky. Je však dôležité zabezpečiť, aby takýto nástroj nebol v rozpore s príslušnými právnymi predpismi v členských štátoch.

⁽¹⁾ Odporúčanie Rady o zavedení záruky pre mladých ľudí, Ú. v. EÚ C 120, 26.4.2013, s. 1.

⁽²⁾ The experience of traineeships in the EU, Eurobarometer, 2013.

⁽³⁾ Štúdia komplexného prehľadu poskytovaných stáží v členských štátoch, Európska komisia (2012).

2.9 EHSV však zdôrazňuje, že prijatie legislatívneho a regulačného rámca samo osebe nemôže zaručiť kvalitu stáží. Zásadnú úlohu pri zabezpečovaní kvalitných stáží bude zohrávať vykonávanie predpisov a prísne monitorovanie celého procesu. Členské štáty musia mať možnosť rozhodnúť, ako čo najlepšie pristupovať k stážam s cieľom zabezpečiť ich kvalitu a predísť zneužívaniu.

2.10 V záujme zvýšenia mobility mladých ľudí v EÚ je potrebné poskytovať viac príležitostí na cezhraničné stáže. Rozšírenie služieb siete EURES o stáže je veľmi vítané, najmä ak berieme do úvahy ďalší prínos, ktorý vyplýva z podpory medzinárodných stáží (v súčasnosti sa v zahraničí uskutočňuje iba 9 % stáží³). Mali by sa však podniknúť ďalšie kroky na podporu otvoreného a transparentného procesu ponúkajúceho stáže pomocou príslušných informácií a inštitucionálnych prostriedkov. Usmernenia pre organizácie potenciálne ponúkajúce stáže by mohli stanoviť zásady otvoreného a transparentného procesu náboru stážistov a kritériá kvality stáží. Okrem toho by cieľové skupiny mali byť lepšie informované o existujúcich programoch a možnostiach týkajúcich sa stáží, a to najmä prostredníctvom sociálnych médií a internetu.

3. Význam investícií do odbornej prípravy

3.1 EHSV je presvedčený, že stážisti na pracovisku môžu prispieť k výsledkom podnikov a celého hospodárstva a súčasne získavať skúsenosti, ktoré potrebujú, za predpokladu, že výučba na pracovisku je dostatočne dobre štruktúrovaná na to, aby to umožňovala.

3.2 Hoci je stáž príležitosťou na získanie nových poznatkov, je dôležité uznať, že je prínosom pre všetky zúčastnené strany – stážistu, zamestnávateľa, hospodárstvo ako celok, a tým aj spoločnosť. Pri zabezpečovaní kvalitných a dostupných systémov stáží by teda malo ísť o spoločnú zodpovednosť.

3.3 Výbor zastáva názor, že v odporúčaní by sa malo aktívnejšie propagovať investovanie do stáží. Značná pozornosť by sa mala venovať malým a stredným podnikom, pretože bez konkrétnej podpory často nemajú kapitál na investovanie do stáží.

3.4 Dôvody, prečo menšie podniky nedostatočne investujú do stáží, súvisia s ich špecifikami: krátkodobé zameranie, neschopnosť mať v krátkej dobe úžitok zo stážistov a rozdielne náklady a prínosy odbornej prípravy. Stáže sú investíciou, ktorá sa podniku nevráti ihneď. Ďalší problém pre malé podniky, ktoré zvažujú možnosť poskytovať stáže, spočíva v tom, že stážista nemusí ostať v podniku dostatočne dlhý čas na to, aby sa vrátili náklady vynaložené na jeho odbornú prípravu.

3.5 EHSV sa domnieva, že prítomnosť vysoko kvalifikovaných a vyškolených pracovných síl prináša aj konkurenčné výhody okrem výhod, ktoré nadobúdajú jednotliví pracovníci alebo podnik. Je preto opodstatnené, aby štát intervenoval na trhu a doplnil súkromnú ponuku. Keďže malé a stredné podniky vo veľkej miere prispievajú k čistej tvorbe pracovných príležitostí a sú motormi hospodárskeho rastu, investície do stáží v malých podnikoch sú opodstatnené na základe toho, že sa musí napraviť zlyhanie trhu zapríčinené vonkajšími vplyvmi a verejnými statkami (ako napr. nesúlad medzi ponúkajúcimi a požadovanými zručnosťami vzniknutý v systéme vzdelávania): takto by malé podniky mohli viac prispievať k celkovému hospodárskemu rastu a blahobytu spoločnosti ako celku⁴).

3.6 Výbor preto odporúča vypracovať sprievodné usmernenia, ktoré by členským štátom a podnikom a organizáciám ponúkajúcim stáže poskytli prehľad o možných spôsoboch podpory programov stáží prostredníctvom už dostupných zdrojov financovania na úrovni EÚ a členských štátov. Takéto usmernenia by mali zahŕňať aj príklady osvedčených postupov zavádzania systémov odbornej prípravy v podnikoch a organizáciách.

3.7 Podľa názoru EHSV je dôležité zabezpečiť, aby zamestnávateľia vedeli, aké čisté prínosy môžu očakávať, keď budú poskytovať miesta na odbornú prípravu. Štúdie o celom spektre nákladov a výhod, ktoré by ukázali skutočnú hospodársku návratnosť, by mohli podnietiť zamestnávateľov k tomu, aby prijímali stážistov. Zároveň je nevyhnutné zvýšiť povedomie o tom, že podniky musia ponúkať kvalitné stáže.

4. Náhrady a sociálne zabezpečenie

4.1 Vzhľadom na to, že iba 62 %⁵ mladých ľudí, ktorí absolvovali stáž, mali písomnú dohodu o stáži alebo zmluvu s prijímacou organizáciou či podnikom, výbor podporuje požiadavku, aby bolo uzatváranie písomných dohôd o stážach povinné. Mali by sa stanoviť spoločné právne normy pre dohody o stážach. Treba poznamenať, že právne záväznú písomnú dohodu alebo zmluvu sú výhodné tak pre poskytovateľa stáže, ako aj pre stážistu, pretože pevne stanovujú povinnosti a práva oboch strán.

⁴) Management Training in SMEs, OECD, 2002.

⁵) The experience of traineeships in the EU, Eurobarometer, 2013.

4.2 Výbor však odporúča, aby v prípade stáží „v rámci otvoreného trhu“ podnik, v ktorom stáž prebieha, poskytoval balík základného sociálneho zabezpečenia (zdravotné a úrazové poistenie a pokiaľ ide o platené stáže aj voľno v prípade práceneschopnosti) a aby bol tento balík automaticky zahrnutý do dohody o stáži. Ak je stáž považovaná za zamestnanecký pomer v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou, musia sa uplatňovať všetky predpisy v oblasti pracovného a sociálneho práva a ustanovenia kolektívnych zmlúv (vrátane platových požiadaviek) platné v členských štátoch. V prípade sporu výbor odporúča, aby boli stážisti považovaní za slabšiu stranu a dostalo sa im potrebnej podpory.

4.3 Medzi najbežnejšie metódy financovania rôznych typov stáží v členských štátoch patria európske a štátne, resp. regionálne fondy, inštitucionálna pomoc (napr. vysokoškolské štipendiá), samofinancovanie a podnikové zdroje. Tam, kde sú k dispozícii verejné financie, je často možné počítať so značnou podporou z európskych fondov, najmä z Európskeho sociálneho fondu (ESF). Pri stážach „v rámci otvoreného trhu“ je však bežné samofinancovanie, pretože stážisti v mnohých prípadoch dostávajú buď nedostatočnú, alebo vôbec žiadnu náhradu. Faktom je, že 59 %⁵ všetkých stážistov nedostáva žiadnu finančnú náhradu a musia sa spoliehať na iné zdroje financovania, ako sú napr. ich vlastné úspory a podpora od rodiny.

4.4 Výbor zdôrazňuje, že počas prípravy na svoju budúcu kariéru zvyšovaním svojej zamestnateľnosti nesmú byť stážisti ohrození chudobou. Stáže by mali byť dostupné pre všetkých, a teda neposkytovanie finančnej náhrady obmedzuje prístup k stážam (v celej EÚ absolvovalo stáž iba 46 % respondentov⁵). Ide tu o diskrimináciu určitých kategórií mladých ľudí na základe ich finančného zázemia.

4.5 S ohľadom na prístup založený na spoločnej zodpovednosti výbor nabáda členské štáty, aby hľadali pružné riešenie otázky náhrad pre stážistov. Tento prístup by mal zabezpečiť, že stáže budú kvalitné a budú prebiehať za dôstojných podmienok bez toho, aby odrádzali podniky od ich poskytovania. Náhrady pre stážistov by sa nemali považovať iba za zárobok, ale tiež za opatrenie zabezpečujúce rovnaké príležitosti pre všetkých mladých ľudí, ktorí chcú absolvovať stáž.

4.6 EHSV odporúča preskúmať a prediskutovať so sociálnymi partnermi všetky možnosti, ako sú daňové úľavy pre podniky poskytujúce stáže, využívanie európskych a vnútroštátnych fondov, zľavy na balík sociálneho zabezpečenia atď., aby bremeno náhrad neniesli iba samotné podniky a organizácie.

4.7 EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby pre členské štáty a podniky čo najskôr vydala usmernenia týkajúce sa osvedčených postupov.

4.8 Osvedčené postupy v oblasti stáží stanovené v odporúčaní k rámcu kvality pre stáže by sa mali vzťahovať nielen na stáže „v rámci otvoreného trhu“, ale aj na stáže vo verejnom sektore a v inštitúciách EÚ.

5. Ďalšie aspekty

5.1 EHSV podporuje odporúčanie obmedziť trvanie stáže na maximálne šesť mesiacov a obmedziť opakované stáže, aby sa zabezpečilo, že stážisti nebudú nahrádzať zamestnancov a stáže sa nebudú zneužívať ako alternatíva k stálemu zamestnaniu. Mohlo by však byť vhodné, aby cezhraničné stáže trvali dlhšie než stáže, ktoré sa uskutočňujú v krajine pôvodu stážistu.

5.2 EHSV považuje za dôležité zabezpečiť, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli na programoch stáží zúčastňovať za rovnakých podmienok, a odporúča prijať vhodné opatrenia na zvýšenie prístupnosti a povedomia o tejto otázke.

5.3 EHSV vyzýva sociálnych partnerov, aby pokračovali vo svojom úsilí o uznávanie zručností a schopností nadobudnutých počas stáže alebo iným spôsobom (napr. dobrovoľníckou činnosťou). V tejto súvislosti by väčšiu transparentnosť mohol zabezpečiť európsky priestor pre zručnosti a kvalifikácie, o ktorom sa prednedávnom viedli diskusie.

5.4 Výbor podporuje otázku vydávania certifikátov zo stáží, odporúča však, aby tieto certifikáty spĺňali jednotnú normu a navrhuje, aby sa zväzila možnosť ich prepojenia s mládežníckym preukazom „Youthpass“ a európskym kvalifikačným rámcom, aby boli všeobecne uznávané a boli prínosom pre mladých ľudí a ich budúcich zamestnávateľov.

5.5 Výbor vyzýva na zintenzívnenie dialógu na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni so zapojením všetkých príslušných aktérov (sociálnych partnerov, organizácií občianskej spoločnosti a najmä mládežníckych organizácií) do formulovania usmernení a monitorovania a vyhodnocovania vykonávania rámca.

V Bruseli 27. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov s cieľom znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek“

COM(2013) 761 final – 2019/0371 (COD)

(2014/C 214/08)

Spravodajca: **Seamus BOLAND**

Európsky parlament (15. novembra 2013) a Rada (18. novembra 2013) sa rozhodli podľa článku^o 114 ods.^o 3 a článku^o 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov s cieľom znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek“

COM(2013) 761 final – 2013/0371 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 12. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) prijal 227 hlasmi za, pričom 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV víta návrh Európskej komisie zmeniť smernicu 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov s cieľom znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek. Poukazuje však na skutočnosť, že mnohí hodnotia navrhovanú smernicu kriticky, pretože sa nazdávajú, že sa nepodarí v blízkej budúcnosti dosiahnuť jej cieľ znížiť spotrebu plastových tašiek.

1.2 EHSV súhlasí s konštatovaním, že pretrvávajúce používanie ľahkých plastových tašiek spôsobuje environmentálne škody na morskom prostredí a že také škody majú vážne následky na celý rad morských druhov, ako aj na zdravie ľudí.

1.3 EHSV si uvedomuje, že na obmedzenie používania plastových tašiek sa vzťahujú komplexné právne predpisy. Napriek tomu dôrazne odporúča, aby bol na základe navrhovanej smernice každý členský štát zaviazaný trvale predchádzať vzniku takeého odpadu.

1.4 EHSV sa obáva, že návrh nesplní svoj účel spočívajúci v zásadnom znížení spotreby, pretože nestanovuje jasný cieľ predchádzania vzniku tohto odpadu v EÚ, ktorý by slúžil ako ukazovateľ účinnosti opatrení členských štátov a ktorý by bolo možné právne presadzovať pomocou sankcií.

1.5 V tejto súvislosti EHSV navrhuje:

— EÚ by mala stanoviť konkrétne cieľové hodnoty pre zníženie používania ľahkých plastových tašiek. Tieto cieľové hodnoty by sa mali zakladať na skúsenostiach širšej skupiny členských štátov s nízkou spotrebou ľahkých plastových tašiek;

— nesplnenie takýchto cieľových hodnôt by malo mať za následok konkrétne stanovené sankcie.

1.6 Keďže sa ukázalo, že rôzne opatrenia na kontrolu plastových tašiek priniesli v jednotlivých štátoch rôzne výsledky, EHSV odporúča, aby každý členský štát uskutočnil analýzu vlastných možností, ako najlepšie splniť požiadavky smernice, a následne si vybral metódu, ktorá najviac vyhovuje jeho potrebám a pomocou ktorej môže realisticky plniť svoje povinnosti v rámci dodržiavania celkového cieľa na úrovni EÚ.

1.7 EHSV odporúča členským štátom, aby pri voľbe svojich implementačných opatrení starostlivo zvažili vplyv na spotrebiteľov, maloobchodný sektor a životné prostredie.

1.8 EHSV víta závery štúdie o posúdení vplyvu vykonanej v roku 2011 GR pre životné prostredie, podľa ktorých zníženie používania plastových tašiek prinajmenšom nemá negatívny vplyv na zamestnanosť a mohlo by prispieť k zvýšeniu počtu pracovných miest spojených s výrobou alternatívnych, opakovane použiteľných tašiek, ktoré by boli menej problematické z pohľadu životného prostredia.

1.9 V súlade s predchádzajúcim stanoviskom NAT/600 „Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu (zelená kniha)“ EHSV odporúča, aby bola jasným spôsobom uznaná úloha občianskej spoločnosti v oblasti zlepšovania návykov ľudí/zmeny správania.

2. Všeobecné informácie o legislatívnych iniciatívach

2.1 V práve EÚ sa na základe smernice o obaloch a odpadoch z obalov (smernice 94/62/ES) plastové tašky považujú za obaly. Neexistujú však žiadne právne predpisy alebo politika EÚ priamo zamerané na plastové tašky. Niektoré členské štáty vyvinuli veľmi úspešné opatrenia na zníženie ich používania. Mnohé však nie.

2.2 Cieľom návrhu je obmedziť v Európskej únii spotrebu plastových tašiek s hrúbkou menšou ako 50 mikróvov (0,05 mm). Pre lepšie pochopenie: v smernici ide o používanie ľahkých plastových tašiek z tenkého plastu, ktoré predajne poskytujú pri pokladniach a ktoré slúžia na odnos tovaru zo supermarketov a iných obchodov.

2.3 Legislatívne ťažkosti, na ktoré EÚ natrafila pri príprave a vykonávaní opatrení stanovujúcich cieľové hodnoty pre všetky členské štáty, vo vysokej miere prispeli k zhoršeniu tohto problému. Namiesto stanovenia spoločného cieľa pre celú EÚ, ktorým by sa podstatne znížil počet plastových tašiek v obehu, je preto vhodnejšie zaviesť do smernice 94/62/ES povinnosť všetkých členských štátov znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek, ale umožniť im, aby si stanovili vlastné vnútroštátne ciele zníženia spotreby a zvolili opatrenia na ich dosiahnutie. Tieto opatrenia by nemali viesť k zvýšeniu výroby iných obalov vo všeobecnosti.

2.4 Európska únia doposiaľ zaznamenala veľmi malé pokroky v zosúladzovaní politík, pomocou ktorých by bolo možné jednotne reagovať na problémy spôsobené znečisťovaním plastovými taškami. Taliansko by ich napríklad chcelo zakázať. Rakúsko tento návrh napadlo z právnych dôvodov. Ďalšie krajiny, ako napr. Dánsko, Írsko a Bulharsko, zaviedli daň na plastové tašky. Spojené kráľovstvo zavedie v roku 2015 čiastočnú daň, ktorá sa bude týkať maloobchodných predajní zamestnávajúcich viac ako 250 ľudí. Maloobchodníci vo Francúzsku, Nemecku, Portugalsku, Maďarsku a Holandsku začali za plastové tašky požadovať poplatky.

3. Kontext a zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Európsky parlament a Rada sa rozhodli podľa článku^o114 ods.^o3 a článku^o304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom zmenu smernice 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov s cieľom znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek.

3.2 Komisia vykonala v rámci prípravy legislatívneho návrhu posúdenie vplyvu⁽¹⁾. Na základe posúdenia vplyvu sa odhaduje, že v roku 2010 každý občan EÚ použil 198 plastových tašiek, z ktorých 90% boli ľahké tašky, ktoré sa zriedkavejšie používajú opakovane a skôr spôsobujú znečistenie.

3.3 V správe o posúdení vplyvu sa tiež uvádza, že v roku 2010 bolo v EÚ voľne odhodnených viac ako 8 miliárd plastových tašiek. Takýto odpad bezprostredne ovplyvňuje morské prostredie tým, že sa vo veľkých množstvách hromadí v našich moriach. Rieky a potoky donášajú plastové tašky do oceánov dokonca i z vnútrozemských krajín. Keďže životnosť plastových tašiek dosahuje i niekoľko stoviek rokov, tento fenomén predstavuje globálnu výzvu z hľadiska znečisťovania a vplyvu na ekosystémy našich oceánov.

3.4 Podľa analýzy, ktorú vykonala Komisia, sa spotreba týchto tašiek značne líši, od priemerne štyroch ročne na osobu vo Fínsku a Dánsku po 466 v Poľsku, Portugalsku a na Slovensku.

4. Všeobecné a konkrétne pripomienky

4.1 EHSV vo svojom stanovisku NAT/600 „Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu (zelená kniha)“, ktorého spravodajcom bol pán Zbořil, zdôraznil závažnosť problémov spôsobených plastovým odpadom vo všeobecnosti a odporučil niekoľko kľúčových opatrení zameraných na nakladanie s odpadom na báze plastov⁽²⁾.

⁽¹⁾ Posúdenie vplyvu k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov s cieľom znížiť spotrebu ľahkých plastových tašiek {COM(2013) 761 final – 2013/0371 (COD)}.

⁽²⁾ Stanovisko na tému „Zelená kniha – Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí“. Ú. v. EÚ C 341, 21.11.2013, s. 59°–66.

4.2 Podstatné zníženie množstva plastových tašiek podporí zníženie tlaku na biodiverzitu, predovšetkým na morské prostredie, v súlade so stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity, ktorej cieľom je zastaviť stratu biodiverzity a ekosystémových služieb v EÚ do roku 2020.

4.3 Podľa súčasných údajov najmenej 267 druhov uviazlo v morskom odpade z plastových tašiek alebo ho požilo. Žalúdky 94% vtáctva žijúceho v Severnom mori obsahujú plasty. Tašky sa tiež našli v žalúdkoch niekoľkých ohrozených morských druhov.

4.4 Tento problém sa prehlbuje v dôsledku nasledovných nedostatkov:

- zlyhanie trhu a nízke uvedenie verejnosti;
- nedostatky vykonávania a presadzovania existujúceho právneho rámca regulujúceho obaly a odpady z obalov;
- chýbajúce konkrétne ciele, v dôsledku ktorých by sa podstatne znížila spotreba ľahkých plastových tašiek;
- nedostatok politickej vôle v mnohých členských štátoch vyriešiť tento problém stanovením zmysluplných cieľov.

4.5 Na druhej strane dokazujú obrovské rozdiely medzi členskými štátmi v používaní ľahkých plastových tašiek na osobu, že radikálne zníženie používania takých plastových tašiek je možné v pomerne krátkom čase, ak existuje dostatočná politická vôľa konať. Napríklad v Írsku sa zavedením dane na predajných miestach dosiahlo zníženie spotreby plastových tašiek na úroveň 80%.

4.6 Ak sa neprijmú účinné opatrenia, počet plastových tašiek uvedených na trh podľa odhadov stúpne v EÚ-27 z 99⁰miliárd v roku 2010 na 111⁰miliárd v roku 2020⁽³⁾. Neschopnosť prijať okamžité a rzné opatrenia obmedzujúce používanie plastových tašiek a s ňou spojená problematika znečisťovania budú mať negatívny vplyv na životné prostredie, občanov žijúcich na území EÚ a mimo nej, subjekty zaoberajúce sa recykláciou plastov, verejné orgány, rybársky priemysel, odvetvie cestovného ruchu a miestne podniky.

4.7 Mnohé environmentálne združenia vyjadrili svoje presvedčenie, že návrh Komisie je slabý, pretože v článku 1 ods. 2 stanovuje, že „členské štáty prijímú opatrenia na dosiahnutie zníženia spotreby ľahkých plastových tašiek na svojom území do dvoch rokov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice“ bez toho, aby určil jasný cieľ predchádzania vzniku odpadu.

4.8 Taktiež je potrebné vziať do úvahy, že smernice sú omnoho menej účinné, ak sú prenechané vo výlučnej kompetencii členských štátov, bez toho, aby boli dohodnuté sankcie pre prípad, že nebudú dodržané.

4.9 Cieľové hodnoty v oblasti prevencie používania ľahkých plastových tašiek by predstavovali jasný cieľ a boli by pre členské štáty ukazovateľom, ktorý možno monitorovať a v prípade potreby právne presadzovať. Na druhej strane by sa tým členským štátom ponechal priestor na výber prostriedkov potrebných na dosiahnutie tohto cieľa. Takýmito prostriedkami môžu byť ekonomické podnety ako napr. dane a odvody, kampane pre zvyšovanie povedomia spotrebiteľov, regulačné opatrenia alebo ich kombinácia, v závislosti od konkrétnych podmienok v jednotlivých členských štátoch. V rámci posúdenia vplyvu sa zvažovala cieľová prevenčná hodnota 35 tašiek na osobu na rok. Táto hodnota sa zakladá na priemernej spotrebe ľahkých plastových tašiek v 25% členských štátov s najlepšimi výsledkami v roku 2010, a preto ju možno považovať za primeranú a realistickú hodnotu i pre iné členské štáty. Premietnutím tejto hodnoty na prevenčný cieľ na úrovni EÚ sa dosiahne zníženie jednorazových plastových tašiek v EÚ o 80%, ktoré by malo predstavovať minimálny cieľ.

4.10 Z posúdenia vplyvu vykonaného Komisiou vyplýva, že opatrenia na zníženie spotreby jednorazových plastových tašiek by nemali mať neprijateľné účinky na hospodárstvo a zamestnanosť.

Záveru posúdenia sú:

- dôjde k poklesu počtu osôb zamestnaných vo výrobe **jednorazových plastových tašiek**;
- možno však očakávať nárast počtu osôb zamestnaných v produkcii **opakovane použiteľných plastových tašiek, papierových tašiek a vriec do odpadkových košov**;
- v správe Prodcom na rok 2011, na ktorú sa odvoláva správa o posúdení vplyvu, sa uvádza, že v roku 2006 bola tretina ľahkých plastových tašiek dovezená predovšetkým z Ázie. Podľa správy tiež odvtedy došlo k podstatnému posunu výroby smerom do Ázie. Napríklad vo Veľkej Británii sa 98% takých tašiek dováža z Ďalekého východu;

⁽³⁾ Na základe databázy Eurostatu „Prodcom“, poskytujúcej štatistické údaje o produkcii spracovaných výrobkov. (Posúdenie vplyvu vykonané Komisiou, kapitola 2.4)

-
- správa poukazuje na to, že v krajinách EÚ sa prevažne vyrábajú „tašky z trochu hrubšieho plastu“;
  - podľa správy o posúdení vplyvu nebudú zaznamenané žiadne ďalšie účinky na zamestnanosť (str. 86). Správa tiež poukazuje na to, že väčšina producentov plastových tašiek vyrába viaceré veľkosti a zníženie výroby ľahkých tašiek by mohlo zvýšiť dopyt po znovu použiteľných taškách, a tým prispieť k vzniku pracovných miest.

V Bruseli 26. februára 2014

Prededa
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 525/2013, pokiaľ ide o technické vykonávanie Kjótskeho protokolu k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy“

COM(2013) 769 final – 2013/0377 (COD)

(2014/C 214/09)

Spravodajca: **Richard ADAMS**

Európsky parlament (18. novembra 2013) a Rada (10. decembra 2013) sa rozhodli podľa článku 192 ods. 1 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Návrh nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 525/2013, pokiaľ ide o technické vykonávanie Kjótskeho protokolu k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy

COM(2013) 769 final – 2013/0377 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 12. februára 2014.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára) prijal 226 hlasmi za, pričom 5 členovia hlasovali proti a 12 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Cieľom návrhu je uľahčiť a umožniť technické vykonávanie existujúcich dohôd súvisiacich s Kjótskym protokolom. Výbor podporuje návrh v jeho predloženej znení.

2. Všeobecný úvod

2.1 Kjótsky protokol, medzinárodná dohoda z roku 1997, ktorá jednotlivým krajinám stanovuje záväzok znížiť emisie skleníkových plynov, vstúpila do platnosti v roku 2005. Priemyselné krajiny sa zaviazali do roku 2012 znížiť v porovnaní s rokom 1990 svoje ročné emisie zlučenin uhlíka, merané podľa šiestich skleníkových plynov, o rôzne množstvá, v priemere však o 5,2 %, Hoci sa celosvetové emisie skleníkových plynov od roku 1990 zvýšili o 40 %, Kjótsky protokol sa považuje za malý ale významný prvý krok v medzinárodnej činnosti.

2.2 V rámci tohto protokolu mali členské krajiny EÚ-15 v rozmedzí rokov 2008 – 2012 dosiahnuť zníženie svojich celkových emisií o 8 % v porovnaní s rokom 1990, a tento cieľ bol pravdepodobne dokonca prekročený. Členské štáty, ktoré sa k Únii pripojili v roku 2004 a neskôr mali tiež stanovené ciele zníženia emisií na základe Kjótskeho protokolu, a to vo výške 5 %, 6 % alebo 8 %, a sú na najlepšej ceste dosiahnuť tento cieľ alebo ho prekročiť. EÚ sa jednostranne zaviazala znížiť do roku 2020 celkové emisie skleníkových plynov vo svojich 28 členských štátoch o 20 % v porovnaní s rokom 1990.

2.3 Hoci HDP EÚ vzrástlo od roku 1990 do roku 2011 o 45 %, celkové emisie skleníkových plynov v súčasných 28 členských štátoch – vrátane emisií z medzinárodnej leteckej dopravy, ktorá je súčasťou tohto jednostranného záväzku EÚ – boli v roku 2011 o 16,9 % nižšie než v roku 1990 a odhaduje sa, že v roku 2012 dokonca o 18 % nižšie než v roku 1990. Posledné simulácie členských štátov ukazujú, že celkové emisie v roku 2020, vrátane emisií z medzinárodnej leteckej dopravy, budú v porovnaní s rokom 1990 o 21 % nižšie.

2.4 „Zmenou z Dauhy“ ku Kjótskemu protokol k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy sa stanovuje druhé záväzné obdobie Kjótskeho protokolu, počnúc 1. januárom 2013 a končiac 31. decembrom 2020.

2.5 V druhom záväznom období Kjótskeho protokolu bude súčasný komplexný systém účtovania emisií pokračovať a vylepší sa s cieľom zabezpečiť transparentnosť výsledkov strán a splňanie ich povinností.

2.6 Vykonávanie Kjótskeho protokolu po roku 2012 si vyžaduje vypracovanie súboru pravidiel vykonávania z technického hľadiska pre Európsku úniu, jej členské štáty a Island. Súčasné nariadenie o mechanizme monitorovania neobsahuje právny základ, ktorý by Komisii umožňoval prijímať delegované akty týkajúce sa uplatňovania pravidiel počas druhého záväzného obdobia. Preto je potrebné zmeniť a doplniť nariadenie (EÚ) č. 525/2013, aby sa poskytol potrebný právny základ.

3. Zhrnutie návrhu na zmenu a doplnenie nariadenia

3.1 Návrh nariadenia poskytuje právny základ na vykonávanie viacerých technických záležitostí prostredníctvom prijímania právnych predpisov. Tieto záležitosti zahŕňajú konkrétne:

- postupy spravovania jednotiek, ako sú transakcie kjótskych jednotiek (vydávanie, prevod, nadobudnutie, zrušenie, vyradenie, prenesenie, nahradenie alebo zmeny dátumu uplynutia ich platnosti) vo vnútroštátnych registroch Európskej únie, jej členských štátov a Islandu a medzi týmito registrami,
- postupy účtovania súvisiacich s prechodom z prvého na druhé záväzné obdobie vrátane prenesenia nadbytku účtovacích jednotiek z prvého do druhého záväzného obdobia,
- vytvorenie a vedenia rezervy nadbytku z predchádzajúceho obdobia a rezervy záväzného obdobia pre každého člena dohody o spoločnom plnení záväzkov,
- odvody alebo „podieľy z tržby“ uplatňované pri vydávaní ERU (jednotiek zníženia emisií) a pri prvom medzinárodnom prenose AAU (jednotiek prideleného množstva) v druhom záväznom období.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Súhrnne možno povedať, že tento návrh by EÚ umožnil vykonávať druhé záväzné obdobie Kjótskeho protokolu, umožnil vydávanie, prevod alebo prenesenie kjótskych účtovných jednotiek. Umožnil by Komisii tiež rozhodovať o „delegovaných aktoch“. Cieľom návrhu je uľahčiť a umožniť technické vykonávanie existujúcich dohôd. Výbor podporuje návrh v jeho predloženom znení.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie – Ročný prieskum rastu na rok 2014“

COM(2013) 800 final

(2014/C 214/10)

Hlavná spravodajkyňa: **Evelyne PICHENOT**

Komisia sa 13. novembra 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie – Ročný prieskum rastu na rok 2014“

COM(2013) 800 final.

Predsedníctvo výboru poverilo 18. novembra 2013 vypracovaním tohto stanoviska Riadiaci výbor pre stratégiu Európa 2020.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bola pani Evelyne PICHENOT rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 496. plenárnom zasadnutí 26. a 27. februára 2014 (schôdza z 26. februára 2014) vymenovaná za hlavnú spravodajkyňu. Výbor prijal 187 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 11 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Upevniť európsky semester a zlepšiť zapojenie občianskej spoločnosti

1.1.1 Na zvýšenie **miery zodpovednosti na vnútroštátnej úrovni a demokratickej legitimacy**, čo sú hlavné body európskeho semestra, EHSV uznáva rôznorodosť vnútroštátnych postupov a odporúča viac zapojiť aktérov občianskej spoločnosti. Preto formuluje tieto odporúčania:

- vypracovať **praktickú príručku** o nástrojoch európskeho semestra určenú hospodárskym a sociálnym aktérom a národným poslancom a voleným zástupcom územných samospráv,
- viac rozvíjať vzťahy a diskusie medzi európskymi inštitúciami, a najmä Komisiou, a **národnými parlamentmi**, ktoré zachovávajú celkovú demokratickú legitimitu v oblasti rozpočtu a reforiem,
- pokračovať v diskusiách s občianskou spoločnosťou o harmonograme štrukturálnych reforiem a vzájomnom vplyve politík, ktoré paralelne vykonávajú jednotlivé členské štáty,
- ďalej podporovať všetky členské štáty, aby zapájali **sociálnych partnerov** a **poradné organizácie** do vypracúvania reforiem vyplývajúcich z odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ako aj do vypracúvania a monitorovania národného programu reformy (NPR),
- zapojiť sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť do **hodnotenia** verejných **politík**, ktoré predchádzajú všetkým racionalizačným alebo modernizačným opatreniam,
- naďalej posielat' Európskej rade **integrovanú výročnú správu národných hospodárskych a sociálnych rád** ⁽¹⁾ a podobných inštitúcií: v tejto súvislosti treba viac podporovať národné poradné organizácie, aby sa zapájali do vypracovania tejto správy,
- získať od Rady a Komisie **formálnu reakciu** na tieto písomné príspevky národných občianskych spoločností, ktorá by konzultáciám prinavrátila seriózný charakter a bola by súčasťou diskusie o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny,
- vypracovať metodiku na dosiahnutie noriem **kvality, pokiaľ ide o účasť** organizácií občianskej spoločnosti a sociálny dialóg v členských štátoch vychádzajúc zo štúdie, ktorá má vyjsť v roku 2014 z podnetu Riadiaceho výboru pre stratégiu Európa 2020 EHSV.

⁽¹⁾ Pozri CESlink: <http://www.eesc.europa.eu/ceslink/?i=ceslink.en.home>.

1.1.2 V ročnom prieskume rastu (RPR) na rok 2014, ktorý podporujú priložené správy⁽²⁾, Komisia prezentuje víziu hospodárskej a sociálnej politiky Európskej únie, ktorá kladie dôraz na koordináciu medzi európskymi politikami a národnými opatreniami. Analýza tak otvára európsky semester s rovnakými prioritami ako v predchádzajúcich rokoch.

V minulosti zavedený proces makroekonomického a rozpočtového dohľadu sa naďalej rozvíja aj v roku 2014 a spočíva v dokumentoch, ktoré sa logicky riadia **spoločnou disciplínou, dohľadom a sankciami**. Vychádza z **mechanizmu varovania** na zabránenie vzniku makroekonomických nerovnováh, z **národných programov reforiem** (NPR), ako aj z **odporúčaní pre jednotlivé krajiny** vypracovaných v konzultácii s každým členským štátom. Európsky semester je navyše úzko spojený so stratégiou Európa 2020 a jej číselnými cieľmi.

1.1.3 Finančná a následne hospodárska kríza, ktorá pretrváva v Európe, odhalila slabiny systému riadenia hospodárskej a menovej únie: tieto nedostatky treba naliehavo odstrániť, aby sa opäť neohrozila samotná existencia eura. EHSV uznáva **význam dosiahnutého pokroku v oblasti správy ekonomických záležitostí**, ale opäť pripomína zásadnú potrebu zabezpečiť **demokratickú legitimitu a zodpovednosť na vnútroštátnej úrovni**. Stanovisko výboru z roku 2014 **nadväzuje na predchádzajúce stanoviská vypracované na tému RPR, ktoré sú zhrnuté v syntéze odporúčaní v bode 2.1 tohto stanoviska**. Dopĺňa a aktualizuje ich, otvára perspektívy na rok 2015 a opiera sa o závery mnohých predchádzajúcich stanovísk.

1.1.4 Ročný prieskum rastu na rok 2014 predstavuje prvú fázu tohto postupu, ktorú bude **Riadiaci výbor pre stratégiu Európa 2020** vykonávať po celý rok za účasti národných hospodárskych a sociálnych rád a podobných inštitúcií na zavádzanie reforiem a politických opatrení na vnútroštátnej úrovni. Výbor víta skutočnosť, že došlo k výslovnému prepojeniu medzi **jarným sociálnym samitom tripartity** a procesom európskeho semestra. Ako doplnok žiada, aby sa postoje európskych sociálnych partnerov zverejnili v prílohe k dokumentom európskeho semestra. Navyše si praje, aby RPR sprevádzala správa o pokroku stratégie Európa 2020. Táto správa je potrebná na prípravu revízie v polovici obdobia.

1.1.5 Výbor je presvedčený, že kríza nie je prekonaná, a naliehavo žiada európske inštitúcie a členské štáty, aby zosúladiли snahu o zmenenú fiškálnu konsolidáciu a **rozhodné a vytrvalé opatrenie v prospech rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti** v celej Únii s 28 členskými štátmi. Vyzýva budúcu Komisiu, aby zaviedla ambiciózný **investičný program**, ktorý by malým a stredným podnikom umožnil lepší prístup k financovaniu. Európske štrukturálne a investičné fondy budú musieť podporiť realizáciu cieľov stratégie Európa 2020 a prípadne by mohli sprevádzať reformy stanovené v odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Zároveň výbor vyzýva Komisiu, aby predložila plán konkrétnej realizácie balíka o sociálnych investíciách.

1.2 Dôslednejšie riadenie v záujme skutočnej hospodárskej a menovej únie

1.2.1 V nadväznosti na správu „Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii“⁽³⁾ EHSV s uspokojením konštatuje **postupný vývoj koordinácie** v prospech dôslednejšej správy ekonomických záležitostí medzi členskými štátmi prostredníctvom procesu európskeho semestra. Konštatuje predovšetkým, že RPR sa prispôbuje novým pravidlám riadenia najmä v eurozóne tým, že predkladá **návrhy rozpočtu v polovici októbra**, aby Komisia mohla zhodnotiť, či členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených na európskej úrovni. Následne budú rozpočty finalizované na vnútroštátnej úrovni. Tento postup musí plne dodržiavať demokratickú legitimitu národných parlamentov, ktoré ako jediné môžu meniť a prijímať rozpočet.

1.2.2 EHSV berie na vedomie čiastočný pokrok, ktorý predstavuje dohoda dosiahnutá na zasadnutí Európskej rady v decembri 2013 o budúcich spoločných pravidlách v oblasti dohľadu a riešenia zlyhávajúcich bánk. Konštatuje, že snaha o bankovú úniu vychádza zo základov, ktoré ešte treba rozvinúť, hoci v najbližšej budúcnosti ešte treba prekonať mnohé výzvy, najmä pokiaľ ide o ozdravenie finančného sektora a lehotu na vytvorenie jednotného mechanizmu na riešenie krízových situácií. Výbor vyjadruje hlboké znepokojenie nad rizikami, ktorým je vystavená **nedokončená banková únia**, a nad použitím medzivládneho postupu⁽⁴⁾.

1.2.3 EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa znížili sumy vo **viacročnom finančnom rámci** na obdobie 2014 – 2020 (VFR). Víta však schopnosť investovať viac ako 400 miliárd EUR, ktoré sa budú môcť rýchlo mobilizovať na podporu rastu a zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), z ktorých sa tak bude prispievať na realizáciu cieľov stratégie Európa 2020. Výbor považuje za pozitívne, že po prvý raz sú spojené **politické rozhodnutie a finančný záväzok**, ktoré sú dôležitým faktorom podpory rastu.

⁽²⁾ Ročný prieskum rastu COM(2013) 800 final + prílohy.

⁽³⁾ Van Rompuy – „Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii“ – Brusel 12. októbra 2012 – Európska rada.

⁽⁴⁾ Závery Európskej rady z decembra 2013.

1.2.4 V tomto ročnom prieskume rastu sa Komisia snaží vytvoriť európsky rámec na podporu rastu v Európe kombináciou **správy hospodárskych záležitostí**, viacročného **finančného rámca** a politik snažiacich sa o dokončenie jednotlivých aspektov **vnútorného trhu a obchodnej politiky**. Výbor podporuje, že Komisia vyzýva členské štáty, aby tento európsky rámec zohľadnili, keď určujú svoje národné politiky. Poznomenáva tiež, že RPR kladie rast a konkurencieschopnosť medzi prvé priority, a zdôrazňuje, že konkurencieschopnosť sa musí chápať zo širšieho hľadiska a zahŕňať kvalitu a postavenie výrobkov a služieb, a nielen z hľadiska cien.

1.2.5 S cieľom zachovať európsky model sociálnej súdržnosti, ako sa odporúča v správe „Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii“, a v súlade s horizontálnou sociálnou doložkou zmluvy EHSV žiada radikálnu zmenu zo strany Európskej rady s cieľom zabezpečiť sociálny rozmer HMÚ. To by sa malo uskutočniť proaktívnym zaradením **hodnotiacej tabuľky ukazovateľov sociálnej situácie** ⁽⁵⁾ do európskeho semestra za rovnakých podmienok ako makroekonomické a rozpočtové ukazovatele. Cieľom tohto sociálneho rozmeru musí byť prevencia rizika sociálnych rozdielov a musia ju sprevádzať stabilizačné mechanizmy, najmä podľa vzoru záruky pre mladých alebo štrukturálnych fondov určených okrem iného na odbornú prípravu alebo rekvalifikáciu.

EHSV okrem toho žiada, aby sa vo všetkých týchto nástrojoch zohľadnilo **rodové hľadisko** EÚ.

1.2.6 Hlboká kríza, ktorou prechádza Európa, a politické opatrenia na boj proti zadlženiu by mohli spôsobiť, že sa nespĺnia mnohé ciele stratégie Európa 2020. EHSV žiada, aby sa začiatkom roku 2014 bezodkladne spustila **iniciatíva týkajúca sa MSP**. Víta nový mandát určený MSP a mikroúverom (4 miliardy EUR), ktorý EIB zverila EIF a jeho posilnenie zvýšením kapitálu.

1.2.7 EHSV zdôrazňuje, že EÚ má **početné výhody** na vyriešenie krízy, či už ide o infraštruktúru, kvalitu služieb alebo vnútorný trh. Treba začať využívať tieto výhody, aby sa urýchlila ekologická transformácia, inovácia, prístup MSP k úverom a konkurencieschopnosť všetkých podnikov z hľadiska udržateľného, ekologického a inkluzívneho rastu.

1.3 Dynamická a udržateľná perspektíva revízie stratégie Európa 2020

1.3.1 Cieľom tohto stanoviska orientovaného na závery Európskej rady v marci 2014 je tiež prispieť k **revízii stratégie Európa 2020 v polovici obdobia** jej uplatňovania. Ide o veľmi dôležitú úlohu pre novú Komisiu, ktorá začne svoju činnosť počas talianskeho predsedníctva Rady EÚ. Únia bude musieť občanom poskytnúť dôkaz o politickej vôli a konkrétnej vízii v prospech prehĺbenia integrácie s cieľom dospieť k „lepšej Európe“, čo znamená „viac Európy“ v určitých politikách. Pri príprave tejto revízie stratégie Európa 2020 v polovici obdobia sa odporúča **použiť nástroje európskeho semestra** s cieľom dosiahnuť novú rovnováhu medzi zodpovednosťou a solidaritou. Výbor odporúča, aby sa do európskeho semestra začlenila hodnotiacia tabuľka environmentálnych ukazovateľov.

1.3.2 Výbor víta, že RPR 2014 podporuje členské štáty, aby napriek napätým rozpočtovým situáciám čelili **výzvam 21. storočia** a podporovali investície do dlhodobějších cieľov, ako je napríklad zmena klímy. Ciele, metódy a nástroje európskeho semestra musia aj naďalej obsahovať ekologizáciu súčasných priemyselných procesov v jednotlivých odvetviach a celého hospodárstva s cieľom nájsť východisko z krízy založené na udržateľnejšom rozvoji. Komisia vo svojich prioritách pre rast a konkurencieschopnosť v RPR uvádza podporu efektívneho využívania zdrojov zlepšením odpadového a vodného hospodárstva, recyklácie a energetickej efektívnosti.

Bolo by vhodné zahrnúť do tejto revízie ako hybnú silu udržateľného rozvoja **vznikajúce témy a postupy**, ako sú cyklické hospodárstvo využívajúce odpad, hospodárstvo založené na účasti a spolupráci, ekodizajn, environmentálna účinnosť, ekologická mobilita alebo renovácia budov a udržateľná urbanizácia.

1.3.3 Nová európska stratégia by mala vychádzať z hodnotenia, ktoré vykonajú európske inštitúcie a členské štáty, a byť súčasťou rámca cieľov trvalo udržateľného rozvoja (budúce CTUDR) **OSN po roku 2015**. Európska únia výrazne prispela k vymedzeniu **všeobecného charakteru** týchto budúcich cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Táto revízia bude súčasťou snahy o **súdržnosť** medzi všetkými politikami v súlade s tým, čo sa už dosiahlo na európskej úrovni v jej rozvojovej politike. Bolo by vhodné premietnuť tieto budúce **ciele spoločné pre celú planétu** do **procesu trvalo udržateľného rozvoja typického pre európsky kontinent**. Výbor preto odporúča, aby revízia v polovici obdobia bola súčasťou cieľov trvalo udržateľného rozvoja v horizonte 2030 v úzkej spolupráci s členskými štátmi.

(5) Päť ukazovateľov: miera nezamestnanosti, mladí ľudia, ktorí nie sú vo vzdelávacom procese, nie sú zamestnaní a neabsolvujú odbornú prípravu, miera rizika chudoby populácie v produktívnom veku, nerovnosť, reálny hrubý disponibilný príjem domácností.

1.3.4 Výbor sa zaväzuje, že sa plne zapojí do tohto procesu budovania udržateľného ekologického prechodu, a bude pozorne sledovať, či je potrebná ambiciózna politika v oblasti klímy a energie. Bolo by vhodné vziať do úvahy výsledky prác konferencie s názvom „Nové svetové partnerstvo: názory európskej občianskej spoločnosti na rámec po roku 2015“⁽⁶⁾, ktorá sa bude konať 13. a 14. februára 2014 a ktorej hlavným aktérom je EHSV.

2. Kontinuita a prehĺbenie ročného prieskumu rastu na rok 2014

2.1 Toto stanovisko k ročnému prieskumu rastu na rok 2014 **kontinuálne** nadväzuje na pripomienky vydané v predchádzajúcich stanoviskách výboru k európskemu semestru, ktoré doplnili príspevky národných hospodárskych a sociálnych rád alebo iných podobných poradných mechanizmov. Pripomína **tieto závery, ktoré sú naďalej aktuálne** aj v roku 2014:

- urýchlené zavedenie dynamického avšak komplexného procesu posilnenej spolupráce s názvom **európsky semester** ako reakcia na najhoršiu viacrozmernú krízu v histórii Európy, ktorá odhalila nedostatky vyplývajúce z nedokončenej HMÚ,
- zakotvenie rastu do cieľov **stratégie Európa 2020** s osobitným dôrazom na vzdelávanie, odbornú prípravu, celoživotné vzdelávanie, aktívne opatrenia trhu práce, podnikanie, samostatnú zárobkovú činnosť, politiky sociálneho začlenenia, energetickú účinnosť,
- ekologický prechod na model **udržateľnej výroby a spotreby** ako neoddeliteľná podmienka východiska z krízy,
- zhoršenie **rozdielov** medzi členskými štátmi, medzi regiónmi a územiaми, medzi centrálnymi a okrajovými oblasťami; naliehavá potreba politík súdržnosti v záujme dosiahnutia konvergencie v EÚ,
- potreba efektívneho uplatňovania reforiem európskymi inštitúciami a členskými štátmi,
- **zvyšovanie štátneho dlhu** pod vplyvom bankovej krízy,
- **diferencovaná fiškálna konsolidácia** kompatibilná s oživením rastu; politiky konsolidácie verejných financií musia byť zamerané na dlhšie obdobie a musia sa snažiť o inteligentné vyváženie príjmov a výdavkov, ako aj ponuky a dopytu,
- zároveň je naliehavo potrebná **iniciatíva na obnovu rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti**, účinné uplatňovanie reforiem na trhu výrobkov, služieb a práce v prípade potreby, podpora investícií a politík solidarity, ucelená **banková únia**,
- vážne sociálne dôsledky politík zavedených na vyriešenie krízy, potreba zohľadniť **sociálnu spravodlivosť a rovnosť** v nákladoch a ziskoch štrukturálnych reforiem, potreba analýzy sociálneho vplyvu týchto reforiem,
- rešpektovanie nezávislosti sociálnych partnerov a kolektívnych dohôd, spolupráca a intenzívna konzultácia so **sociálnymi partnermi a občianskou spoločnosťou**, posilnenie demokratickej legitimacy európskeho semestra, posilnenie sociálneho dialógu, najmä pokiaľ ide o reformy trhu práce.

2.2 Príslušné nástroje na prieskum rastu

2.2.1 EHSV poukazuje na postupný prechod od koordinácie k záväznejšej správe ekonomických záležitostí členských štátov prostredníctvom procesu európskeho semestra, ktorý koncom roka 2013 vyústil do hodnotenia odporúčaní pre jednotlivé krajiny, z ktorých budú vychádzať **nové návrhy odporúčaní na jar 2014** a ich premietnutie do NPR. Vzájomné prepojenie jednotlivých nástrojov európskeho semestra, ktoré prispievajú k analýze v záujme lepšej koordinácie hospodárskych politík, predstavuje vylepšený zložitý mechanizmus, ktorý, žiaľ, stále ovláda len **veľmi malý počet európskych a národných expertov**.

⁽⁶⁾ Nové svetové partnerstvo, názory občianskej spoločnosti na rámec opatrení po roku 2015.

2.2.2 Na jeseň 2013 Komisia po prvý raz preskúmala **návrhy národných rozpočtov** krajín eurozóny pred tým, než o týchto rozpočtoch diskutovali národné parlamenty a prijali ich. Komisia nepožiadala o revíziu návrhu žiadnej z 13 krajín eurozóny, čím zatiaľ predišla konfliktom legitimacy. Správa o mechanizme varovania, v ktorej sa analyzuje desiatka makroekonomických ukazovateľov⁽⁷⁾, však odhalila, že **šestnásť krajín podstúpi tento rok** hĺbkovú analýzu, ktorej cieľom je určiť, či existujú nerovnováhy a či sú nadmerné alebo nie.

2.2.3 Komisia vo svojej analýze považuje súčasnú situáciu za **medzník** s perspektívou celkovej obnovy (**1,1 % pre eurozónu a 1,4 % pre EÚ 28**), ktorú by teda bolo treba posilniť. Výbor považuje za znepokojujúce, že začiatok ešte krehkej obnovy nie je viditeľný vo všetkých členských štátoch. Uznáva však, že sa dosiahol pokrok pri tomto RPR, ktorý prisudzuje miesto **hlavnej priority rastu a konkurencieschopnosti**. Výbor dohliadne na implementáciu tejto priority s cieľom zabezpečiť, aby sa 400 miliárd EUR vyčlenilo na projekty zamerané na jej konkretizáciu. Dozrie na to, aby nový nástroj konvergenencie a konkurencieschopnosti pomohol krajinám v ťažkostiach, pokiaľ ide o tempo a kvalitu ich reforiem.

2.3 Pretrvávajúce neistoty?

2.3.1 RPR zdôrazňuje **začínajúce avšak ešte mierne oživenie**. Výbor je znepokojený neistotami, na ktoré sa v dokumente upozorňuje, a to prepojením medzi zlyhávajúcimi bankami a štátnymi dlhmi alebo zníženým dopytom v rozvíjajúcich sa ekonomikách, fragmentáciou finančného systému, vysokými mierami nezamestnanosti, ktoré oslabujú perspektívy a bránia rastu.

2.3.2 EHSV konštatuje, že celkový tón RPR 2014 je všeobecne optimistickejší než prognózy MMF a OECD, podľa ktorých je rytmus celkového oživenia hospodárstva pomalší, než sa oznámilo v máji 2013 najmä z dôvodu zhoršenia perspektív pre rozvíjajúce sa ekonomiky⁽⁸⁾. V posledných rokoch bola Komisia často optimistická pri ohlasovaní oživení, ktoré sa neuskutočnili. Žiada budúcu Komisiu, aby opäť preskúmala **hospodárske prognózy a v prípade potreby zmenila smerovanie**. V každom prípade zdôrazňuje, že stagnácia alebo príliš pomalé oživenie ohrozuje systémy sociálneho zabezpečenia, najmä v krajinách, kde sú takéto systémy ešte zraniteľné.

2.3.3 Kríza zhoršila situáciu na trhu práce, avšak stabilizácia hospodárstva neprináša primerané zlepšenie a RPR poukazuje len na časové oneskorenie medzi oživením a zlepšením zamestnanosti. Ak tento rozdiel potrvá, hrozí riziko **dlhodobej štrukturálnej nezamestnanosti**. **Zapojenie do pracovného trhu** preto **treba stimulovať** rôznymi spôsobmi: prostredníctvom kvalifikácií, celoživotného vzdelávania, zapojením sociálnych partnerov, ale aj programov verejných a súkromných investícií na vytváranie pracovných miest.

2.3.4 Je ešte príliš skoro na to, aby sme vyhlasovali, že kríza eurozóny je za nami. Existujú riziká, ako napríklad dlhotrvajúca príliš nízka úroveň inflácie (menej ako 1 %), ktorá by mohla viesť k **defláci**i, čo by mohlo mať katastrofálne dôsledky, pokiaľ ide o vyhliadky na oživenie. **Menová politika ECB** je v tejto súvislosti rozhodujúca. Medzi inými rizikami výbor poukazuje na to, že viaceré banky by sa ešte mohli ukázať príliš slabé na to, aby splnili svoje povinnosti. Budúci stresový test pod dohľadom ECB je dôležitým ukazovateľom situácie vo finančnom sektore.

2.3.5 RPR uznáva, že **perspektívy sú nepriaznivé pre podniky**, ktoré v niektorých krajinách čelia slabým prognózam rastu, ťažkostiam s prístupom k úveru, čo spôsobuje mnohým podnikom problémy a vedie ich k bankrotu.

2.3.6 EHSV uznáva, že existencia **hospodárskych a sociálnych rozdielov** sťažuje vymedzenie jednotných priorít platných pre celú Európsku úniu. Pri vypracúvaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny výbor odporúča prijať konkrétne opatrenia, aby sa zabezpečil **dialóg medzi Komisiou** a občianskymi spoločnosťami a posilnil sa **sociálny dialóg**.

⁽⁷⁾ Ukazovatele hodnotiacej tabuľky pre prevenciu a nápravu makroekonomických nerovnováh: stav bežných účtov, čistá medzinárodná investičná pozícia, reálny efektívny výmenný kurz, podiely na vývoznom trhu, nominálne jednotkové náklady práce, znížené ceny nehnuteľností, úverový tok v súkromnom sektore, miera nezamestnanosti – priemer za 3 roky, dlh súkromného sektora, dlh verejného sektora, celkové záväzky finančného sektora.

⁽⁸⁾ OECD, Economic outlook, analysis and forecasts, Euro Area – Economic forecast summary (november 2013), <http://www.oecd.org/eco/outlook/euro-area-economic-forecast-summary.htm>.

2.3.7 EHSV aj naďalej znepokojujú problémy, ktoré spôsobila kríza. Považuje za znepokojujúce možné riziká posúdenia kvality aktív bánk a stresových testov, ktoré sa uskutočnia v roku 2014, dohľad, ktorý musí byť dôveryhodný, pre ktorý však banková únia neprinesie okamžité riešenia.

2.3.8 EHSV víta, že sa dosiahla dohoda, pokiaľ ide o smernicu o systémoch ochrany vkladov a smernicu o ozdravení a riešení krízových situácií bánk. **Zavedenie bankovej únie v súvislosti s dohľadom a riešením krízových situácií bánk** bude významným prvkom pre oživenie a obnovu dôvery. EHSV preto požaduje urýchlené prijatie **jednotného mechanizmu na riešenie krízových situácií**, najdôležitejšieho nástroja na riadenie budúcich bankových kríz. Výbor vyjadruje hlboké sklamanie nad tým, že sa Rade na jej poslednom zasadnutí nepodarilo dosiahnuť dohodu o kompletnej bankovej únii a že zvolila medzivládny postup.

3. Stabilizácia sprevádzaná fragmentáciou

3.1 RPR uznáva, že európsky podiel obchodu vo svete výrazne prispieva k bohatstvu EÚ, ktorá svoje oživenie zameriava na **rast výrazne orientovaný na vývoz** do rozvíjajúcich sa krajín, čím v niektorých krajinách spôsobuje vnútornú devalváciu.

V kontexte silnej medzinárodnej konkurencie si EÚ zachováva vedúce postavenie vo svetovom obchode napriek **citeľným zmenám tokov a hodnotových reťazcov**. Snaží sa tiež zaručiť väčšiu otvorenosť v oblasti investícií. V reakcii na tento vývoj sa Únia angažuje v dvojstranných rokovaniach zahŕňajúcich obchod a investície, ako aj v realizácii dvojstranných dohôd. Výbor naďalej venuje pozornosť presadzovaniu práv, noriem a hodnôt vo všetkých dohodách, pričom v prípade potreby využíva ochranné opatrenia alebo opatrenia na urovnávanie sporov vo WTO a zapája sa do mechanizmov na monitorovanie obchodných dohôd.

3.2 Drastické a všeobecné politiky úsporných opatrení, ktoré mali v rámci prvých ročných prieskumov rastu absolútnu prioritu, v súčasnosti nahrádza diferencovaná politika s odstupňovanejšími cieľmi fiškálnej konsolidácie EHSV podporuje výzvu adresovanú členským štátom, aby svoje konsolidačné programy koncipovali lepšie a aby venovali väčšiu pozornosť ich **kvalite, zloženiu a intenzite**. EHSV konštatuje, že Komisia výslovne zdôrazňuje vplyv fiškálnej politiky na rast, efektívnosť verejného sektoru a sociálnu spravodlivosť a poukazuje na dotácie na činnosti, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie.

3.3 Ako to už zdôraznil vo svojom stanovisku o sociálnom rozmere HMÚ, EHSV je znepokojený tým, že hospodárska a sociálna situácia odráža **výrazne odlišný vývoj** medzi krajinami alebo skupinou krajín v oblasti hospodárskeho oživenia a sociálnej nerovnosti, v dôsledku čoho je ohrozená spoločná prosperita členských štátov. Úlohou EÚ je **zabrániť** narastajúcej **hospodárskej a sociálnej fragmentácii** nielen v krajinách eurozóny, ale taktiež na jednotnom trhu EHSV opakovane požaduje rámcovú smernicu na boj proti chudobe prostredníctvom uľahčovania začlenenia na trh práce.

3.4 EÚ sa musí ako celok taktiež zaviazat realizovať reformy, ktoré umožnia, aby sa mohla lepšie prispôsobiť meniacej sa hospodárskej realite. Ako už výbor zdôraznil vo svojom predchádzajúcom stanovisku o ročnom prieskume rastu na rok 2013, náklady a prínosy týchto štrukturálnych reforiem sa musia spravodlivo rozdeliť medzi všetkých aktérov (zamestnancov, domácnosti/spotrebiteľov a podniky).

3.5 EHSV sa domnieva, že priority RPR 2014 nezohľadňujú v dostatočnej miere spojenie so **stratégiou Európa 2020 a jej číselnými cieľmi**. Opakovane vyjadruje obavy v súvislosti s **nedostatočným pokrokom** pri plnení cieľov tejto stratégie. Zamýšľa sa nad tým, prečo sa nevykonala analýza dôvodov tohto nedostatočného pokroku a so záujmom očakáva revíziu v polovici obdobia; znepokojuje ho skutočnosť, že v EÚ sa zintenzívňuje trend odlišného vývoja, pokiaľ ide o hospodársku činnosť, zamestnanosť, nezamestnanosť a neistú situáciu. Ciele stratégie Európa 2020 sa v niektorých oblastiach stále viac vzdávajú. Zdá sa, že miera nezamestnanosti sa v Európskej únii ustálila na 10,9 % (12,1 % v krajinách eurozóny), čo je najvyššia úroveň od vytvorenia hospodárskej a menovej únie.

3.6 Napriek tomu, že inštitúcie už od roku 2011 naliehavo žiadajú posilnenie sociálneho rozmernu HMÚ, výbor s poľutovaním poukazuje na neuspokojivé výsledky zo zasadnutia Európskej rady z decembra 2013, ktorá túto prioritu zaradila do svojho programu. Zároveň poukazuje na to, že Rada mala prítom prostredníctvom **správy o zamestnanosti k dispozícii výkonné diagnostické nástroje**. Konštatuje, že európsky semester v správe o zamestnanosti obsahuje hodnotiacu tabuľku sociálnych ukazovateľov, a odporúča, aby bola táto tabuľka zahrnutá do jednotného kontrolného rámca, v ktorom bude rovnako zohľadnený hospodársky aj sociálny rozmer. Popri cieľoch v oblasti dlhu a verejného deficitu sa musia uvádzať aj **merateľné ciele v oblasti zamestnanosti a sociálnej výkonnosti**. Nadviažu na podobné mechanizmy úpravy a solidarity, aby sa vyrovnali sociálne rozdiely a podporovali sociálne investície. EHSV už dlhú dobu poukazuje na to, že na vytváranie pracovných miest, zmiernenie chudoby a boj proti sociálnemu vylúčeniu sú **mimoriadne potrebné investície** vrátane sociálnych investícií. Vyžaduje si to súkromné aj verejné investície a v prípade potreby aj realizáciu **štrukturálnych reforiem**.

3.7 EHSV taktiež zdôrazňuje, že štrukturálne problémy v členských štátoch treba riešiť priamo tam, kde vznikajú. **Štrukturálna konkurencieschopnosť, hospodársky rast a silný sociálny rozmer** sú kľúčovými prvkami na prekonanie krízy v Európe. Nedávno navrhnutá hodnotiaci tabuľka sociálnych ukazovateľov sa musí využívať na posilňovanie krátkodobých a strednodobých zmien v úzkej spolupráci a na základe konzultácie so sociálnymi partnermi.

3.8 Do novej správy ekonomických záležitostí je nevyhnutné začleniť **rodové hľadisko**. Výbor vyzýva európske inštitúcie a členské štáty, aby rodové hľadisko zohľadnili v reformách, vo všetkých nástrojoch vymedzili údaje týkajúce sa pohlavia a spresnili vplyv nerovnoprávneho postavenia mužov a žien na rast najmä v NPR a v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny.

3.9 Keďže neexistuje **dostatočná koordinácia vnútroštátnych politík**, niektoré politiky jedného členského štátu môžu mať negatívny vplyv na iný členský štát. RPR sa o tom zmiňuje, je však potrebné prehĺbiť úvahu o projektoch veľkých hospodárskych reforiem začatú v oznámení s cieľom vypracovať **koherentný časový plán štrukturálnych reforiem**. V tejto súvislosti by **fiškálna resp. sociálna konkurencia alebo voľba energetického mixu či migračnej politiky** mohli mať negatívny účinok na ostatné členské štáty.

3.10 Najväčšou súčasťou výzvou je **podporiť hospodárske oživenie**, čo si vyžaduje najmä správnu realizáciu rozsiahlych ekonomických reforiem a posilnenie **štrukturálnej konkurencieschopnosti**, čiže inovačnej kapacity, zlepšenie kvality služieb a výrobkov, prepracovanie organizácie práce a riadenia, rozvinutie výskumu a jeho uplatňovania popri **iných faktoroch konkurencieschopnosti cien**, ako sú náklady na výrobný kapitál a náklady na prácu, ale aj výmenný kurz, ktorý je pre euro skôr vysoký.

4. Dlhodobé investície podporujúce udržateľný rast

4.1 EHSV ľutuje, že sa nekladie dostatočný dôraz na otázku investícií a obnovenie **domáceho dopytu**. Európa potrebuje rast a zamestnanosť, a preto je potrebný **nový európsky investičný program**. EHSV opakovane navrhuje vypracovať investičný plán pre vytváranie kvalitných pracovných miest, najmä pre mladých ľudí, udržateľný rozvoj, inovačné projekty orientované do budúcnosti, ale aj vzdelávanie, výskum, infraštruktúru a ekologickú účinnosť. Hlavným kritériom takéhoto programu musí byť vytváranie pracovných miest a následné zmiernovanie chudoby, ako aj znižovanie zataženia verejných rozpočtov vďaka väčšej účasti na trhu práce.

4.2 Takýto investičný program musí dopĺňať a posilňovať snahy o zlepšenie **konkurencieschopnosti podnikov** a podporu ekonomického oživenia, aby sa upevnila hospodárska efektívnosť EÚ na medzinárodnej scéne a aby sa pre ňu zabezpečila prosperujúca, inkluzívna a efektívna budúcnosť z hľadiska zdrojov. Solidarita a lojalnosť v rámci jednotlivých krajín, ako aj v celej Európe sú základnými prvkami, ktoré umožňujú zaručiť, že vynaložené úsilie bude z politického aj sociálneho hľadiska prijateľné a prospešné pre všetkých.

4.3 EHSV je spokojný s tým, že účinné využívanie **prirodných zdrojov** a vykonávanie **energetických politík** sa uvádzajú medzi prioritami RPR 2014 s cieľom zabezpečiť rast a konkurencieschopnosť. Podľa výboru bude v nadchádzajúcich rokoch **ekologické a inkluzívne hospodárstvo** hlavnou výzvou, ktorá dokáže **mobilizovať s cieľom prekonať krízu**. Opatrenia na stimulovanie rastu a zamestnanosti musia byť zamerané na ekologický prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo ekologicky účinne využívajúce zdroje do roku 2050. EÚ bude musieť urýchliť tento proces.

4.4 Vzhľadom na to, že rozpočtové škrty sami osebe nemôžu podporiť rast, EHSV vyzýva Komisiu, aby svoje myšlienky podrobnejšie rozpracovala z hľadiska politík v oblasti súkromných investícií, prístupu k úverom pre MSP, oživenia spotreby a štrukturálnych reforiem v oblasti fiškálnych politík. Opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni v týchto troch oblastiach (**investície, spotreba, dane**) môžu mať plnohodnotný účinok iba v jasne vymedzenom koordinovanom **európskom rámci** orientovanom na vyhladky udržateľného rozvoja a spoločnej prosperity.

4.5 EHSV opakuje svoje odporúčania na **podporu investícií** na európskej úrovni, najmä pokiaľ ide o **vydávanie dlhopisov EIB** alebo EIF s cieľom financovať rast, prilákať prebytočné úspory na celosvetovej úrovni, umožniť vyňať niektoré štrukturálne investície orientované do budúcnosti z definície verejného dlhu a zvýšiť pozornosť venovanú priemyselnej politike.

4.6 V snahe prispieť k obnove **domáceho dopytu** v Európe je potrebné zlepšiť účasť na trhu práce, verejné služby zamestnanosti a aktívne opatrenia na trhu práce. V tejto súvislosti sa veľmi kladne hodnotí **systém záruk pre mladých ľudí**, a to aj napriek jeho veľmi skromnému financovaniu. Takisto je však potrebné pre zamestnancov a pracovníkov zaručiť **trvalé vyhliadky v oblasti rastu a miezd**, bez čoho nie je možná obnova dôvery a spotreby.

4.7 V záujme podpory oživenia vnútorného trhu je dôležité, aby modernizácia právnych predpisov v oblasti pracovných zmlúv s cieľom podporiť väčšiu pružnosť trhu práce taktiež zohľadnila na základe celkového vyváženého prístupu **rozmer „bezpečnosti“ trhu práce**. Eurostat už odhaduje počet chudobných pracovníkov v EÚ v roku 2011 ⁽⁹⁾ na 8,7 % a neisté podmienky sa s hospodárskou krízou šíria ďalej.

4.8 Taktiež je potrebné, aby sa výzva Komisie týkajúca sa účinnejšej sociálnej ochrany na podporu sociálnych zmien a postupného zmiernovania **nerovnosti a chudoby** interpretovala ako požiadavka na kvalitu služieb pre najzraniteľnejšie skupiny občanov. Podľa Eurostatu bola v roku 2012 ⁽¹⁰⁾ jedna štvrtina obyvateľov EÚ ohrozená chudobou alebo sociálnym vylúčením, čo je takmer 125 miliónov osôb. Tento počet od roku 2008 stúpa nie z dôvodu nefunkčných systémov sociálnej ochrany, ale v dôsledku hospodárskej krízy a politík, ktoré nevenovali dostatočnú pozornosť otázkam rovnosti a sociálnej spravodlivosti.

4.9 V tejto súvislosti EHSV dôrazne pripomína, že náklady a prínosy štrukturálnych reforiem musia byť rozdelené spravodlivo medzi všetky subjekty, čo predovšetkým znamená, že už teraz treba uvažovať o **rozdelení prínosov z budúcej udržateľnej obnovy**, ktorá sa očakáva. EHSV opäť žiada Komisiu, aby objasnila svoj postoj k mzdám, inflácií a produktivite.

5. Zlepšenie riadenia, ktoré je zatiaľ obmedzené a nerovnomerné

5.1 EHSV zastáva názor, že pri príležitosti hodnotenia novej európskej správy ekonomických záležitostí by sa malo **pristúpiť k zjednodušeniu postupov**. Ako už výbor zdôraznil vo svojich stanoviskách, harmonogram európskeho semestra je preťažený nástrojmi: *Pakt o stabilite a raste, Zmluva o stabilite, koordinácii a riadení, balík šiestich právnych aktov a balík dvoch právnych aktov týkajúcich sa riadenia ekonomických záležitostí* atď. EHSV konštatuje, že tento vývoj riadenia napriek svojej komplexnosti zrejme dokázal uistiť trhy o vôle EÚ a členských štátov riešiť **problémy HMÚ**. Odteraz by sa malo postupovať presvedčivo, čitateľne a legitímne.

5.2 Pokiaľ ide o zapájanie **sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti**, zdá sa, že RPR sa zameriava najmä na prevzatie zodpovednosti na vnútroštátnej úrovni a nekladie dostatočný dôraz na ich skutočné zapojenie v rámci vymedzenia hlavných smerov a realizovania politík. Dôveryhodnosť a sociálna prijateľnosť reforiem sú podmienené úzkou spoluprácou a koordináciou so sociálnymi partnermi, ktorí sú zárukou ich úspešnej realizácie.

5.3 Európski občania od Európy a členských štátov takisto očakávajú, že toto nové riadenie sa bude zaoberať **ďalšími problémami**, s ktorými sa stretávajú: napr. boj proti zmene klímy, energetická politika, priemyselná politika, podpora šetrného a účinného využívania zdrojov. V tejto súvislosti EHSV víta priority, ktoré Komisia stanovila v oblasti energetiky.

5.4 V rámci hospodárskeho a sociálneho riadenia na základe jednotného postupu v oblasti dohľadu by sa mohol zaviesť mechanizmus, ktorý by **podporil národné reformy** na účely **konvergenzie a konkurencieschopnosti**. V RPR 2014 sa odkazuje na diskusiu, ktorá bola iniciovaná v súvislosti s novým nástrojom konvergenzie a konkurencieschopnosti a týkala sa „**zmluvných dohôd**“ alebo „zmlúv v oblasti konkurencieschopnosti“, ktoré by obsahovali záväzky týkajúce sa realizovania reforiem v členských štátoch výmenou za finančnú podporu na uľahčenie ich realizácie. Podľa výboru treba spresniť spôsob financovania (pridaná hodnota vo vzťahu k existujúcim štrukturálnym fondom, podporované typy reforiem, objem finančného nástroja, zdroj financovania) a konkrétnu podobu týchto zmluvných dohôd, a preto **diskusia musí zostať otvorená a neunáhlená**. Zmluvný prístup, z ktorého vychádza nástroj konvergenzie a konkurencieschopnosti, by mohol poskytnúť väčší manévrovací priestor na vnútroštátnej úrovni s cieľom lepšie zapojiť občiansku spoločnosť. Okrem toho sa zdá byť kompromisným riešením medzi dobrovoľnou koordináciou a záväzným postupom v oblastiach, v ktorých je právomoc Únie v súčasnosti obmedzená. Členské štáty sa touto otázkou budú opätovne zaoberať na zasadnutí Rady v októbri 2014.

5.5 Pokiaľ ide o presun **daňového zaťaženia** práce najmä na spotrebu, EHSV sa obáva, aby sa za súčasných okolností v dôsledku tohto presunu ďalej neoslabil vnútorný dopyt. Okrem toho ho znepokojuje riziko konkurencie medzi členskými štátmi v otázke čo najnižších miezd, čo by dopyt ešte viac oslabilo.

⁽⁹⁾ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130424/LDM_BRI\(2013\)130424_REV1_FR.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130424/LDM_BRI(2013)130424_REV1_FR.pdf).

⁽¹⁰⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-05122013-AP/EN/3-05122013-AP-EN.PDF

5.6 Pokiaľ ide o **ekologické dane**, EHSV so záujmom konštatuje, že Komisia si ako prioritu stanovila prepracovanie daňových systémov presunutím daňového zaťaženia z práce na ďalšie oblasti, konkrétne znečisťovanie. Je potrebné prijať opatrenia na podporu reforiem environmentálnych daní v členských štátoch, pretože môžu prispieť k fiškálnej konsolidácii a zároveň k zníženiu spotreby prírodných zdrojov a dovážaných fosílnych palív. Malo by to menší negatívny účinok na rast a zamestnanosť ako nepriame dane.

5.7 Pokiaľ ide o **zdaňovanie majetku**, ktoré sa v RPR uvádza len ako ďalší zdroj daní, ktorý by mohol byť alternatívou k daňovému zaťaženiu práce, výbor žiada Komisiu, aby objasnila túto koncepciu a uviedla konkrétne prvky v budúcom RPR.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henry MALOSSE

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti“

(kodifikované znenie)

COM(2013) 932 final – 2010/0095 (COD)

(2014/C 214/11)

Európsky parlament (13. januára 2014) a Rada (21. februára 2014) sa rozhodli podľa článkov 43, 114 a 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti“
(kodifikované znenie)

COM(2013) 932 final – 2010/0095 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý, a vzhľadom na to, že sa už k obsahu návrhu vyjadril vo svojom stanovisku CESE 966/2010, prijatom 14. júla 2010 (*), na svojom 496. plenárnom zasadnutí (schôdza z 26. februára 2014) rozhodol 224 hlasmi za, pričom 4 hlasovali proti a 13 sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 26. februára 2014

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

(*) Stanovisko EHSV na tému „Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti“ (kodifikované znenie), Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 142.

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK